

Auto ▶26

Volkswagen
Tiguan – peavalu
konkurentidele

Portree ▶16-17

**Ega
aju**
peab ka
treenima,
sest niisama
ei tule sinna
midagi.

Doktorikraadiga Viljar Jaamu lahkub peagi EASi juhi kohalt, sest ei soovi jääda toppama kohta, kus kõik rahulikult tiksub. Esialgu tahab Jaamu lihtsalt puhata.

Ekstra ▶18-19

Järjekorrad
löövad
arstide eraäri
õitsele

Tervis ▶35

Äripäeva
maratonitiim
Berlinist
elusalt tagasi

Puhkepäev

Hobu-show
Hispaania
võtmes

| 5.-7. oktoober 2007 | nr 181 (3432) | 22 kr |

Parim palk Kogerilt

Palgamaksjate TOP.
Kõrgeim keskmine
palk on Andres Kogeri
ehitusfirmas Koger ja
Partnerid. ▶12-15

Foto: Velko Tõrman

**Schengen peaks Vene
vedajaid ahvatlema**

Autovedajate eestkõneleja Toivo Kuldkepp loodab, et detsembris Eestile laienev Schengeni viisaruum toob elavnemist Venemaalt, senised venelaste siia sõitma meelitamise võtted pole tema sõnul töötanud. ▶6

**Trichet eurot
ei pehmandanud**

Dollari nõrgenemine on euro nii kõrgele ajanud, et see seab ohtu Euroopa kaupade konkurentsivõime. Euroopa Keskpanka juht Jean-Claude Trichet aga ei kiirusta, eile jättis ta baasintressi muutmata. ▶9

**Venemaa murrab
Microsofti-sõltuvust**

Venemaa ähvardab Microsofti programmid arvutitest eemaldada ja panna selle asemele oma operatsioonisüsteemi, seda eelkõige riigiasutustes ja koolides. Kuluks on riik arvestanud 319 miljonit krooni. ▶11

▶ Liviko juht Janek Kalvi

Liviko pani Riias märgi maha

Liviko juht Janek Kalvi ettevõtte eesmärgist saladust ei tee – sihiks on Balti turu liidri koht. Tootmisvõimsus on ettevõttel

tema sõnul olemas, eile lõpetas viidud Läti alkoholiimporti- ja ost avab ettevõttele ka turu. ▶4-5

ÄRIPÄEV

Äp JÄI SILMA | nädal Raul Veede pilgu läbi

Väikese inimese mured

Sügiseti on kombeks majaümbrust koristada. Riisutakse lehti, pestakse aknaid, korjatakse kõnniteelt tõrusid kokku. Google üleilmse firma võttis asja suuremalt ette ning organiseeris ülemaailmse prügikoristuse. Sügistöödele lisanduvad uued ülesanded: teha koristustöödest pilte ja panna need Google'i kaartidesse üles. Koristajad on kogunenud rühmadesse Iirimaast Indiani, ent Ida-Euroopas pole ühtki kampa. Tuleb jätkata vanal moel, kuni sadat värvi lehekühilad satelliidifotodel paistma hakkavad.

Igaüheda juhtub, et poest kalli raha eest ostetud vidin pooltki nii kasulikuks ei osutu, kui võiks. Tõin kevadel põnnile mp3-mängija, praegu ei tee see enam piiksugi. Kes seda teab, kus ostutšekk praeguseks peesitab. Osta uus mängar või tao vana naelaga seina külge. Lõõn lehe lahti ja näe: eBai sama lugu. Ostsid 2,6 miljardi dollari eest läikiva internetitelefonu, ent pidid selle nüüd 1,4 miljardi peale alla hindama. Mis uhkest Skype'i logost kasu, kui pill kord viliseb, kord undab ja maal tädiga rääkida ei saa. Ega vist eBai'gi tšeki alles pole, Eesti poisid lasuvad aga vilet ja investeerivad Ida-Euroopasse.

Puukaisutaja peidab kirvest

Aegajalt on elu naljakas nagu koomiksis. Igapäevase elu absurdus jõuab järsku eriti selgelt kohale. Tunaile nägin oma silmaga, kuidas sündis täiesti reaalne liibauudis: RMK lubab hakata puid istutama. Lubada ju võib, kuid uus metsajuht Aigar Kallas on tuntud eelkõige kirjvemehena. Ei aita seegi, kui ülemus ta käendusele võtab ja sõnad suhu paneb. On naljakas, veidi ka kurb, aga ikkagi ei usu. Teisalt pole siin midagi uut.

Keskkonnaminister räägib kogu aeg, et külarahvas pidurdab Eesti arengut, kui ei näe asju laias perspektiivis ega luba külaalust tühjaks kaevandada. Eestlane on ju ba selline: räägi talle kultuurist, peredest või looduskaitsest, tema haarab ikka kellu järele. Millal RMK uut peakorterit ehitama hakkab?

Head Eesti asjad

Eestlastel on ettekujutus, et nemad teavad laia ilma asjadest märksa rohkem kui keegi teine. Kuulsin mõne aja eest bussis, kuidas noored tüdrukud arutasid YouTube'ist nähtud videot, kus ameeriklased ei osanud maailma kaardilt Austraaliat üles leida. Samas olen kindel, et mõni selline inimene sõitis samas bussiski. Maailma ajakirjanduses löövad laineid rahutused Birmas, kus rahumeelsed mungadki liitusid huntavastaste protestidega. Eesti lehtedes on sellest "Kireva maailma" sarnastes rubriikides pisut juttu olnud, aga ega keegi suurt midagi ikka ei tea. Kui inimene istub kodus ja nina välja ei pista, peab Muhamed ise mäe juurde tulema. Tulebki: eilne Päevaleht hirmutab meid kodumaise islamiterroriga. Hea Eesti asi.

Hirm on võimas jõud. Bush hirmutab ameeriklasi araabia pommipanijatega, Ansip eestlasi vene häkkeritega. Vaimusilma ees võtavadki juba kõik Eesti patiga poisid rivvi ja rõõgatavad kooris: "Tervist, härra peaminister!" Järgnevad küberkaitseliidu õppused: läbi juhtme ronimine, kõvakehtaheide, orienteerumine mööda IP-aadresse. Küllap on kaitsevähke neljandat väeliiki oodata. Kui meie õhuvägi koosneb õhuseirest (selle saame, kui õhutõrjepatareilt relvad võtame), ega internetivägi saa halvem olla. Iga Venemaalt tulnud elektron võetakse valve alla, et ta Venemaale tagasi läheks. Tunnete end turvalisemalt? Mina tunnen.

Eilne Päevaleht hirmutab meid juba kodumaise islamiterroriga. Hea Eesti asi.

Äp NÄDALA FOTO

Raske õppustel...

► Et katastroofi puhul paanikat ei tekiks, korraldas Eesti Energia eile hommikul päästeõppuse Iru Elektriijaamas. Õppustel lihvisid koostööd lisaks Iru Elektriijaamale Põhja-Eesti Päästekeskus ja turvafirma Securitas Eesti AS.

Foto: Arno Mikkor

Äp LUGEJA ARVAB

aripaev.ee

Talijärv: RMK mets mädaneb kätte ära

► Talijärv räägib oma tööandja nimel, selles valguses on tal täiesti õigus. Aga ei usu, et pool miljonit täiendavat tihumeetrit lageraiet päästab Eesti metsatööstuse. Tegelikult on Eesti riigil üsna palju jätkuvalt riigi omandis olevat metsa. Seda on 10–15% metsamaa pindalast. Seal ei tehta mitte midagi, seisab niisama. Alustada tuleks sealt ja omandisuhet üskord selgeks teha. ► Venemaalt puud saada raske, peab oma metsa langetamisele põhjuse leidma. Saetööstusi ei saa ju seisma jätta.

Guru: kinnisvaras tuleb peagi tõus

► Kinnisvaraturul ongi nii: maandumine, tõus, jälle maandumine ja jälle tõus. Küsimus on: millal? ► Austraalia saarel võib-olla käivad jah asjad niimoodi. Eurotsoon ei saa praegu intresse langetada, kuna siis oleks USA majanduse kokkukukkumine kindlustatud. Naljamehi saadavad siia ikka.

Võlanõudjad piiravad presidendiprouat

► Kui peatöövõtja on võlg, siis pole mõtet presidendile varju heita! Ega siis president selle peatöövõtjaks ol-

nud firma omanik pole!

► Firmajuht on teinud ränga juhtimisvea, kui on ilma dokumente vormistamata asju loonud ja välja andnud. Pole ju isegi välja selgitanud, kes täpselt kauba eest tasuma pidi.

Parvet: vana töötaja võib ära surra

► Villu jagab asja. Ta ütleb ausalt välja, mida paljud arvavad, aga ei julge avalikult rääkida. ► Selline avaldus näitab inimese intelligentsi, õigemini selle puudumist. Minu vana isa on näiteks 74 ja pärast pensionile jäämist ära õppinud veel kaks ametit.

Äp ÄRA MAHA

ESMASPÄEV

► esimene Eesti mööblikonverents Kumas

TEISIPÄEV

► LHV investeerimiskooli seminar
► Eesti Väliskaubanduse Liidu seminar "Ettevõtte hinna määramine ja tõstmine"

KOLMAPÄEV

► Äripäeva seminar internetiturundusest
► algab rahvusvaheline energeetikateemaline tipukohtumine Vilniuses
► tööandjate keskliidu diskussioon kaugtöö võimalikkusest

NELJAPÄEV

► Gild Bankers, Eesti Ekspress, Tallinna börs ja tööandjate keskkliit avaldavad Eesti kõige väärtuslikumate firmade edetabeli

REEDE

► Aadria Harta ja Balti Harta riikide välis- ja kaitseministrite kohtumine Horvaatias

RAAMATUPIDAMISTEENUSED • KONSULTATSIOONID

äriühingutele, korteriühistutele, mittetulundusühingutele, FIEdele

VESIIR OÜ Tel 680 6030 Faks 680 6031, e-post info@vesiir.ee, www.vesiir.ee

ÄP NÄDALA VÕITJA

Janne Lihavainen ▲ võib ölut müüa

Ehkki sel nädalal said väiksemaid vahevõite mitmed äri- mehed ja muidu asjapulgad, on suurim võitja Äripäeva hinnangul Prisma Peremarketite juht Janne Lihavainen. Ammu pole olnud vaidlust, millele avalikkus hinge kinni pidades kaasa elaks – ka-

hele poisikesele ölle müümise eest alkoholimüügi loa äravõtmist hindasid ebaõiglaseks ka konkurendid. Võit pole veel lõplik, kuna kohus lubas müügiga jätkata vaid esialgse õiguskaitkena, ent pika nina sai Tallinna linnavalitsus siiski.

ÄP NÄDALA KAOTAJA

Riia Ratnik ▼ veel üks elektrikatkestuse ohver

Eilses Äripäevas kirjutasime, kuidas teisipäeva õhtul välja lülitunud kõrgepingeliin jättis toiteta Estonian Celli haavapuitmassitehase seadmed Kundas, mis ei suutnud õhtuks veel tööle hakata. Esi- algsetel andmetel kannatati tootmise seiskumise tõttu 1,5

miljonit krooni kahju, lisaks tuleb veel maha kanda 600 000 krooni eest rikutud toodangut. See ebameeldiv õnnetus asetab nädala kaotaja toolile Estonian Celli juhatuse liikme Riia Ratniku, kes lööb nüüd täpset kahjusummat kokku, et Eesti Energiale kahjunõuet esitada.

5 PÄEVA 3

Seminar Staarajakirjanik võiks 100 000 kr kuus saada

Kruuda tahaks luua ajakirjanike börsi

Ajakirjandusmaastikul Kalev Meediaga kanda kinnitav Oliver Kruuda tahaks ideaalis luua ajakirjanike börsi, kust meediaettevõtjad saaksid endale töötajaid valida.

Kruuda sõnul müüakse praegu lugusid pealkirjade- ga, mitte tegijatega. “Võib-olla tuleks sellele mõelda, et hoopis tegijatega lugusid müüa?” küsis Kruuda eile Eesti Rahvusringhäälingu meediakonverentsil ja pakkus välja idee luua ajakirjanike börs.

Selliste tegijate tippteoseid võiks müüa kõrge hinnaga ja miks mitte sellistele ajakirjanikele ka 100 000 krooni pal- ka maksta, märkis ta.

Kruuda nimetas ka staar-ajakirjanikud, kes Eestis on muutunud kaubamärkideks ja kes võiksid sellisel börsil olla. Sellised kaubamärgid on näiteks Sulev Vedler, Madis Jür- gen, Vallo Toomet, Peeter Raidla, Kristina Traks, Andrei Hvostov, Urmo Soonvald, aga ka veel mitmed nooremad aja- kirjanikud.

Kalev Meedia omaniku arvates oleks selline börs *win-win*-lahendus nii meediatoo- dete omanikule, meedia tar- bijale kui ka ajakirjanikele en- dile. “Saad helistada börsile ja küsida, kas ma saaksin nädalaks ajaks Vedlerit,” tõi ta näite.

Kruuda sõnul ootab tema kui meediaettevõtte omanik ajakirjanikelt seoste nägemise ja struktuuri loomise või- met, tegemise julgust ja ta- het. “Ja viisakas peab ajakir- janik olema,” rõhutas meedia- ärimees.

Silvia Kruusmaa

► **Endise komitöösturi, nüüdse meediaärimehe Oliver Kruuda eiline ettekanne kandis pealkirja “Väiksema venna lihtsad mõt- ted”.**

Foto: Andras Kralla

ÄP TAUST

► Oliver Kruuda on viimase aasta jooksul hoogsalt oma meediaimpeeriumi laienda- nud, ostes näiteks Inreko Pressi, kes annab välja ajakir- ju Just, Muumi, Basket ja Äri- elu. Tema meediahuvidega te- geleb AS Kalev Meedia.

► Septembris müüs Kruuda osalused Kalevis ja Teres Alta Capitalile, lubades saadud sa- jad miljonid meediaärisse in-

vesteerida. Nii näiteks lubas ta peagi avada konkurendi Delfile ja ka venekeelse uudis- teportaali.

► Sellel nädalal sai ringhää- linguloa Kruuda loodav spor- ditelekanal, mis algse plaani järgi pidi käiku minema juba septembris.

► Kruuda sõnul töötab tema meediaväljannetes praegu umbes 40 inimest.

KINNISVARA

City24.ru on hoogsalt käima läinud

Ida-Euroopa juhtiv kinnisvara- portaal City24 avas Venemaal sösarportaali, millel on kolme nädala jooksul läinud hästi. “Portaali käivitamine Vene- maal on läinud kenasti. Huvi on suur sellest hoolimata, et oleme olnud avatud alles kolm nädalat,” sõnas City24 Läänemere regiooni juhataja

Marko Veerberk.

“Meie teenustega on liitunud üle 30 kinnisvarafirma, and- mebaasis on üle 5000 pakku- mise ning keskkonda on kü- lastanud ligi 30 000 kasuta- jat,” tunnistas Veerberk.

LISAEELARVE

Savisaar ei tõtta kinnisvara müüma

Eile oli esimesel lugemisel Tal- linna 39 miljoni krooni suu-

rune lisaeelarve, mis on lin- napea Edgar Savisaare sõnul konservatiivne ning lähtub majandusprognosidest. Sa- muti pole tema sõnul põhjust tõtata linnavara planeeritust odavamama müügiga. Linnavara müügist kavanda- tav tulu väheneb 150 miljoni krooni võrra. “Linnal ei ole mingit põhjust tõtata oma vara planeeritust odavamalt müüma,” põhjen- das Savisaar.

Võta internet endaga kaasa

Mobiilse internetiga saad aega paindlikult kasutada. Sest nüüd pääsed internetti ja oma meilidele ligi kodus, kontoris, kliendi juures või kus iganes viibid. Elisa M-Interneti pakettidega saad fikseeritud kuutasu eest kasutada mobiilset internetti piiramatul mahu, just nii palju kui vajad ja millal tahad.

Seda kõike alates 99 krooni eest kuus.

Helista Elisa klienditeeninduse telefonil 6 600 600 ja küsi lisa, kuidas Elisa mobiilne internet saab sinu ja sinu ettevõttele kasulik olla.

Lihtsalt ja kiirelt internetti!

Kiire ja mugav Vodafone USB-modem annab sulle vabaduse võtta internet kaasa sinna, kuhu sinu äri sind viib. Modemit on äärmiselt lihtne kasutada, lihtsalt ühenda ja kasuta! Ükskõik, oled sa kodus lauaarvuti taga või sülearvutiga kusagil väljas.

Liitu nüüd Elisa M-Interneti paketi- ga ja saad Vodafone 3,5G USB-modemi täiesti tasuta!

0.-

Kohtib liitumisel paketi- ga

elisa M-Internet 349
Tavahind 3399.-

elisa

Teeme suhtlemise lihtsaks

EL Osa euroriike on uute tulijate vastu

Kallas pooldab kiiret eurot

Eile ajakirjanikega kohtu- nud Euroopa Komisjoni ase- president Siim Kallas kor- das, et mida kiiremini Eesti euroga liitub, seda parem.

Sel nädalal avaldasid kaks Euroopa Keskpanga kõrget ametnikku seisukoha, et oma valuuta euroga sidunud uutel liikmesriikidel võib see asja- olu euroga ühinemisel takis- tuseks saada. “Ma tean neid seisukohti küll. Ametlikult ei

ole öeldud, et see takistuseks oleks,” pareeris Kallas. “Kui siitpoolt midagi teha õnnes- tub, oleks see mõistlik, et ru- tem liitu saada,” ütles ta.

Kallas tõstis esile hoopis se- da, et fikseeritud vahetuskurs on Eestile kasulik olnud ning Eesti on esimeste seas saanud Euroopa vahetuskursi mehha- nismi liikmeks.

Samas mõõnis Kallas, et Euroopa Keskpangas on seis- ukohti, mis on eurotsooni laie-

nemise suhtes kriitilised. Seda osaliselt eurotsooni praeguste liikmesriikide tõttu, kes on lii- tunud n-ö liiga vara ning millel on tõsiseid raskusi.

Kallas ei soovinud kom- menteerida, kas otsus tulu- maksusüsteemi mitte muuta tähendaks Eestile kindlat koh- tuteed. “Ei või iial teada. Eu- roopa kohtud jahvatavad aeg- laselt ning langetavad mitme- suguseid otsuseid,” ütles ta.

aripaev.ee

4

UUDIS

ENERGEETIKA

Okk sai raha ka takkajärele

Eesti Energia maksis mulu oma eelmisele juhatajale Gunnar Okile 691 816 krooni ja juhatuse liikmele Marko Alliksonile 510 000 krooni, kuigi kumbki mees enam firmas ei töötanud. Keskmiseks kuutasuks tegi see Oki puhul ligi 51 700 krooni ja Alliksoni puhul 42 500 krooni, mis Eesti oludes on väga hea sissetulek, kirjutas Eesti Ekspress. Tegemist oli "teenistuslepingu lõpetamise lepingus ettenähtud konkurentsikeelu järgimise tasuga".

See on esimene kord Eestis, kus mainekas ettevõtte avalikustab sedasorti keelu hinna.

TURVA

Falck sai eile uueks nimeks G4S

Turvafirma Falck Eesti esitles eile Tallinnas uut kaubamärki G4S, mida kasutavad kontserni ettevõtted enam kui sajast riigis. Eesti üks suuremaid tööandjaid, ligi 4000 töötajaga Falcki kontsern muutis ärinime ja võtab järk-järgult kasutusele kontserni suur-omaniku globaalse kaubamärgi G4S, teatas ettevõtte. "Avalikkus näeb nii autodel kui ka töötajate vormirõivastel aasta jooksul veel ka Falcki kaubamärki, kuid selle osa väheneb iga kuuga," ütles G4S Eesti turundusdirektor Silver Lume.

LENNUNDUS

Suri Ryanairi asutaja Tony Ryan

Kolmapäeval suri pärast pikka haigust 71aastasena Iiri odavlennufirma Ryanair asutaja Tony Ryan. Dr Ryan pani Ryanairile aluse 1985. aastal, olles enne edukalt tegelenud lennukite liisimisega, kirjutas BBC.

METSANDUS

Soomlased kartellikahtluse all

Soome konkurentsiamet uurib, kas metsaomanikud on rikkunud konkurentsi hinnakokkuleppega, edastas YLE Uutiset. Kahtlus puudutab toorpuidu müüki aastail 1997–2004. Sama ajavahemikku puudutab süüdistus ostjate ehk puidufirmade suhtes konkurentsi seadusevastases piiramises. Selle süüdistuse esitamisel teatasid puidufirmad kohe, et ka müüja tegemisi tuleks uurida.

Läti alkoholifirma ost

Liviko plaanib uut tehast

ÄpRIIA
Harry Tuul
harry.tuul@aripaev.ee

AS Liviko viis lõpule Läti alkoholiimportija ning edasimüüja L.I.O.N & Ko ostu, mis on esimene samm Baltimaade juhtivaks alkoholitootjaks ja -turustajaks saamisel.

"Eesmärk on ei vähem ega rohkem kui saada Baltimaade juhtivaks alkoholitootjaks ja maaletootjaks," ütles nüüdsest nii Liviko kui ka L.I.O.N & Ko juhatuse esimees Janek Kalvi eile Riias Äripäevale. "See tehing avab meie jaoks turud. Tootmisvõimsused on meil olemas."

L.I.O.N. on Lätis Ja Leedus tuntud kaubamärk

Kalvi sõnul plaanivad nad isegi uue tehase ehitust aastaks 2010. L.I.O.N.-i ostuga saavutas Liviko korraga hea esinduse nii Lätis kui ka Leedus. "L.I.O.N. on Lätis ja Leedus tuntud ja hea kõlaga kaubamärk. Seda muutmata me ei haka," ütles Kalvi, kelle sõnul said nad tehinguga nii kaubamärgi kui ka sidemed, teadmised ja spetsialistid Balti turul, mille liitmisel tekib arenguks vajalik sünergia, mis lubab pakkuda konkurentsi naabrite suurtele Latvijas Balzamsile ja Stumbrasele.

Tehingu hind ja tingimused on poolte kokkuleppel konfidentsiaalsed. Kalvi sõnul kasvab Liviko tehinguga peaaegu kaks korda suuremaks. Nii on ettevõtete oodatav konsolideeritud käive 2007. aastal 1,8 miljardit krooni, samas kui aasta varem oli Liviko käive ligi miljard krooni. Tegemist on summadega, kuhu on sisse arvestatud ka riigikassasse makstav aktsiis.

Endistel omanikel tehingu üle hea meel

L.I.O.N & Ko asutaja ja senise suuraktsionäri Igors Jevmenovsi sõnul tehti tehingu nimel palju tööd. "Läbirääkimised olid väga põhjalikud ja meil on hea meel, et jõudsi-

me kokkuleppele. Me usume, et meie 15 aastat tagasi asutatud äri ja tublid töötajad saavad headesse kättesse," sõnas Jevmenovs.

Ligi kolmandikku aktsiatest omanud fond GILD Arbitrage oli samuti tehinguga rahul. Balti investeerimispanga GILD Bankers partneri Tõnno Vähi sõnul realiseeriti tehinguga investering, mis tagantjärele vaadates osutus õigeks. "Ettevõtte on viimastel aastatel jõudsalt arenenud," ütles Vähk.

Veel selle aasta alguses L.I.O.N.-i kosilaseks olnud Dunkri Kaubanduse ASI juhi Arvo Kase sõnul annab lõpuks sõlmitud tehing alust mõnede sündmuste prognoosimiseks Baltimaade alkoholsete jookide turul.

"Kuna tegemist on juba praegu tugevate ettevõtetega,

mõjutab nende ühinemise sünergia konkurentsitaset alkoholsete jookide tootmise ja turustamise valdkonnas veelgi," ütles Kask.

Dunkri juht hoiatas riskide eest

Kask avaldas lootust, et samas pöörasid Liviko juhid piisavalt tähelepanu ostu-müügiobjekti igakülgele hindamisele ning võimalike riskide maandamisele.

"Toon lihtsa näite hiljutisest Stolichnaja Vodka kaubamärgi puudutavast dispuudist, kus kaubamärgi omanik süüdistab Remediat väidetavas õiguste rikkumises aastaid tagasi. Remedial aktsionärid vahetusid hiljuti ning ilmselt jäävad sedalaadi ebameeldivad arveteklaarimised nüüd uute aktsionäride kanda," rääkis Kask.

GILD Bankers teenis topeltraha tagasi

Läti hulgifirma L.I.O.N & Ko 33 protsendi aktsiate senine omanik GILD Bankers oli ettevõtte müügiga rahul, teenides investeeringu kahe aastaga tagasi kahekordselt.

"Tehinguga realiseeris L.I.O.N. & Ko aktsionäriks olnud fond GILD Arbitrage oma investeeringu ning tagantjärele vaadates oleme kapitalipaigutusega väga rahul. Ettevõtte on viimastel aastatel jõudsalt arenenud," kommenteeris Balti investeerimispanga GILD Bankers partner Tõnno Vähk.

"GILD oli *private equity*

investor, kes võimaldas ettevõtetest väljuda ühel aktsionäril ning seejärel tõstis koos teiste aktsionäridega ettevõtte väärtust. Ettevõtete omanikele on välise finantsinvestori kaasamine otstarbekas, kui ettevõtte tegevuses toimub ümberkorraldusi ning osa aktsionäridest soovib oma osaluse realiseerida. Vähemusosaluse müük strateegilisele investorile ei ole alati kohe võimalik," selgitas Vähk.

Vähk tõstis esile head koostööd aktsionäride vahel ettevõtte arendamisel ning konstruktiivselt kulgenud müügiotsust. **Agnes Ojala**

UUDIS 5

Äp TSITAAT

“Kuna tegemist on juba praegu tugevate ettevõtete-tega, mõjutab nende ühinemine konkurentsitaset veelgi.

Arvo Kask, Dunkri Kaubanduse ASi juht

Äp NUMBER

1,8

► miljardit krooni on Liviko ja omandatud Läti alkoholifirma L.I.O.N.-i oodatav konsolideeritud käive 2007. aastal, aasta varem oli Liviko käive miljard krooni. Summasse on sisse arvestatud ka riigikassasse makstav aktsiis.

Äp NUMBER

2

► korda suurema summa sai Bild Bankers L.I.O.N. & Ko osaluse müügist võrreldas ettevõttesse pandud rahaga.

annab Livikole tiivad

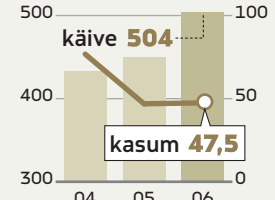
► Liviko juhatuse esimees Janek Kalvi (paremal) ja müügijuht Ragnar Kits maandusid eile Tallinna lennujaamas pärast edukat Läti alkoholifirma L.I.O.N. & Ko ostutehingut.

Foto: Andras Kralla

Äp TULEMUSED

Liviko kasum toppab

► tulemused, mln kroonides

Allikas: äriregister

Äp MIS ON MIS

Liviko

- 1898. aastal asutatud Eesti juhtiv alkoholitootja
- ekspordi osa mullu 28%
- omanik on Eesti üks juhtivaid kaubandus- ja tööstusgruppe NG Investeeringud
- tuntumad kaubamärgid on liköör Vana Tallinn, Viru Valge ja Viru Valge cooler ning energijook Starter
- Importalkoholi portfellis on ligi 250 toodet, teiste seas Tullamore Dew, Freixenet, Carolans ja Jules Cautret

L.I.O.N. & Ko

- Riia ettevõtte, millel on tütarfirmad Eestis ja Leedus
- Lätis, Leedus ja Eestis töötab kokku 220 inimest
- omab 25 protsenti Läti importalkoholi turust
- esindab ja müüb Baltimaa- de Nemiroffi, Freixenet' ja Cinzano kaubamärki
- suuromanik oli Igor Jevmenov 56,6 protsendiga, GILD Arbitrage'ile kuulus 33,33% ja Aleksander Bondarjevile 10,07%

Äp TAUST

► L.I.O.N. & Ko müük on olnud skandaalimaiguline. Veel tänavu aasta alguses oli ettevõtte kosilaseks Dunkri Kaubanduse AS, kes võitis omandamise enampakkumise, kuid hilisema ostuanalüüsi käigus selgunud puudujääkide tõttu soovis kokku leppida madalamas ostusummas.

► Lätlased ei olnud nõus müügihinda alandama ja olid juba siis uue kosilase poole pöördunud. Ostusumma oleks ulatunud üle 150 miljoni krooni.

► Luhtunud tehingu järel keeldub L.I.O.N. & Ko Dunkrile tagasi maksmast lepingulist sissemakset, mis moodustab 10 protsenti ostusummast ehk ulatub vähemalt 15–20 miljoni kroonini. Dunker pöördus raha kättesaamiseks kohtusse.

► Konfidentsiaalsusnõude rikumise ja laimu eest lubas aga omakorda Dunkri kohtusse kaevata L.I.O.N. & Ko omanik Igor Igor Jevmenov.

► Dunkri hagi esimese istungi kuupäev Riia ringkonnakohtus on määratud 2008. aastasse.

► “Niinimetatud vastuhagi esitamise kohta Dunkri Kaubanduse ASil andmed puuduvad,” ütles ettevõtte juht Arvo Kask. “Dunkri Kaubanduse AS plaanib jätkata strateegilist koostööd meie olemasoleva partneriga Lätis, meie arengukavad sisaldavad mitmeid uusi projekte ja tegevussuundi, et kindlustada Dunkri Kaubanduse ASi juhtivat positsiooni alkohoolsete jookide turustamise valdkonnas.”

SÜNDMUS,

MIS MUUDAB SINU ELU

Peep Vainu legendaarne koolitus „Saavutama õppimine” toimub 13-15 november

Need kolm päeva toovad Sinu ellu uue selguse, enesekindluse ning tegutsemissoovi. Sind ootavad teadmised, mida koolis ei õpetata. Registreeru kohe, sest osalejate arv on piiratud.

VAIN
& PARTNERS

Pärnu mnt 139c Tallinn
telefon: 681 8840
e-post: info@vain.ee
www.vain.ee

Armin Karu,
Olympic Casino juht:

„Peebu koolitus õpetab kõrgeid eesmärgke seadma ja neid realselt saavutama.”

Margus Rink,
Hansapanga jaepanganduse juht:

„Meie sisemaailmas on peidus palju põnevat. Peebu koolitused on aidanud mul avada ust endasse. Sealt avanev vaatepilt on mulle isiklikult tihti „tiivad andnud.”

Maksud Dividendide maksustamine küsitav

Ebakindlus võib investoreid peletada

Ettevõtjaid huvitasid eilsel maksumaksjate liidu konverentsil kõige rohkem dividendide maksustamise ja erisoodustuste teema.

Eesti Maksumaksjate Liidu esimees Lasse Lehis avaldas konverentsil esinedes arvamust, et see, kuidas Eestis dividendide maksustatakse, jõuab lõpuks Euroopa Kohtusse.

“Pole tavalise ettevõtja probleem tegeleda Euroopa Kohtu lahendite võrdlemisega ja otsustamisega, kas tulumaks on kinni peetud või mitte. Ma täpselt ei oska öelda, mis valitsus ses küsimuses otsustas, sest eelnõu veel ei ole. Arvata võib, et vaidlus läheb Euroopa Koh- tusse,” rääkis Lehis.

Oluline on, mida arvatakse mujal Euroopas

Lehise sõnul ei ole praegu niivõrd oluline, kuidas meie as-just aru saame, vaid kuidas eel- nõu tõlgitakse teistesse Euroo- pa keeltesse ja mida teised liik- mesriigid sellest arvavad.

“Asjast võidakse aru saada nii, et leping ELiga ei luba meil dividendide maksustada. Kui kohtulahend ükskord tuleb, tuleb ilmselt uuesti hakata tulumaksu ümber tegema ja ma ei oska öelda, mida peab ette- võtja tegema, et selleks valmis olla,” oli Lehis nõutu. “Võib- olla investorid seni ootavad ja investeerivad Rumeenia kin- nisvarasse, kuni asjad Eestiga ühel pool on.”

Lehise meelest võiks rahan- dusministeerium kogu tulu- maksuseadust ümber kirju- tades ette võtta muudki küsi- mused. “Avaldasime suvel ar- vamust, et võiksime näiteks muudatused dividendide mak- sustamise ja väärtipaberite as- jus teha kohe ja kui need on valmis, terviktekst välja tööta- da,” lisas ta.

Tualettpaber muudeti erisoodustuseks

Liidu vanemjurist Martin Huberg ütles oma ettekan- des, et ka erisoodustuse tee- maga on nõnda palju probleeme, et sellest on juba piinlik rääkida.

“Vesi ja tualettpaber on muudetud erisoodustuseks. Mida rohkem kihte firma ka- sutataval tualettpaberil on, seda suurem on töötajale teh- tud soodustus ning seda roh- kem tuleb maksu maksta,” tõi Huberg näite maksuameti sei- sukohtadest.

Hubergi sõnul võiks eriso- odustuse staatusest vabastada nii mõnegi asja, mida praegu Eestis korralikult maksusta- takse. Nii võiks näiteks tase- mekoolitus olla vaid osaliselt erisoodustus, seda juhul, kui eelkõige töötaja on õppimisest huvitatud.

Vaid julgeolekuasutused võivad koolitada maksuta

Praegu on tasemekoolituse eest maksmine tervikuna eri- soodustus. Erand on tehtud

► Eesti Maksumaksjate Liidu esimees Lasse Lehis arvas, et divi- dendide maksustamise küsimus võib välja jõuda Euroopa Kohtus- se.

Foto: Postimees/Scanpix

Äp NUMBER

10 000

► krooni suurune võib olla toetus värskele lapsevane- matele, mis on tulumaksu- vaba, kuid millelt siiski tuleb selle pealt maksta sotsiaal- maksu ja makset pensioni- sambasse.

Äp TAUST

► Euroopa Liiduga ühinedes võttis Eesti endale kohustu- se viia oma äriühingute mak- sustamise süsteem 2009. aastaks kooskõlla Euroopa Liidu ema- ja tütarühingute direktiiviga.

► Direktiivi põhieesmärk on vältida piiriülese äriühingu- te grupi kasumi topeltmak- sustamist.

► Direktiiv keelab muu hul- gas tütarühingult mitteresi- dendist emaühingule jaota- tud kasumilt tulumaksu kin- nipidamise.

► Eesti valitsus otsustas juu- likuus ähvardavate Euroopa Liidu direktiivide kiuste jät- ta äriühingute reinvesteeri- tud tulu Eestis maksuvabaks ka tulevikus ning võtta mak- se dividendidelt.

üksnes julgeolekuasutustele, kes võivad oma töötajate tase- mekoolituse ilma erisoodus- tusmaksuta kuludesse kanda.

Hubergi hinnangul on vei- der, et Eestis on vabastatud tu- lumaksukohustusest värske- te lapsevanemate kuni 10 000- kroonine toetus, samas laie- neb sellele sotsiaalmaks ja maksed pensionisambasse.

Äp KES ON KES

Eesti Maksumaksjate Liit

► asutati 30. septembril 1995

► eesmärk kaitsta Eesti mak- sumaksjate huve ja õigusi, taotleda optimaalset maksu- koormust ning jälgida kogu- tud maksuraha efektiivset ka- sutamist.

► üle 2500 liikme

► juhatuse esimees on Lasse Lehis, nõukogusse kuuluvad teiste hulgas Aivar Sõerd, Taa- vi Veskimägi ja Kaspar Lind

Äp TSITAAT

“Mida rohkem kihte firma kasutataval tua- lettpaberil on, seda suurem on töötajale tehtud soodustus ning seda rohkem tuleb maksu maks- ta.

Martin Huberg, Eesti Maksu- maksjate Liidu vanemjurist, vahendades maksuameti seisukohta

“Toetame täiendavate sot- siaalsete maksusoodustus- te tegemist,” kommenteeris Huberg ettevõtjate soovi pa- nustada oma töötajate hea- olusse. “On tunduvalt odavam maksta kinni tervisespordiku- lusid kui ravida pärast tööter- vishoiuarsti ettekirjutusel töö- tajate haiget selga,” lisas ta.

Anne Oja

Maksud Majanduslik tõlgendamine

Kaspar Lind: maksuametnikud võiks rohkem mõelda

Maksuametnikud ei tohiks oma majandusliku tõlgen- damise meetodit otsus- tes liiga palju rakendada, sest mõtlematult ja va- les kohas kasutatuna pole sellest tolku, hoiatas IMG Advokaadibüroo vande- advokaat Kaspar Lind eil- sel maksukonverentsil.

“Majandusliku tõlgenda- mise meetod on muutunud praktiliselt iga maksuotsuse rekvisiidiks,” selgitas Lind.

Praegu pole Linnu sõnul näiliste ja vale hinnaga toi- mivate tehingute eesmärk ainult maksudest kõrvale hoida, sageli on selle tegelik põhjuseks soov saada min- git toetust.

Teatud juhtudel võib ka intressita laenu andmine ol- la äriliselt põhjendatud. Näi- teks, kui selle eest on saadud midagi vastu, arvas Lind. “Kui keegi andis kinnisvara- arendajale laenu, aga ei nõua sisse intressi, vaid jagab te- maga arendaja põhja laskmi- se asemel kinnisvara müügi kasumit, on see minu mee- lest lubatud,” ütles Lind.

“Maksuamet ei saa hakata leiutama,” väitis Lind. Väljas- pool registreid ja seadust ei saa juriidilisi isikuid tekki-

Äp TSITAAT

“Majandus-liku tõlgen- damise meetod on muutunud praktiliselt iga maksuotsuse rek- visiidiiks

Kaspar Lind, IMG Advokaadi- büroo vandeadvokaat

da, nagu ei saa maksustada ka pärandvara, mida maksu- ametnikud hiljuti teha püüd- sid. Lind rääkis, et teatud juhtudel võib äriühingute osalusi võrdsustada kinnis- asjaga. Näiteks, kui ettevõtte ei taha kinnisasja võõranda- misel käibemaksu maksta ja võõrandab selle asemel osa- luse, võib maksuamet seda põhimõtteliselt võrdsustada kinnisasja võõrandamisega ja vastavalt maksustada.

“Ma arvan, et maksusea- duses peaks selleks olema eraldi säte,” ütles Lind ja li- sas, et ootab huviga, millal seadust parandatakse.

aripaev.ee

TRANSPORT

Raudteevedu taastub tasapisi

Septembrikuu kaubaveo- maht Eesti Raudtee infra- struktuuril oli esialgsel andmetel 2,19 miljonit ton- ni, mis on protsendi võrra rohkem kui augustis, tea- tas Eesti Raudtee. Mulluse- le septembrile jäi tänavu- ne tulemus alla 30,2 prot- sendiga. Oluliselt vähenes kogu nafta ja naftasaadus- te maht, mis oli 21 protsen- ti väiksem kui aasta taga- si. Transiitveod moodusta- sid kogu veost septembris 66 protsenti ehk 1,45 mil- jonit tonni. Võrreldes mullu- sega oli transiit ligi 42 prot- senti väiksem. Kokku vee- ti 9 kuuga Eesti Raudteel 29,15 miljonit tonni kaup. Eelmise aasta 9 kuu jooksul oli veomaht 32,71 miljonit tonni, mis jääb tänavusele alla 10,9 protsendiga.

RIIK

Valitsus jääb graafikust maha

Valitsuse selle aasta tege- vusprogrammis on planeeri- tud 108 heakskiitu eeldata- vat tegevust, millest prae- guseks on täidetud vaid 34,3 protsenti, selgub te- gevuskava ülevaatest. Ees- til on tähtjaks üle võtma- ta 29 direktiivi (direktiivide puudujääk on 1,5 protsenti) ja Euroopa Komisjon on al- gatanud ülevõtmata direk- tiivide suhtes 16 rikkumis- menetlust.

Sõidame koos uut kodu valima!

06.10

www.hansa.ee/uuekodupaev

Hansa Kodulaen

HANSUÕUE
TÄIUSLIK ELURAJOON

KLIENDIPÄEVAL
6. OKTOOBRI
HINNAD ALL KUNI 25%

Kliendipäev toimub koostöös Hansapanga Uue Kodu Päevaga
www.hansa.ee/uuekodupaev

www.artig.ee
61 10 222

ARTIG KINNISVARA
KODU KAUNIS KESKKONNAS

8 REKLAAM

4-я ежегодная
БИЗНЕС-КОНФЕРЕНЦИЯ
на русском языке

Ключ к успеху в 2008 году

Конференция пройдет **31.10.2007**
в конференц-центре
Reval Hotel Olümpia, Таллинн

Цели конференции: продолжить начатую в прошлом году дискуссию о возможностях предпринимательства в Эстонии, его проблемах в различных отраслях деятельности, путях их решения, конкурентных преимуществах, а также информировать участников конференции о последних тенденциях в экономике и бизнесе Эстонии.

Участие в конференции - хорошая возможность встретиться со знакомыми по страницам газет ведущими бизнесменами и общественными деятелями. На конференции Вы услышите интересные доклады и сможете высказать своё мнение по обсуждаемым вопросам.

В докладах выступающие расскажут о ситуации в своей отрасли сегодня и о прогнозах на ближайшее будущее: рост оборота, инновации, проблемы, тенденции, возможности, кадровый вопрос, интересные решения.

Условия регистрации:

Стоимость участия в конференции для зарегистрировавшихся до 25.10 включительно составляет 2952 кроны (с НСО – 3483,4 крон), а для зарегистрировавшихся позже - 3690 крон (с НСО – 4354,2 крон). В случае одновременной регистрации нескольких участников от одного плательщика, предоставляется скидка 10%.

Дополнительная информация

Программа конференции: www.vedomosti.ee
Регистрация по тел. 667 0237 или на сайте www.aripaev.ee/seminar

ÄP konverents vene keeles

Edu võti aastaks 2008

Konverents toimub 31. oktoobril 2007 Reval Hotel Olümpia konverentsikeskuses Tallinnas.

Konverentsi eesmärk on tekitada laiem diskussioon vene keelt kõnelevate ettevõtjate võimalustest ning tulevikuväljavaadetest Eestis. Registreerudes hiljemalt **25. oktoobril**, on konverentsil osalemise hind 2952 krooni (km-ga 3483,4). Seminari täishind on 3690 krooni (km-ga 4354,2). Mitme osaleja korraga registreerimisel ühest maksjaettevõttest kehtib soodustus 10%. Registreerimine ja info telefonil 667 0237.

Äripäev

Reval Hotel Olümpia

Деловые
Ведомости

TELE2

Äripäev

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS KORRALDAB

17. ja 24. oktoobril 2007 Tallinnas Portuse hotellis (Uus- Sadama 23) KOOLITUSE:

TEENINDUSJUHI TÕHUSAD TÖÖVÕTTED

Kuidas saab teenindusjuht tagada teenindusmeeskonna edu?

Koolitus

... annab olulised võtted, mis võimaldavad tõhustada teenindusmeeskonna tööd ja lahendada teeninduses ettetulevaid probleeme;

... õpetab, kuidas teenindajaid kaasata ja innustada;

... kasutab ainulaadses kombinatsioonis interaktiivseid juhtumikäsitus-meetodeid: juhtimisteatrit, rühmatööd, arutelu, kodutööd juhtumianalüüsiga;

... pakub värskeid ideid teenindajate aitamiseks nende rollisisenemisel ja selles püsimisel;

... annab juhi isikliku edutegurite tagasiside;

... on suunatud teenindusvaldkonna juhtidele, kes tegelevad igapäevaselt teenindajate juhtimisega.

Juhtimisteatri praeguses trupis on tuntud näitlejad Endrik Kerge, Madis Milling, Diana Klas ja Liina Tennosaar. Koolitusetendus lavastab Endrik Kerge.

Iga osaleja saab koolituse lõpus omal valikul kaasa Äripäeva juhtimisraamatu "Klienditeenindus valguses ja varjus" või "Suhtlemine – keskastme juhi proovikivi".

Koolitaja on **Mart Raik**.

→ Koolitus toimub kahes osas: 17. ja 24. oktoobril 2007 Tallinnas Portuse hotellis. Täpsemat kava vaata aadressil www.aripaev.ee/koolitus. Kahepäevase koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni). Juhul, kui korraga registreerub ühest maksjaettevõttest rohkem kui üks osaleja, on osalemise hind 10% soodsam, 7605 krooni (km-ga 8974 krooni). Hind sisaldab koolitusmaterjale, lõunasööke ja kohvipause, ning üht Äripäeva raamatut. Info telefonil 667 0413 või elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee. Registreerimine aadressil koolituskeskus@aripaev.ee või telefonil 667 0413. **NB! Kohtade arv on piiratud!**

Mart Raik

→ WWW.ARIPAEV.EE/KOOLITUS

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS

► Euroopa Keskpanka juht Jean-Claude Trichet ei kiirusta seni intressihooba euro pidurdamiseks käiku laskma.

Foto: Bloomberg

ÄP VÕRDLUS

Euro-dollari vahetuskurs

Euro dollari suhtes järjest tugevam

► euro kurss, dollarit euro

Allikas: Bloomberg

Euro tugevus on ületanud valuläve

Rahandusministrid koostavad kaitseplaani

ÄP

Sirje Rank
sirje.rank@aripaev.ee

USA suured defitsiidid ning septembrikuine järsk baasintressi kärbe on kiirendanud dollari odavnemist, mis peegelpildis tähendab ühisraha euro rekordilist tugevust.

See seab ohtu Euroopa kaupade konkurentsivõime. Mittedeurosooni tipp-poliitikut ja äriilidrid nõuavad abinõusid kursivahe kärsemise pidurdamiseks.

Euroopa Keskpanka juht Jean-Claude Trichet ei kiirusta aga intressihooba käiku laskma. Eile jäi eurosooni olulisim baasintress 4% tasemel muutmata.

Intressiotsuse eel tunnistas Euroopa suurim tööandjate organisatsioon BusinessEurope, et euro on läinud liiga tuge-

vaks. "Ületades 1,40 dollari piiri ning tugevnedes nii Hiina jüaani kui ka Jaapani jeeni suhtes, on euro vahetuskurs Euroopa ettevõtjate jaoks valuläve ületanud," kirjutas BusinessEurope'i president Ernest-Antoine Sellière eurosooni rahandusministrite grupi juhile, Luksemburgi pea- ja rahandusministri Jean-Claude Junckerile läkitatud kirjas.

USA lahendab oma probleeme teiste arvel

Ettevõtjad ärgitasid ministreid teemat üles võtma kahe nädala pärast Washingtonis toimuvale G7 juhtivate tööstusriikide rahandusministrite ja keskpankurite kohtumisel. "Euro ei saa olla USA defitsiitide vähendamise tegur," seisab kirjas. Ühtlasi avaldati lootust, et Euroopa Keskpanka valupunktide seas on kõrgel kohal ka risk, et euro tugevnemine jätkub.

Lisaks Prantsusmaale, mille tipp-poliitikut on euro tugevust kritiseerinud korduvalt, kostab murelikke hääli mujaltki. Itaalia peaminister Romano Prodi tunnistas sel nädalal, et on euro tugevnemise pärast mures nagu ka Saksamaa kantsler Angela Merkel, kellega ta teemat arutas. "Kartus on, et USA poliitika on väga tähelepanelik üksnes siseriiklike huvide suhtes," tsiteeris Prodit Financial Times.

Nädala hakul tuli sarnase süüdistusega USA aadressil välja Juncker, kes muidu üritab vahetuskursside teemat vältida. "Euroopa ei saa olla see piirkond maailmamajanduses, mille kanda jäävad teiste tegematajätmistest tagajärjed," ütles ta.

Prantsusmaa rahandusministri Christine Lagarde'i eestvedamisel üritavad eurosooni rahandusministrid järgmiseks nädalaks sõnastada ühis-

plaani, et ohjeldada euro tugevnemist. Ühele Prantsuse lehele antud intervjuus ütles Lagarde, et tahab USA rahandusministri suust kuulda "kõva ja selge häälega" sõnu, et tugev dollar on USA majanduse huvides. Praktikas eelistatakse pigem dollari tasast nõrgenemist.

Soome laevaehitajate tellimused vähenevad

Financial Times kirjutas eile, et aastatel 2001–2006 on euro tugevnemine eurosooni eksporti vähendanud vaid 0,8 protsendipunkti võrra aastas. Selle korvab jõuliselt maailmamajanduse kasvav nõudlus, mis on lisanud eurosooni ekspordi kasvule 6 protsendipunkti aastas.

Samas on juba tõsised probleemid nii Euroopa paberitööstusel kui ka näiteks Soome laevaehitajatel, kelle uute laevade tellimused vähenevad.

Trichet ei kavatsen tegutseda uisapäisa

Euroopa Keskpank tahab näha, kuidas globaalne finantsturusegadus majanduskasvu aeglustab, enne kui langetab otsuse intressimäärade kohta.

"Vajalik on koguda lisainformatsiooni ja üle vaadata eurosooni uued andmed, enne kui langetada edasise rahapoliitilise otsuseid meie keskmise ajahorisondiga rahapoliitilise strateegia taustal, mille tähtsaim eesmärk on hinnastabiilsuse säilitamine," ütles Euroopa Keskpanka president Jean-Claude Trichet eile Viinis pressikonverentsil.

Trichet rääkis veel, et Euroopa Keskpank on valmis arvestama hinnastabiilsusrisiki suurenemisega, vahendas Bloomberg.

Virge Lahe

Transport Elektrooniline süsteem vähendaks maksupettusi Vene piiril

Teadlane: veokijärjekorra taga on korruptsioon

Soome teadlase hinnangul on idapiiri veokijärjekorrad taga Vene ühiskonna korruptsioon, kirjutas ETV24.

Teadlane Ilmari Larjavaara sõnul ei soovita Vene tollis üle minna elektroonilisele andmesidele. See tähendaks maksupettuste takistamist, samal

ajal kaoks ka veokite järjekorrad, vahendas STT.

"Et mitte maksta maksetäies ulatuses, esitab Vene maaletooja Vene poolel erine-

vad paberid, kui see, mis tegelikult on ostetud," ütles teadlane. "Tollimaks lepatakse kokku tolli ja maaletooja vahel."

aripaev.ee

Müüa korterid päikesepaistelises Kakumäe rannas

Korterid on valmis suuruses 51–80 m².

**Tel 56 466 644
www.futureinvest.ee**

seikowatches.com

SEIKO

**VELATURA
KINETIC
DIRECT DRIVE**

THIS IS SEIKO VELATURA. UUS TEHNOLOOGIA KINETIC DIRECT DRIVE. LIIKUMISE LAEB TEIE KELLA MEHHAANISM ENNAST AUTOMAATSelt. SOOVIDES ISE KELLA LAADIDA, KEERAKE NUPPU JA INDIKAATORNÄITAB TEIE TOODETUD ENERGIAT. SIIT SAAB TEEKOND ALGUSE. IS IT YOU?

Maaletooja Balti Kella AS
Edasimüüjad: www.balticwatch.ee

10 REKLAAM

Peaga töötaja

Äripäev seisab alati ausa ja kartmatu vaba ajakirjanduse eest ning teeb seda ettevõtliku inimese huvidest lähtuvalt. Jagades infot ettevõtlikule inimesele, on meie eesmärk luua Eestis maailma läbipaistvaim ettevõtluskeskkond.

Äripäeva käsiraamatute toimetus otsib hea silma ja kindla käega

kujundajat

Tööülesanded:

- käsiraamatute ja nende täienduste küljendamine ning reklaammaterjalide kujundamine
- trükiettevalmistus

Ootame:

- kujundusprogrammide InDesign, Photoshop ja Illustrator head tundmist ja nendega töötamise oskust
- kohusetundlikku töösse suhtumist
- valmisolekut meeskonnatööks
- iseseisvat mõtlemist ja initsiatiivikust

Pakume:

- põnevat ja arendavat tööd
- sõbralikku ja tulemustele orienteeritud meeskonda
- võimalust töötada osa ajast kodubüroos
- arenguvõimalusi kiiresti kasvavas firmas

Äripäev

CV ja avaldus saata kuni **15. oktoobrini** e-posti aadressil malle.heerde@aripaev.ee. Info telefonil 667 0067 Liivi Kedelauk või www.aripaev.ee/kasiraamat

Peaga töötaja

Äripäev seisab alati ausa ja kartmatu vaba ajakirjanduse eest ning teeb seda ettevõtliku inimese huvidest lähtuvalt. Jagades infot ettevõtlikule inimesele, on meie eesmärk luua Eestis maailma läbipaistvaim ettevõtluskeskkond.

Äripäev otsib

uudistetoimetajat-küljetoimetajat

kes kujundaks olulise osa

Eesti suurima majanduslehe näost.

See on sinu võimalus, kui sa

- tahad leida lehte huvitavad uudised
- tahad hoida pilgu peal uudiste valmimisel
- tahad neid lehes põnevalt välja mängida
- oled valmis töötama õhtuti

Töö eeldab

- ajakirjanduse kogemust
- head suhtlemisoskust
- suurepärast eesti keele oskust

Äripäev

Kui tahad osaleda Äripäeva valmimises, saada avaldus ja elulookirjeldus Äripäeva personalijuhile Malle Heerdele **5. oktoobriks** aadressil Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn või malle.heerde@aripaev.ee

Peaga töötaja

Äripäev seisab alati ausa ja kartmatu vaba ajakirjanduse eest ning teeb seda ettevõtliku inimese huvidest lähtuvalt. Jagades infot ettevõtlikule inimesele, on meie eesmärk luua Eestis läbipaistvaim ettevõtluskeskkond maailmas.

Otsime Äripäeva majandusportaali aripaev.ee spioonihingega

online-ajakirjanikku

Tööülesanded:

- nuhkida välja saladusi
- kirjutada ja toimetada artikleid
- suhelda Eesti ärieliidiga
- osaleda uute projektide loomisel

Pakume:

- toetavat professionaalset meeskonda
- erialast õpet ning koolitusi Äripäeva siseakadeemias
- võimalust soodsalt sportida ja vaba aega veeta
- tänapäevast töökeskkonda
- talvist lisapuhkust ning loomingulist puhkust
- võimalust osaleda rahvusvahelistes internetiprojektides

Ootame:

- huvi internetiajakirjanduse vastu
- eesti keele õigekirja oskust
- vene ja soome keele oskust
- valmidust tempokaks tööks
- süsteemsust ja pealehakkamist
- valmidust tegeleda erinevate ärivaldkondadega

Tööle saab asuda oktoobri teises pooles.

Äripäev

Sooviavaldus ja CV palume saata hiljemalt **15. oktoobriks** aadressil Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn või malle.heerde@aripaev.ee. Lisainfo telefonil 667 0170.

Peaga töötaja

Äripäev seisab alati ausa ja kartmatu vaba ajakirjanduse eest ning teeb seda ettevõtliku inimese huvidest lähtuvalt. Jagades infot ettevõtlikule inimesele, on meie eesmärk luua Eestis läbipaistvaim ettevõtluskeskkond maailmas.

Äripäev otsib reklaamiosakonda

projektijuhti

Tööülesanded:

- reklaami müük veebilehele www.aripaev.ee

Pakume:

- põhipalka ja motiveerivat tulemuspalka, palk koos boonustega kuni 50 000 kr
- rõõmsameelseid ja toetavaid töökaaslasi
- väljaõpet ja tasuta koolitusi
- võimalust ülisoodsalt sportida ja vaba aega veeta
- võimalust teha karjääri väärkas Äripäeva kontsernis
- talvist lisapuhkust

Ootame:

- soovi teha aktiivset müügitööd
- väga head suulist ja kirjalikku eesti keele oskust
- väga head väljendus- ja kuulamisoskust
- kohusetundlikkust
- pingetaluvust
- arvutioskust

Töökoht on Tallinnas.

Äripäev

Sooviavaldus ja CV märgusõnaga "reklaamimüügi projektijuht" palume saata **12. oktoobrini** aadressil Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn või e-postiga malle.heerde@aripaev.ee. Info telefonil 667 0054, Malle Heerde

Tehnoloogia Uus operatsioonisüsteem läheb riigiasutustele ja koolidele

Venemaa tahab Microsofti asendada oma süsteemiga

Bill Gatesile kuuluvat Microsofti on pärast edukat maailmavallutust tabamas üks rünnak teise järel: kui Euroopa Liit tegi firmale kõlvatu konkurentsi eest pea miljardieurose trahvi, siis Venemaa ähvardab Windowsi üldse arvutitest eemaldada.

Viimane löök tuli septembri lõpus, kui Venemaa esimene asepeaminister Dmitri Medvedjev teatas, et riik arendab välja oma operatsioonisüsteemi aastaks 2010. Esmajärjekorras hakkavad seda kasutama koolid ja riigiasutused. Samas jääb Medvedjevi sõnul kõigil võimalus valida tasuta ja kommertsprogrammi vahel.

Idee viia riigiasutused üle Vene tarkvarale liigub tegelikult ringi juba kaua ning mõne aasta eest tahtsid mitu parlamendiliiget esitada isegi seadusinitiaatiivi, et võidelda Microsofti-sõltuvusega. Siis ei läinud asi jutust kaugemale, kuid nüüd on hakatud teemaga tõsisemalt tegelema.

Hiljuti teatas info- ja side-ministeeriumi kohusetäitja Leonid Reiman, et lisaks operatsioonisüsteemile hakkab komplekti kuuluma ka hulk nn kontoritarbeid, viirusetõrjeprogrammi, arhivaar, töölusprogrammid, graafiline redaktor ja automaatne koolijuh-

timise lahendus. Reimani sõnul võiksid programmid jõuda koolidesse 2009. aastal. Juba järgmisel aastal on kavas uue operatsioonisüsteemi katsetamine. Kogu projektile plaanib valitsus kulutada 720 miljonit rubla ehk ligi 319 miljonit krooni. Juba on Vene firmad Alt-Linux, Linux-online, Naumen, Etersoft ja süsteemi-integraator Tsentr loonud alliansi projektis osalemiseks ja programmide väljatöötamiseks.

Analüütikud on skeptilised ja nende väitel võib süsteem juurduda küll riigiasutustes, kuid endiselt jääb domineerima Windows. Vene sõltumatu infotehnoloogiaekspertide liiga välisasjade esimees Vassili Burov arvab aga, et projekt ei ole pooltki nii mahukas ning tegelikult tehakse vaid nn venekeelne Linux variant. See tõttu on ka väljapakutud kuupäevad reaalsed. Samas töötavad paljud programmid vaid Windowsis, mistõttu kasutatakse Vene operatsioonisüsteemi Burovi arvates paremalt juhul informaatikatunnis.

Mitmed eksperdid arvavad aga, et sellise avaldusega antakse Microsoftile vihjeid, sest valitsus plaanib kulutada palju raha nn Vene tiigrihüppeks ehk koolide arvutiseerimiseks.

Harry Tuul, Riia

► Bill Gatesi arvutiprogrammide domineerimine maailmaturul häirib nii Euroopa Liitu kui ka Venemaad. Foto: Bloomberg

ÄP KOMMENTAAR

Ei ole eriti tähelepanelikult seda Microsofti ja ELi vahelist võitlust jälginud, aga eks ilmselt on siin kokku saanud ühelt poolt ELi soov suure turuosaga ettevõtete tiibu kärpida ja teiselt poolt vihaste/kadedate konkurentide aktiivne lobitöö võimukoridorides. Sellisel pretsedendil on alati kaks poolt – ühelt poolt on hea, kui konkurents tiheleb ja IT-maailm avatumaks muutub, aga teiselt poolt ei

saa heaks kiita seda, et valitsused ütleavad erafirmadele detailselt, kuidas nad oma äri peaks ajama.

Venemaa osas on kõik võimalik, aga arvestades avatud koodiga Linuxi operatsioonisüsteemi olemasolu, mis on võimalik juba praegu riigiasutustes ja koolides kasutusele võtta, on valitsustel ilmselt võimalik oma raha ilmselt mõtestatumalt investeerida.

Priit Alamäe, Webmedia juht

Microsofti tõrjumine võib hinnad alla viia

Ka Euroopa Komisjon ja selle konkurentsivolinik Neelie Kroes ei kavatse saavutatul peatuda.

Septembri keskel tulid Euroopa Komisjoni konkurentsiametnikud võiduga välja üheksa aastat kestnud vägikaika-

veost Microsoftiga, kui kohus jättis jõesse Euroopa Komisjoni 2004. aasta otsuse, mille järgi tarkvarahiid on Euroopa turul kuritarvitanud oma monopolilähedast positsiooni. "Tegemist on kõigi aegade suurima võiduga pidevas ja raskes võitluses ausa konku-

rentsi reeglite järgmise eest. See otsus tugevdab kindlasti komisjoni positsiooni võitluses kõigi turumoonutuste vastu," lausub komisjoni asepresident Siim Kallas toona Äripäeval. Microsoft sai 800 miljonit eurot trahvi ja pidi oma ärimudelit muutma ehk jätma Win-

dowsist välja näiteks Windows Media Playeri. Nüüd on plaanis keelata arvutite müük eelinstalleeritud operatsioonisüsteemiga, mis peaks avama turule tee odavamatele toodetele. See omakorda peaks kiirendama programmide tehnilist arengut.

AUDIITOR

Kohus kinnistas nõuet PwC vastu

Moskva arbitraažikohus tunnistas seaduslikuks riigi nõude PricewaterhouseCoopers Auditi (PwC) vastu summas 390 miljonit rubla, vahendas Lenta.ru. Kohus ütles, et PwC ei oleks tohtinud 2002. aastal anda oma kliente üle välismaistele konsultantidele, mille-

ga ta rikkus Venemaal teatud tingimusi. Probleem tekkis sellest, et Vene ärimähi ja ettevõtete nõustasid Hollandis registreeritud PricewaterhouseCoopers Russia B. V. töötajad. PwC soovis leida, et pole oma kliente võrastele edasi andnud ning lubab kohtuotsuse edasi kaevata. Aprillis leidis arbitraažikohus, et PwC osales Jukose maksuskeemides.

Õnnesoovid juubilarile!

Perekond ja Palmersi pere soovivad oma vaprale kaptenile Raul Bobergile jõudu ja õnnelikke aastaid tema 65. sünnipäeva puhul.

Laulasmaa Resort Conference

Seda peab arutama!

Laulasmaa Resort konverentsi-osakonnal

on Teile pakkuda 7 erineva suurusega konverentsiruumi mahutuvusega kuni 400 inimest.

Küsi pakkumist!
Lühinumber 1203

Telefon: 6870 849 E-mail: meetings@laulasmaa.ee www.laulasmaa.ee

Mobiilside Soodne tehing

Telekom Austria ostab end Valgevene turule

Telekom Austria maksab 42% turuosaga Valgevene operaatori Mobile Digital Communicationsi (MDC) eest 1,05 mld eurot, tehingut peetakse ostjale soodsa.

Ostja omandab tänavu 730 mln euroga 70% MDCst ja saab optiooni ülejäänud 30% ostmiseks 320 mln euro eest 2010. aastal, kirjutab Wall Street Journal.

Austria firma teatas, et võtab üle osa MDC võlast, kuid keeldus summat nimetamast. MDC praegune omanik on Küprosel registreeritud, väidetavalt Süüria ärimähele kuuluv Samauwi Brothers Telecom. Küprose firma omandas augustis suurema kärata varem Valgevene valitsusele kuulu-

nud 51% MDC osaluse. 2010. aastani jagavad 30% MDC osalust praegune omanik ja Austria ärimäes Martin Schlaff, kirjutab lenta.ru.

Analüütikute sõnul oli austlaste jaoks tegu hea kaubaga. UniCredit MIB analüütiku Alfred Reisenbergeri sõnul on hind võrreldes teiste viimasel ajal tehtud firmamüükidega väga väike. "Nii palju kui mina tean, pole seal ka luukeresid kapis, see on väga hea uudis," ütles ta.

Finantsnäitajate, Valgevene majanduskasvu ja mobiiltelefonide leviku põhjal pidas ta MDC (tegutseb kaubamärgi Velcom all) potentsiaali tugevaks. Operaatoril on praegu 2,8 mln abonenti, tema turuosa 10 mln elanikuga Valgevenes on 42%. **aripaev.ee**

16a kogemusi Eestis

www.toode.ee

ALATI TEIE LÄHEDAL!

Toode Katuseabi vastab tasuta numbril üle Eesti: 800 7000

Toode TERASKATUSED VIHMAVEESÜSTEEMID

Locations and phone numbers:

- Tallinn tel 600 9202
- Rakvere tel 322 5403
- Jõhvi tel 334 0028
- Narva tel 357 2580
- Haapsalu tel 472 4901
- Rapla tel 489 4239
- Paide tel 385 3025
- Jõgeva tel 776 8528
- Hiumaa tel 463 6630
- Pärnu tel 443 1884
- Viljandi tel 433 7100
- Tartu tel 736 2813
- Põlva tel 797 6005
- Saaremaa tel 453 3262
- Valga tel 766 1580
- Võru tel 782 2769
- Saue tel 659 9400

ralf-martin.soe@aripaev.ee

Heldemate palgamaksjate TOP

Parimat palka maksab suur ehitusfirma

Kuigi Eesti keskmine palk oli eelmisel aastal veel neljakohaline, maksid mitmed ehitusfirmad oma töötajatele 30 000 krooni ringis kuus. Ametlikult.

Äripäev reastas ligi 100 Eesti suuremat ettevõtet eelmisel aastal makstud keskmise brutopalka järgi. Palgatopi võitis ligi 35 tuhandelise keskmise palgaga ehitusfirma Koger ja Partnerid ning üldse troonib parimate palgamaksjate esikümnes neli ehitusfirmat. "Ma ise oletasin, et meie keskmine palk on kusagil 30 tuhat krooni," ütleb Koger ja Partnerite omanik Andres Koger.

60 töötajaga Koger ja Partnerite puhul viib keskmise palga kõrgele laialdane peatöövõtt ehk maakeeli öeldes ei tööta ettevõttes nn kellumehi. "Oleme ehituse peatöövõtja, kus ehituse juhtijatel on arvuliselt suur kaal. Tugiteenistuste töötajad saavad palka ikka vastavalt tööjõuturul antud erialal valitsevast üldisest palgatasemest lähtuvalt," kommenteerib Koger ja Partnerite juhatause esimees Andres Pärloja.

Olukord nagu nõukaajal

Samas positsioneerus näiteks Merko Ehituse kontsern oma 850 töötajaga edetabelis viiendale kohale. Keskmise brutotasuga 27 000 krooni. Merkol on palgal nii juhte kui ka töölisi.

"Merko palgatase on konkurentsivõimeline," ütleb Merko Ehituse arendusdirektor Agnes Hansen. Tema sõnul on suur osakaal tulemustasul. "Kui ettevõtte läheneb hästi, siis läheb hästi ka töötajatel ja vastupidi," lisas Hansen. Pree-

miate osakaal teenitud tasudest oli eelmisel aastal Merko kontsernis ligi kolmandik.

Ja Merko palk on kasvanud veelgi. 2007. aasta esimesel poolaastal oli keskmine ligi 30 000 krooni.

TOPkümnesse mahtusid ka Celandar Ehitus ja YIT Ehitus. Viimases küündis 2006. aastal keskmine palk üle 25 000 krooni. YIT Ehituse personalist suure osa moodustavad ka ehitustöölised.

YIT Ehituse juhatause liige Ants Mitt räägib, et kahel viimasel aastal on ehitusel palgad massiliselt tõusnud, aastast vähemalt 25–30 protsenti. Seda sõltumata tööviljakusest ja töötulemustest.

Kõige suurem defitsiit on olnud tööliste seas, mistõttu saavad praegu isegi objektijuhid neist väiksemat palka.

"Enamik ehitustöölisi saavad rohkem palka kui töödejuhatajad. Minule meenutab see palgasuhe nõukogude aega, kus ma noore töödejuhatajana sain 1,5–2 korda väiksemat palka ehitustöölisest, ja ette oli antud palju tööliste palka kirjutada, sõltumata kuu töötulemusest," sõnab Mitt.

Siiski võib hea töö korral ikkagi platsijuht töölisest rohkem teenida. YIT Ehituses balanceerib olukorda näiteks see, et platsijuhtidel on kasutada ametiauto ning neil on parem boonussüsteem.

Tõsi, kõikide ehitajate elu nii roosiline ei ole. Statistika-

amet omistab ehitajate keskmiseks brutopalgaks 2006. aastal 10 700 krooni. Osaliselt tingib statistilise nihke vari-majandus sektoris, sest ikka veel tuleb 30–40% ehitajate palgast Eesti Ehitusettevõtete Liidu direktori Indrek Petersoni sõnul ümbriku vahendusel. Mehe hinnangul saab ehitustöölise keskmiselt kätte siiski 16 000–17 000 krooni olenemata sellest, kas makstakse ümbrikus või mitte.

Palgaralli lõpp paistab

Tööturuameti juht Tiina Ormisson peab ehituse kõrgeid palku loomulikuks.

"See, et domineerivad ehitusettevõtted ja ehitusmaterjalide tootjad, on ootuspärane. Möödunud aasta kiire majanduskasv baseerus arvestatavalt tarbimisel, sh odavatel laenuudel, mis soosis kinnisvaraturu arengut. See omakorda andis tööd nii ehitajatele kui ka ehitusmaterjalide tootjatele. Tõenäoliselt aga ei olnud kiire palgakasvu põhjuseks sama kiire tootlikkuse kasv, vaid osaliselt ka tööjõupuudusest tingitud palgakasvu surve, hoidmaks ehitajaid nii ettevõttes kui ka Eestis," kommenteerib tööturuameti juht Tiina Ormisson.

Seega vedas ka ehitusega seotud valdkondadel. Nõnda võib parimate palgamaksjate seast leida värvitootja Tikkurila-Vivacolori, keskmise palgaga 26 000.

"Need andmed on õiged,"

ütleb Tikkurila-Vivacolori turundusjuht Kristine Veinberg, kelle sõnul käib neil nii värvide tootmine kui ka müümine.

Tuleb aga täpsustada, et keskmist palka ei saa mitte töölised, vaid tegemist on väikese statistilise moonutusega. Ehk Tikkurila-Vivacoloris on väike töötajate arv (2006. aastal 61) ja nad lähetavad juhtivaid töötajaid Eestist ka Ida-Euroopa filiaalidesse.

Palgaralli ehituses ja ehitusega külgnevatel elualadel on aga lõppemas. "Usume, et tööjõukulude kasv järgmisel aastal ehitussektoris pidurdub," loodab Merko Ehituse arendusjuht Hansen.

Sama kinnitab ka YITi juhatause liige Ants Mitt, kelle sõnul on täna olukord teine, massilist palgatõusu enam pole. Samuti mõjub Mitti sõnul tööjõukulude suurenemine ettevõtte rahakotile.

"Majandustulemustele mõjus palgaralli eriti negatiivselt. Suurem mõju oli pikaajaliste projektide korral, kus lepingu sõlmimisel hinnad olid lukku löödud, ehitusperiood kestis näiteks 1–2 aastat, seega kogu hinnatõus tuli alla neelata peatöövõtjal," ütleb Mitt. Kõige hullem seis olnud keskkonnahitusprojektidega.

"Arvan, et kõik peatöövõtjad on keskkonnaprojektidele miljonide peale maksnud viimase kahe aasta hinnaralli ajal ja seetõttu keegi ei soovi uuele ringile minna jälle kahjumit teenima," lisab ta.

Enamik ehitajaid saavad rohkem palka kui töödejuhatajad.

Ants Mitt, YITi juhatause liige

► Keerulisel tööjõuturul orienteerumine on ASi Koger ja Partnerid omaniku Andres Kogeri ning firma juhatuse esimehe Andres Pärloja jaoks nagu malemäng – vaja mitu käiku ette mõelda. Seni on nende alluvad tänu kõrgetele palkadele veel paigale jäänud.

Foto: Veiko Tõkman

Palga-TOPi esikümnes vaid kaks pank

TOP 10sse mahtusid ka telekomifirma EMT ja kaks pank.

EMT juhatuse esimees Valdo Kalm mõonab siiski, et EMT on edetabeli kõrgele positsioonile sattunud eelkõige seetõttu, et nende majandusaasta aruandes ei kajastu tütarettevõtte (AS EMT Esindused) palgad, kus on rohkem madalapalgalisi töötajaid. ASis EMT töötas keskmiselt 323 inimest, aga koos tütarettevõttega on see number 530.

“Meie emaettevõttes on tööalgalgatu kõige nõutumad spetsialistid – IT-töötajad ja insenerid,” põhjendab Kalm EMT ligi 25 000 keskmist kuupalka.

Kalm aga väljendas imetust ehitussektori kõrgete palkade üle.

Imestunud on ka Tiina Ormisson tööturuametist:

“Üllatav on see, et ehitusvaldkond edastab isegi finantssektori, kus palgatase on tavaliselt kõrgeim.”

Hansapanga juhatuse esimeest Erkki Raasukest see ei häiri. “Oleme suur ettevõtte, kus keskmised palgad kujunevad vastavalt turule. Mul ei ole selle kohta arvamust, kas finantssektoris lähevad palgad jällegi ehitusektorist mööda,” kommenteerib Raasuke, kelle juhitud pangas töötab 9500 töötajat.

ralf-martin.soe@aripaev.ee

ÄP TOP	Ehitusfirmad vallutasid TOPi esiosa		
► Keskmise brutopalk ühe töötaja kohta*			
Nimi	Tegevusala	Keskmine brutopalk	Töötajaid
1. Koger & Partnerid	ehitus	34 700	58
2. GlaxoSmithKline Eesti	ravimite hulgikaubandus	31 100	67
3. Aero Airlines AS	lennundus	28 800	120
4. Celander Ehitus	ehitus	28 500	87
5. Merko Ehitus	ehitus	27 100	850
6. Tikkurila-Vivacolor	värvitoodete tootmine ja müük	26 300	61
7. YIT Ehitus	ehitus	26 200	209
8. EMT	telekommunikatsioon	24 800	323
9. Sampo Pank	finantsvahendus	24 600	545
10. Hansapank	finantsvahendus	23 600	7 959
11. Estonian Air	lennundus	23 600	394
12. Siemens	telekommunikatsioon	23 400	83
13. Scania Eesti	veokite müük	22 900	102
14. Elektroskandia	elektrimaterjalide hulgimüük	22 500	61
15. Neste Eesti	kütuste müük	22 000	58
16. Tele2 Eesti	telekommunikatsioon	22 000	130
17. Veho Eesti	sõiduautode müük	21 500	119
18. Rudus Eesti	betooni tootmine	21 400	115
19. SKANSKA EMV	ehitus	21 100	373
20. DSV Transport	kaubaveod	21 000	149
21. SEB Eesti Ühispank	finantsvahendus	20 700	1500
22. Saku Õlletehase AS	õlle tootmine	20 100	265
23. TD Baltic	arvutite riist- ja tarkvara müük	20 000	93
24. Info Auto	sõidukite müük	19 900	165
25. Henkel Makroflex	ehituskeemiatooted	19 800	88
26. Eesti Ehitus	ehitus	19 700	871
27. Kuusakoski	kommunaalmajandus	19 600	253
28. Kesko Agro	põllumaj.toodete ja -masinate müük	19 300	140
29. Mecro	tööriistade müük	19 100	478
30. ELKE Auto	sõiduautode müük	19 000	85
31. Seesam	kindlustus	19 000	95
32. Intrac Eesti	hulgikaubandus	18 800	74
33. Pakterminal	transiit	18 700	102
34. JOT Eesti	elektrisüsteemide projekteerimine	18 600	189
35. Freløk	mustmetallist toodete hulgimüük	18 600	76
36. IF Eesti Kindlustus	kindlustus	18 500	427
37. Tartu Maja Betoonitooted	betoonide tootmine	18 300	299
38. Pipeline	ehitusmaterjalitootmine	18 200	69
39. Baltic Sea Bunkering	merendusteenused	17 800	83
40. Silberauto	sõiduautode müük	17 700	668
41. Eesti Gaas	maagaasi müük	17 600	374
42. Metsäliitto Eesti	puidu hulgimüük	17 600	64
43. TTP	üldehitus ja kinnisvaraarendus	17 300	107
44. Kommet Autokeskused	sõiduautode müük	17 100	143
45. Ruukki Products	terasest ehitusmaterjalide tootmine	16 900	248
46. Cueks	ehitus	16 900	242
47. ABB	energeetika	16 800	694
48. Tridens	hulgikaubandus	16 800	167
49. FEB	sanitaartehnika müük	16 800	134
50. Tallink Grupp	meretransport	16 700	3463
51. Onninen	tööstustarvikute hulgimüük	16 700	102
52. Leviehitus	ehitus	16 600	79
53. Balti Realiseerimiskeskus	kasutatud transpordivahendite müük	16 600	60
54. Catwees	sõiduautode müük	16 500	68
55. Jugent	hulgikaubandus	16 400	145
56. Elion	telekommunikatsioon	16 400	1237
57. Rautakesko	ehitusmaterjalide müük	16 400	374
58. E-Betonelement	ehitusmaterjalitootmine	16 400	493
59. Harju Elekter	elektritehniliste toodete valmistamine	16 400	439
60. SLO Eesti	elektrimaterjalide hulgimüük	15 900	59
61. Tallinna Sadam	sadamateenused	15 800	566
62. Salva Kindlustuse	kindlustus	15 600	141
63. Draka Keila Cables	kaablite tootmine	15 400	91
64. Amserv Grupi AS	sõiduautode müük	15 300	290
65. A. Le Coq	õlle tootmine	15 300	394
66. Schenker	veondus	15 200	196
67. Liviko	alkohoolsete jookide tootmine	15 200	160
68. Galvex Estonia	metallitööstus	15 100	165
69. Topauto	sõiduautode müük	15 100	71
70. Estravel	turism	15 000	213
71. Maxit Estonia	ehitusmaterjalitootmine	15 000	154
72. Arco Vara	kinnisvara	14 700	381
73. Estconde-E	ehitus	14 700	107
74. ES Sadolin	värvide tootmine	14 600	196
75. Ehitus Service	ehitusmaterjalide jaekaubandus	14 600	272
76. Talter	teede ehitus	14 600	307
77. Malmerk	ehitusmaterjalitootmine	14 500	250
78. DHL Estonia	kullerteenus	14 000	167
79. Kunda Nordic Tsement	ehitusmaterjalitootmine	13 900	323
80. Teede REV-2	ehitus	13 500	790
81. MSI Grupp	kinnisvara	13 400	752
82. ESPAK AS	ehitusmaterjalide jaekaubandus	13 200	203
83. Indoor Group	mööbli müük	13 200	60
84. Empower EEE	ehitus	13 100	676
85. Tallinna Vesi	kommunaalmajandus	13 100	322
86. Petkam	transiit	13 100	68
87. Talleks	kaubandus	13 000	625
88. Viljandi Metall	ehitusmaterjalitootmine	13 000	257
89. Riigimetsa majandamise keskus	metsamajandus	12 900	1167
90. Saint-Gobain Sekurit Eesti AS	klaasitootmine	12 800	206
91. Kaupmees & Ko	hulgikaubandus	12 700	273
92. Tallinna Lennujaam	transport	12 400	422
93. TREF	teede ehitus	12 200	131
94. Harju KEK	investeeringute juhtimine	12 100	389
95. Stora Enso Timber	metsatööstus	12 000	653

ÄP METOODIKA

Edetabel ei pretendeeri absoluutsele tõele

► Valimisse võtsime ettevõtteid, kelle käive eelmisel aastal ületas 300 mln krooni ning milles töötas vähemalt 50 inimest. Palganumbrid ei pruugi olla lõplikud, võivad kõikuda +/- 10%. Mõnel haruldasel juhul ka rohkem. Andmed töötasude kohta pärinevad 2006. a majandusaasta aruannetest.

► Töötajate keskmine arv eelmisel aastal on võetud enamasti juhatuse tegevusaruannetest.

► Töötasuga oli keerulisem. Selgema pildi saab neist ettevõtetest, kes kasutavad kasumiaruande skeemi nr 1, kus on tööjõukulud eraldi real ka välja toodud. Paremalt juhul on eristatud ka palgad ja sotsiaalmaks. Kui ettevõtte kasutab

aga kasumiaruannet nr 2, on töötasud võetud tegevusaruandest või lisades välja toodud kuludest. Juhul kui brutotöötasude kohta täpsemat infot ei olnud, võtsime tööjõukuludest n-ö kirjemeetodil maha sotsiaalmaksu ja töötuskindlustusmaksu.

► Palgakulud, personalikulud ja tööjõukulud läksid kirja koos sotsiaalmaksudega. Keskmised palgad hõlmavad ka juhatuse ja nõukogu liikmete töötasusid.

► Vaikimisi eeldasin, et koolitusraha tööjõukuludes ei sisaldu. Puhkusetasud jäid sisse.

► Ebatäpsusi ilmnas vähemalt paarikümnes aruandes. Numbrite täpsustamiseks võtsin ühendust umbes kolmekümne ettevõttega.

ÄP VÕRDLUS Keskmine palk

Avalikus sektoris kõrged palgad justiitsaladel

► Avaliku sektori keskmised palgad seisuga 01.04.2006	
Prokuratuur	21 781
Justiitsministeerium	17 697
Energiaturu Inspeksioon	16 378
Rahandusministeerium	16 251
Kultuuriministeerium	15 954
Kaitseministeerium	15 343
Lennuamet	15 091
Riigikantselei	14 846
Maanteeamet	14 772
Sotsiaalministeerium	14 620
Haridus- ja Teadusministeerium	14 590
Siseministeerium	14 161
Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium	14 005
Riigihangete Amet	13 804
Põllumajandusministeerium	12 832
Andmekaitse Inspeksioon	11 941
Tervishoiuamet	11 904
Kaitseressursside Amet	11 688
Sideamet	11 434
Keskkriminaalpolitsei	11 196
Keskonnaministeerium	11 120
Raviamet	11 098
Raudteainspeksioon	11 036
Kohtueksptiisi ja Kriminialistika Keskus	10 762
Välisministeerium	10 735

Allikas: rahandusministeerium

ÄP KOMMENTAAR

Edetabelist võib järeldada, et hästi läheb ehitusel ja finantssektoril, lisaks kõrget kvalifikatsiooni nõudvatel aladel (Estonian Air, Aero Airlines), kõrgtehnoloogilistel ettevõtetel (EMT, Siemens) ning vahendusfirmadel. Tal-
linkil on ilmselt palju madalapalgalist teenindavat personali, mis nende keskmise alla viib. Ehitussektoris tegelevad mõned käibelt suured, kuid töötajate arvult mitte nii suured ettevõtted peamiselt peatöövõtuga ning ehitustöölisi ei tarvitse neil palgal ollagi, see tõstab keskmist.

Avaliku halduse tegevusalal oli 2006. aastal keskmine palk 11 500 krooni, hariduses 8000 krooni ja tervishoius 9000 krooni. Ilmselt leiaksid paljud meditsiini-
lise haridusega töötajad rakendust ravimifirmades või spaades, matemaatikaõpetajad tarkvarafirmades ning riigipalgalised analüütikud finantssektoris. Õnneks kõik

► Ivari Padar, rahandusminister

seda ei tee ning me peame hoolitsema selle eest, et ei teeks ka tulevikus. Teatav-
he erasektori kasuks on loomulik, kuid me kõik tahame, et riigi heaks töötajad oleks pädevad ja pühendunud ning see tähendab muu hulgas ka mõistlikku palka.

Statistikaameti andmed ja see tabel näitavad, et palgatõusu veab erasektor. Rahandusministeerina on hea meel, et palgad tõusevad. Selge on, et odava tööjõu aeg on Eestis möödas.

ÄP NUMBER

9407

► krooni oli 2006. aastal keskmine brutopalk statistikaameti andmetel.

Kuhu minna tööle?

Äripäev koostas esmakordselt palgamaksjate edetabeli, mille võitis pea 35 000-lise keskmise palgaga ehitusfirma Koger ja Partnerid. Teisele kohale positsioneerus ravimifirma GlaxoSmithKline 31 000-lise keskmise palgaga ja kolmandaks tuli Finnairi tütarfirma Aero Airlines, kes maksis töötajatele eelmisel aastal ligi 29 000 kroonist keskmist palka.

Koger: töötajate leidmisega muret pole

“Võime olla esimesed küll,” sõnab Koger ja Partnerite omanik Andres Koger.

Mehe sõnul kõrge keskmise palk neil eesmärk iseene- sest pole olnud. Samuti on näitaja subjektiivne.

“Kavatseme oma töötajate arvu järgmisel aastal märkimisväärselt suurendada ja noori juurde võtta. Seetõttu meil statistiline keskmine palk järgmisel aastal ei tõuse,” täpsustab Koger. See võib isegi langeda, hoolimata sellest, et vanematel töötajatel palgad tõusevad.

Koger ja Partnerite keskmist palka kergitab asjaolu, et ettevõttes on tööl peamiselt vaid juhid. Lihttöölisi

kasutatakse alltöövõtu kaudu. Aga töötajaid osatakse ettevõttes väärtustada küll. “Oleme juhtkonnas kokku leppinud ja selgelt välja öeldud, et hoolime oma töötajast. Hoolimise juurde käib muude asjade kõrval ka materiaalne külg ehk palk,” selgitab ettevõtte personalipoliitikat firma personalidirektor Vilve Kalda.

“Konkurentsivõimelist palka kavatsetakse maksta ka järgmisel aastal,” ütleb Kalda. Ehitusspetsialistide leidmisega advokaadi mas- ti kuupalku pakkuv Koger ja Partneritel probleeme aga polevat.

“Täna meil valikut veel on. Aga loomulikult valmiste- tume ka halvemateks aegadeks,” lisab Kalda.

Ravimifirma juht: isegi 30 000kroonise palga peale ei tulda

Eelmisel aastal üle 30 000-list keskmist brutopalka töötajatele maksnud ravimifirmas- se GlaxoSmithKline Eesti (GSK) ei voola töötajad sügugi iseenesest sisse.

“Tänases Eestis on peaaegu igale ametikohale raske uusi töötajaid leida,” kommenteeris GSK Eesti juhataja Akshay Mody. Palgatöötajatele lisaks kasutas peamiselt ravimite

hulgimüügiga tegelev GSK ka koosseisuväliseid eraisikutest arste, kes tegid eelmisel aastal 4 miljoni krooni eest kliinilisi uuringuid. Ravimifirmat iseloomustab üldsegi kõrgelt kvalifitseeritud tööjõud. “Enamik meie töötajaid on kõrge- ma ja meditsiinilise hariduse- ga, mis on siin töötamise eel- duseks. See eeldab 6–8 aastaid õpinguid, keeleoskusi ja pide- vat enesetäiendamist,” ütles GSK Eesti juht Mody.

Lisandub ka rahvusvahe- line moment. Mody sõnul on GSK rahvusvaheline firma, kus umbes neljandik töötaja- test töötab regionaalselt. Ehk tööpiirkond on lisaks Eestile veel Läti, Leedu, mõnedel töö- tajatel ka kogu Kesk-Euroopa või Euroopa.

“Suurema vastutusega kaasneb suurem palk,” kom- menteeris Mody. Mehe sõnul katab palgakasv sel aastal inf- latsiooni.

Finnairi tütarfirma tõmbab Eestis tasapisi otsi koomale

Finnairi avas Eestis oma tü- taretevõtte Aero Airlines 2002. aastal, et optimeeri- da kulusid.

Seejärel on firma järk-jär- gult võtnud üle emaettevõtte opereeritud lende. Lennukid ja osa puudujäävast meeskon- nast üüritakse Finnairilt.

Eelmisel aastal teenindas firma ligi poolt miljonit klien- ti. Seda peamiselt Soome liini-

del, millele lisandusid Helsin- gist Tallinna, Riiga ja Vilni- ssesse ning tagasi suunduvad rahvusvahelised liinid.

Siiski on Finnair hakanud tütarfirma tegutsemist koo- male tõmbama. Võib-olla ka seetõttu, et eelmisel aastal tu- li töötajatele keskmiselt 29 000 kroonist keskmist palka mak- sta. Kui 2005. aastal oli Aero Airlinesi kasutuses 8 lennu- kit, vähenes eelmise aasta lõ- pul nende arv viieni.

Ettevõtte teatel on nii suu- re keskmise palga taga asja- olu, et umbes kolmandiku töötajaid on ettevõtte palga- nud Soomest, kus aga palgad on siinmail makstavatest kõr- gemad.

Kahjuks ebaõnnestus in- tervjuu Aero Airlinesi juhi Tommi Aaltoneniga, kes fir- ma esindaja teatel viibib tih- ti “lennus” ja oli sel nädala ko- mandeeringus.

Tänases Ees- tis on igale ametikohale raske töötajaid leida.

Akshay Mody, GSK Eesti juht

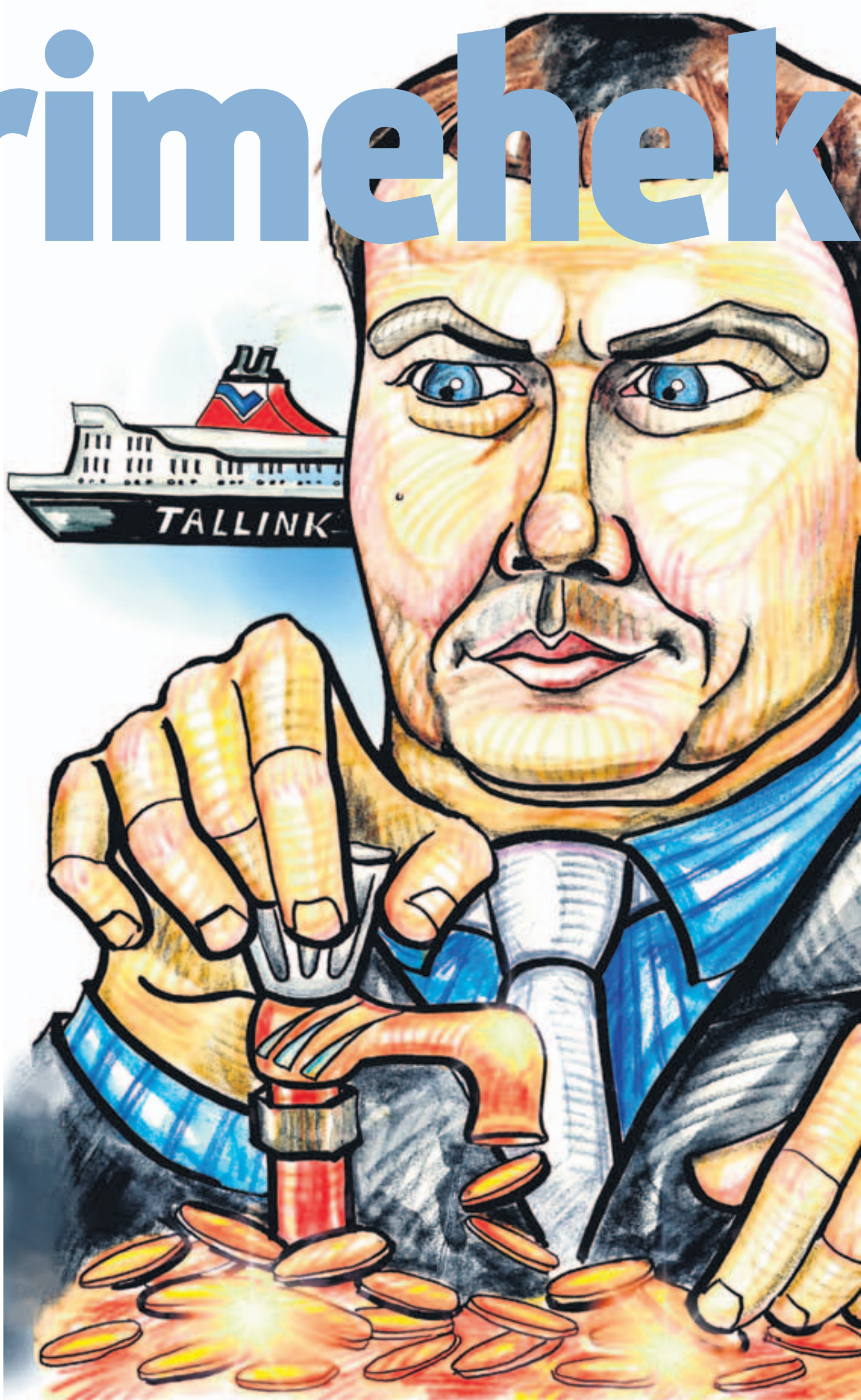
► Akshay Mody, Andres Kogeri ja Tommi Aaltoneni juhitud firmad maksavad kõige heldemat palka.

Fotomontaaž

Viljar Jaamu

Meremehest ärimeheks

ÄP ELULUGU

**Viljar
Jaamu**

► **sündinud**
08.07.1968 Tallinnas

► abielus, üks poeg

Haridus

- 2003 TTÜ, majandusteaduste doktor
- 1995 EBS, magistrikraad
- 1995 TTÜ majandusteaduskond
- 1987 Tallinna Merekool

Ametid

- Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse juhatuse esimees
- Eesti Turismifirmade Liidu asepresident
- Eesti Ju-Jutsu Liidu president
- ASi Tallink Grupp turundusdirektor ning juhatuse liige
- Põhja-Eesti Panga nõukogu aseesimees
- rahandusministeeriumi rahapoliitika osakonna juhataja
- Eesti Ühispaniga osakonna juhataja

Hobid

- ratsutamine, ju-jutsu, jahindus

ÄP Gert D.
Hankewitz

gerth.hankewitz@aripaev.ee

Kui Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuse uus juht mõne kuu pärast tööle jõuab, on Viljar Jaamu sealt juba läinud – ta kas õpib, puhkab, jahib metsas loomi, arendab hotelliäri või teeb sada üht teist asja, mille endale ette võtnud.

“Tegelikult tahaks puhata. Võtaks lihtsalt aja maha,” ütleb veel viimaseid kuid EASi juhi kingades sammuv Viljar Jaamu mulle sügavalt silma vaadates. Turske, silmnähtavalt spordilembelise endise mere-mehe hää pole seda öeldes väsinud ega tülpinud, nagu võiks arvata. Vastupidi – ta on energiline, sorava jutu ning kergesti tulevate naerupahvakutega, mis teinekord üleannetu kavala poisijõmpsika omi meenutavad.

Kuigi Jaamu on põline tallinlane, ütleb esmamulje, et tegemist on maalt pärit mehega, kellele põllutööd võõrad pole. Tegelikult on praegune äriinimene oma turske olemise tõenäoliselt merekoolist saanud, kuhu pärast kaheksandat klassi õppima läks. Tollal keskhariidust pakkunud kooli kasuks otsustas Jaamu pärast teatrikallakuga 32. keskkoolis käimist, kust teiste seas muide ka Andrus Vaarik hariduse on saanud. “Loomeinimene ma päris ei ole,” tõdeb ta.

Teenis kosmosevägedes

Nagu hiljem selgus, oli haridusest kasu, sest just koolis omandatud tarkuste tõttu saadeti koolist tulnud nooruk Vene sõjaväeossa, kus tehnilist taipu vaja. “Määrati sellisesse kohta, kuhu Eestist tulnud poisse tavaliselt ei võetud – kosmosevägedesse. Tegelikult ka,” ütleb ta tõsiselt. Kosmonaudiks Jaamu ei saanud, küll aga putitas Vene sõjalisi ja uurimissatelliite. “Vene poisid olid selliste vaiksete eestlastega harjunud, mina aga rääkisin anekdoote ja vaidlesin teistega,” naerab ta vastuseks küsimusele, kui raske oli üksi võõraste keskel olla. Meenutades lausub ta veel, et ajateenistus läks kirja isegi lahingülesannete täitmisena, mis sest, et

tulejoonele ta kunagi ei sattunud. “Vene sõjavägi oli selline, nagu ta oli. Oled sa näinud filmi “DMB”? Vot sellega täpselt üks-ühele,” lisab ta.

Kahe aasta pärast, kui noor Jaamu trollis sõitma sattus, kohtas ta oma vana tuttavat, kes oli teel TTÜsse pabereid sisse viima. “Ütlesin: *davai*, tulen ka. Ja läksingi. Andsin lihtsalt paberid sisse, tegin eksamid ja tuld,” märgib praeguseks juba doktorikraadi omandanud Jaamu. “Eks aju peab ka treenima, sest niisama ei tule sinna midagi. Peab kursis hoidma.”

Pärast valikut TTÜ kasuks oli sama hästi kui ära otsustatud, et Jaamust enam kirjaniku või luuletajat ei saa, hoopis numbriniimene. “Ma pole ka päris selline statistikainimene. Mulle meeldib tervikpilti vaadata, et kui ühes kohas toimub protsess, siis kuidas see teisi protsesse mõjutab,” räägib nii Eesti Tööstuspangas kui ka hiljem Eesti Ühispangas töötanud Jaamu.

Viimases kohas tutvus praegune Tallinki aktsionär nüüdse laevafirmajuhi Enn Pandiga. “Kas just sõprus esimesest silmapilgust, aga tema ja muu seltskonnaga käisime tihti läbi,” nendib mees. Pant oli ka põhjuseks, miks tollal Ühispanga Tallinna kontorit juhitanud mees otsustas rahandusministeeriumisse ja hiljem Tallinki tööle minna. “Rahandusministeeriumis töötades tahtsin üks hetk ameti maha panna, kuid Pant ütles, et oodaku ma veel natuke. Mingi aeg ta mind Tallinki kutsuski.”

Laevafirma on ka koht, kus 39aastane ettevõtluse arendaja kõige kauem on töötanud: tervelt kaheksa aastat. “Inimene on loomu poolest laisk. Kui oled mõnuses keskkonnas, kus kõik rahulikult tik-

sub, jääd toppama,” leiab varsti kuldseks keskikka jõudev mees. Sama arvamus on ka põhjus, miks EASi nõukogu nüüd uut sihtasutuse juhti otsima peab hakkama. “Siiralt ja ausalt ütlen: saabus tunne, et nüüd on paras aeg,” pihib ta, jättes aga endiselt saladuseks, mida oma eluga edasi teeb. “Kõigepealt võtaks aja maha ja vaataks näiteks Alvariga (Alvar Jaamu, vend – toim.) investeringud üle,” ütleb ta.

Ajalooga asjad meeldivad

See aga ei tähenda, et Jaamu loobuks oma hobidest, mis talle on südamelähedaseks saanud. Mõnes mõttes ka arusaadav, sest kes ikka jätaaks selliste inimestega, nagu Jüri Kõo või Hannes Võrno, jahile minemata. “Oi, Võrno on kirklik jahimees,” naerab ta ise. Pärin ka, et kas looma tapmine südant härdaks ei tee. “See ei ole nagu tapmine ... see on kütimine,” ütleb ta tagasihoidlikult. Samas muutub kohe elavamaks, kui jutt läheb trofee-de peale, mis mehe hotelli ja hisaalis ripuvad. “Mitmed sarved on seal üleval, ja seapead,” toob ta näiteks ning lisab, et talle üldiselt meeldivadki pika ajalooga tegevused, nagu näiteks ju-jutsu. “Mis mulle meeldib, on see, et see on Jaapani võitlusstiil oma erakordselt pika ajaloo ja filosoofiaga. Selle põhisõnum on, et võitlus on võidetud siis, kui oled suutnud võitluse ära jätta,” avaldab pruuni vöö omanik. “Vigastuse tõttu pole musta teinud.”

Nii jääb mulle ka meie vestluse jooksul mitu korda silma, et on asjad, mida Jaamu kindlalt avalikkuse ette tuua ei taha: haigused ja naised. “Eh, mis ma nendest naistest ikka räägin. See on rohkem naistekirjaga teema,” ütleb ta ning üritab teemat kõrvale viia.

Punaste laternate tänava ettepanek oli väga õige, aga Tatari tänav oli valesti valitud. See tänav peaks olema kesklinnast eemal ja sadamale lähemal – näiteks Soo tänav.

Täna asuvad lõbumajad tihti koolide ja lasteaedade läheduses. Sel teemal häbenetakse rääkida ja teema vaikitakse maha.

Võitlus on võidetud siis, kui oled suutnud võitluse ära jätta. Kui sa seda ei suuda, siis pead olema ... kogemustega.

On raskemaid ja kergemaid aegu, aga inimestevahelised suhted peaksid ikkagi väärivad olema.

Me teeme vigu, aga üks asi on 100% kindel: pätti me ei tee!

Viljar Jaamu

► Alvar Jaamu, vend

Alvar Jaamu: konkreetne inimene, keerutada ei meeldi

Viljar on konkreetne inimene. Talle ei meeldi asja ümber keerutada, pigem ütleb otse välja, mida arvab. Kui lapsepõlves tuli meie vahel ikka näaklemist ette, siis tänapäeval saame hästi läbi. Mis sest, et iga päev ei näe, räägime pea kõigest.

► Heino Märks, Kaitsejõudude Peastaabi kehakultuuri- ja spordi- grupi ülem

Heino Märks: jättis eesmärgi nimel nugise tapmata

Jaamut on paari lausega raske kirjeldada, ta on koloriitne kuju. Toon sellise näite: olime Lätis põdra- ja sajahil. Tema juurde jalutas aga hoopis nugis. 99% kindel, et teised oleksid nugist kohe lasknud, aga tema lasi suurema eesmärgi nimel nugisel edasi elada. Vot selline ta on – suuremate eesmärkide nimel suudab end talitseda.

Olen temaga mitmesuguseid spordi- projekte teinud ja nendest kogemustest võin ka öelda, et ta on visionäär. Ta näeb, milline peaks olema lõpp-produkt.

► Aivo Lind, kooli- vend

Aivo Lind: aktiivne, abivalmis ja lõbus inimene

Viljar oli kooli ajal küllaltki aktiivne inimene, temaga seltskonnas väljaskäimist on alati hea meenutada, kuna meil oli väga lõbus. Mäletan, et ta õppeedukuski polnud halb ja ta oli abivalmis.

Jaamu korraldas suurpuhastuse EASis

Viljar Jaamu poolteist aastat Ettevõtluse Arendamise Sihtasutuses on olnud mehele töökad. Näiteks umbes aastake pärast tööle asumist võttis Viljar Jaamu kätte luua ning hakkas agaraalt korda majja lõoma.

Esimese suurpuhastuse käigus saadi lahti neljast ametnikust, kes sisejuurduse andmete põhjal miljoneid euroabi kroone oma semudele välja jagasid.

Mainitust ametnikust kolm võtsid nõuks omal soovil lahkuda, neljas läks aga EASi vastu kohtusse. “Ma keeran neil kraanid kinni,” ähvardas Jaamu tookord.

Mõni aeg enne seda juhtumit leidis rahandusministeerium EASi innovatsiooniaudi-

ÄP TASUB TEADA

► Vend Alvarile lisaks on Viljar Jaamul veel üks poolvend ja kaks õde.

► “Jaamu esinemine tundus kuidagi ebakindel. Eks see võib olla natukene närviline olukord, kus sa pead oma mõtted ja tulevikunägemused ette laduma suure rahvahulga ees,” kirjutab Dan “koopamees” oma blogis Jaamu esinemise kohta, kui too üritas saada Eesti Mereakadeemia rektoriks.

► 2005. aastal edutas toonane kaitseväge juhataja, praeguse reservohvitseri Jaamu jahikaaslane Tar-mo Kõuts mehe nooremlit-nandiks.

► Tallinna börsi andmeil kuulub Jaamule eraisikuna 459 000 Tallinki aktsiat, mille hetkeväärtus on 8,8 miljonit krooni.

Medit siiniäri

Järjekorrad löövad arstide eraäri õitsele

Aastatepikkused ooteajad suurtes haiglates on inimestele kurnavad, kuid arstile õnnistuseks. Samu lõikusi tegevad arstide erapraksised teenivad miljoneid kroone kasumit.

Kõige nõutum operatsioon on silma hallkae lõikus, kus suuremates haiglates ootab järjekorras kokku üle 10 000 inimese. Pikimad ooteajad, koguni aastani 2010, on selle lõikusele Tartu Ülikooli Kliinikumis (TÜK). Et hallkae on valdavalt vanainimeste haigus, on üsna tõenäoline, et paljudele pole lõikuseni elupäevi antud või tuleb neil vanaduses pimedana hakkama saada.

Kliinikumi silmakliiniku juhataja Pait Teesalu teeb silmalõikusi nii kliinikumis kui ka erapraksises. Ta on osanik või ainsosanik kokku kolmes silmalõikusi tegevas erafirmas.

Suurem palk = rohkem tööd

Pait Teesalu Silmakirurgia OÜ teeb hallkae lõikusi Viljandi ja Narva haiglas. Firma Oftop, kus ametis on mitmeid kliinikumi silmaarste, aga Võrus. Kolmas firma – ReFocus Silmakeskus AS – rendib silmakliinikult ruume ja teeb prillidest vabastavaid laserlõikusi ning selle omanik on Teesalule lisaks ka tema abikaasa ning kliinikumi silmaarst, doktor Marko Pastak.

Nii Pait Teesalu Silmakirurgial kui ka Oftopil on

haigekassaga leping, mis tähendab, et lõikuse eest maksab haigekassa.

Mõistagi saab lõikusele ka kohe, kuid siis tuleb inimesel maksta selle eest ca 8000–9000 krooni.

“Järjekorra olulisim põhjus on ikka rahastamises, mitte silmaarstide totaalses puuduses,” ütleb Teesalu. Järjekorra põhjuseks on ka paranenud diagnostikavõimalused ning suurenenud kontingent, kes lõikust vajab.

Küsimusele, miks TÜK arstid ei võiks rohkem lõikusi teha, vastab Teesalu:

“Selleks, et intensiivsemalt töötada, tuleb ka arstidele rohkem palka maksta. See ongi probleemi võti.” Tema sõnul on nii TÜK kui ka teised ettevõtted võimelised töötama suuremate mahtudega.

Teesalu spetsialiteet, millele ta on rajanud ka oma eraäri, on silma hallkae lõikus, mis moodustab ligi 80% kõikidest silmalõikustest. Tegemist on lõputu äriga, sest hallkae on väga levinud haigus.

“Eks kõik, mis plussi jääb, on hea äri,” ütleb Teesalu. “Ega inimesele ole vahet, kas ta tuleb lõikusele kliinikumi või näiteks Võru Oftopi, haigekas-

sa maksab lõikuse kinni,” ütleb Teesalu.

Kui mitmele inimestele tasuta lõikust firmad saavad teha, sõltub sellest, kui palju annab haigekassa firmale raha. Näiteks Pait Teesalu Silmakirurgia saab aastas raha 500 lõikuseks.

“Ega palju rohkem jõuaks ka,” ütleb Teesalu. “Tegemist on nii vaimselt kui ka füüsiliselt raske lõikusega. Lihtne on ainult siis, kui numbreid vaadata.”

Mainekus toob järjekorra

Kuidas haigekassa määrab lepingumahu ehk rahasumma suuruse erakliinikuile ning kas lepingumahu on võimalik arstil kuidagi mõjutada?

“See on mõneti poliitiline. Loeb tehtud töö, inimeste rahulolu. Usun, et väga pole võimalik lepingut mõjutada, pigem mõjuks see vastupidi,” ütleb Teesalu.

Põhja-Eesti Regionaalhaiglas on 2009. aasta jaanuarini järjekord näo- ja lõualuulõikustele, samuti on aastapikkune saba ka nina-kurgu-kõrvalõikustele. Polikliinikus saab vastuvõtule kahe kuu jooksul.

“Mida mainekam haigla, seda pikemad järjekorrad,”

ütleb PERHi juhatuse liige Eve Karmo. “Mis puudutab lõikusi, siis raha taha asi praegu veel ei jää. Näiteks LORi (nina-kõrva-kurgu – toim.) erialal on tõesti opereerivate kirurgide pöud, samuti on vähe anestesiolooge. Kui jaguks rohkem arste, oleks rohkem lõikusi.” Ta lisab, et näo- ja lõualuu kirurgias on järjekord seetõttu pikk, et PERHi koonduvad ka Eesti raskeimad haiged ning ühele patsiendile tehakse mitmeid lõikusi. Samuti ei taha osa hambaarste ise tarkusehambaid välja tõmmata ning saadavad patsiendid näo- ja lõualuu kirurgia osakonda.

Ometi töötab suur osa arste ka erasektoris. Haigla kord näeb ette, et kõik eraettevõttes töötavad arstid peavad haiglat sellest teavitama.

“Meil pole keelamiseks põhjust, üldreeglina ei pane me arste valiku ette, kas töötada meil või mujal,” ütleb Karmo.

Ehkki haigekassa väidab, et mitmel kohal rabavate arstide töökoormust kontrollitakse, ei usu Karmo, et keegi seda täpselt jälgib. See on aga tema sõnul oht, et arstid põlevad lihtsalt läbi.

Suurimaks järjekordade

põhjuseks toob Karmo aga hägust tervishoiupoliitikat, eriti Tallinnas. Kõrgemasse ravi-etappi tulevad sageli patsiendid, kelle mure suudaks lahendada perearstid. “Meil pole ühtset tervishoiupoliitikat. Hinnad on erahaiglates väga erinevad. Ja kui patsient on vähegi maksujõuline, suunatakse ta enamasti erameditsiini,” ütleb Karmo.

Üks valdkond, kus lõikuste ravijärjekorrad on pikad, on ortopeedia, kus suurtes haiglates ootab puusa- või põlvelõigese lõikust kokku ligi 10 000 inimest.

Arstidel oht üle töötada

Erakliiniku Ortopeedia Arstid juhatuse liikme, ortopeed Mihkel Mardna sõnul töötavad eranditult kõik nende kliiniku arstid ka riiklikus haiglas, kus teevad n-ö erakorralise meditsiini valdkonnas öövalveid.

Mardna sõnul on ravikindlustatud patsiendile lõikuse tasuta. Tema sõnul ei võta haigla praegu isegi voodipäevatasu. Samas on Mardna sõnul nende kliinik suuteline tegema rohkem lõikusi, kui praegu aastas lepingumahuga ette nähtud 80.

“See ei rahulda selgelt

kadri.jakobson@aripaev.ee

Pikimad järjekorrad TÜ Kliinikumis

► Pikimad ooteajad Eesti suuremates haiglates

► Järjekorda registreerunud

► Saad LORi (nina-, kurgu-, kõrva-) lõikusele, praegu järjekorras 516 inimest

► Saad silma hallkae lõikusele, praegu järjekorras 3724 inimest (haigekassa rahastatavas järjekorras 3241 ja Tallinna rahastatavas 483)

► Saad südame-veresoonkonna operatsioonile, praegu järjekorras 185 inimest

Kui arst tahab tänapäeval ära elada, tuleb ka palju tööd teha. Iseasi, et arstidel on oht üle töötada.

Mihkel Mardna, ortopeed

meid ja haigekassa loomulikult teab seda. Tundub, et erasektor ei ole väga soositud. Kardetakse, et erasektori arstid riisuvad koorekihi. Kuid kõik meie arstid töötavad riiklikus süsteemis, kus töö on raske ja kohati ka ebameeldivam, kuna tuleb tegeleda iga-suguste patsientidega. Selge, et meie arstide töökoormus on väga suur. Kui arst tahab tänapäeval ära elada, tuleb ka palju tööd teha. Iseasi, et arstidel on oht üle töötada,” räägib Mardna.

Mardna sõnul on nende arstide palk ehk veidi kõrgem kui riiklikus süsteemis. “See on vale arusaam, et erasektori arstid saavad jube suuri tasusid. Kogu tulu investeerime tehnoloogiasse, koolitustele. Need, kes rajavad kliiniku äri tegemiseks meditsiinis, on ette pankrotti määratud,” ütleb Mardna.

Sotsiaalministeeriumi ase-kantsleri Ivi Normeti sõnul ei ületa ravijärjekorrad lubatud piire. “Üks olulisi ees-märke on järjekordade lühendamise suurte liigeste endoproteesimisel ja katarakti operatsioonidel järk-järgult kuni 1,5–2 aastani,” ütleb ase-kantsler.

► Tartu Ülikooli Kliinikumi silmakliiniku juhataja Pait Teesalu patsiendi silmi kontrollimas.

Foto: Veiko Tõkman

Äp KOMMENTAAR

Ravijärjekordi kaotada pole suutnud ükski riik. Lõikuste arv on kasvanud.

Haigekassa saab omalt poolt raha juurdelisamise ja raviasutuse lepingumahu suurendamisega mõjutada ravijärjekorda teatud piirini. Teeme vahet rahapuudusel kujunenud ja muudel põhjustel tekkinud järjekordadel.

Kui haiglas napib arste, operatsioonitoad ja vajalik aparatuur on maksimaalselt koormatud, näitab see raviasutuse võimsuse puudumist, mida raha juurde andmisega ei korva.

Puudus on silmaarstidest, mistõttu oftalmoloogia erialal on pikemad ooteajad. Napib kõrvanina-kurguarste ja napib ka günekolooge. Arstide ressursi puudumine pole haigekassa lahendatav.

Haigekassa jälgib raviasutustega sõlmitud lepingute täitmist. Kui selgub, et haigla saaks rohkem inimesi ravida, ent selleks planeeritud raha on otsas, annab haigekassa võimaluse korral raha juurde.

Haigekassa

Äp NUMBER

10 000

► inimest on praegu üle Eesti suuremates haiglates hallkae lõikuse järjekorras.

Äp TULEMUSED

Silmakeskusel suurim kasum

► Erameditsiini ettevõtete majandustulemused 2006, müügitulu kasum mln kr

Nõmme Silmakeskus	4,6
Pait Teesalu Silmakirurgia	3,3
Oftop	1,7
Ortopeedia Arstid	1,2

Allikas: Ärireegister

Äp TASUB TEADA

- 3aastane ravijärjekord silma hallkae lõikusele on vastulus seadusega, sest haigekassa nõukogu kehtestas tänavu märtsis sellele lõikusele maksimaalseks järjekorrapikuseks 2 aastat
- suurte liigeste endoproteesimise lõikusele 3 aastat
- kardiokirurgilistele operatsioonidele 8 kuud
- kurgu-nina-kõrvahaiguste operatsioonidele 2 aastat

Äp STATISTIKA

Silmalõikustel järjekorrad ka erafirmades

- Oftopi järjekorras 2139 inimest
- Pait Teesalu Silmakirurgias 1600 inimest

► Saad endoproteeside operatsioonile, järjekorras ootab praegu **516** inimest

► Saad LORi (nina-, kurgu-, kõrva-) lõikusele, järjekorras ootab praegu **2150** inimest

► Saad näo-lõualuu lõikusele, järjekorras ootab praegu **198** inimest

► Saad endoproteeside lõikusele, järjekorras ootab praegu **3096** inimest

► Saad silma hallkae lõikusele, järjekorras ootab praegu **6438** inimest

jaan 2009 | veebr | märts | aprill | mai | juuni | juuli | august | sept | okt | nov | dets | jaan 2010

20

BÖRS

ÄP PÄEVA TEGIJA

UPM-Kymmene
04.10.

-5,9%

► Elcoteqi töölistele võivad hakata leiba andma Aasia investorid.

Foto: Elcoteq

Peeglike, peeglike – mis saab E

Elcoteq ei ole läinud kaasa muutustega globaalsel turul

Äp
Tarvo Vaarmets
tarvo.vaarmets@aripaev.ee

Peegel on udune ja vait. Analüütikud on peegliga sama meelt – nemadki ei tea. Ütlevad, et aktsia on hetkel isegi odavalt hinnatud, aga osta ei tasu. Sest tulevik on tume.

Eilsest Danske Markets

Equitiesse hommikuülevaatest võib lugeda, et sealne analüütik Ilkka Rauvola on ka eestlastele üsna omase ettevõtte aktsia hinnasihi juba kolme euronit lükanud – seda just arvatavaid tulevikukahjumeid silmas pidades. Praegu kaubeldakse veel pealpool 4,5 euro taset.

“Elcoteqi äri kiratseb ettevõtte tahtmatuse tõttu tunnistada globaalseid muutusi mo-

biiltelefonide seadmete tootmisteenuste turul,” kirjutas Rauvole investoritele. Ta tõi välja ka Elcoteqi huvipuuduse firmasse tõsiselt investeerida ning klientidest kaugenemise tehaste uutesse asukohtadesse viimise tõttu.

“Ettevõtte on keerulises olukorras, millest meie nägemusel on raske välja tulla,” seisis ülevaates.

Sektor kasvab – Elcoteqi turuosa kahaneb

Käesoleva aasta esimeses kvartalis kasvas elektroonikaseadmete tootmisteenuste haru eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 9,5%. Samal ajal kukkus Elcoteqi turuosa muljuselt 2,66%-lt 2,32%-le.

“Elcoteq kaotab suurt turuosa oma Aasia konkurentidele, kes suudavad klientidele pakkuda paremat teenusportfelli,” selgitas Kaupthingi panga analüütik Michael Schroeder, kes annab aktsiale neutraalse soovitus ja hinnasihi seitse eurot.

Elektroonikaseadmete tootmisteenuste haru kiiremini kasvav segment on n-õ originaaldisaini tootmine, mis hõlmab endas nii toote disaini kui ka tootmist. Viimane kosus esimeses kvartalis dollarites mõõdetuna neljandiku võrra, eurodes aga 14%.

Originaaldisaini tootmine võtab kogu elektroonikaseadmete tootmisteenuste käibest endale juba 43,5%. Kuidas see

Elcoteqiga seostub? Probleem ongi selles, et mitte kuidagi. Elcoteq ehitas 2002. aastal küll antud äri üles, kuid hoolimata tugevast globaalsest nõudlusest originaaldisaini tootmise järele tõmbas sellele kolm aastat hiljem vee peale.

Analüütikud ootavad kannapööret

“Probleemsed on olnud eriti viimased üks või kaks aastat – kliendid nõuavad aina rohkem ja rohkem teenuseid, n-õ täispaketti, aga Elcoteq ei ole suutnud seda pakkuda,” täpsustas Schroeder, kelle hinnangul ei ole aktsia vaatamata märkimisväärsele langusele ettevõtte hetkeseisu arvestades kallis.

“Aktsia on tegelikult üsna atraktiivselt hinnatud. Probleem on selles, et me peame nägema konkreetset pööret enne, kui ostjad jälle turule tulevad,” rääkis Kaupthingi analüütik. Schroeder peab Elcoteqi äri üldlase vähe atraktiivseks selle kõrge riskitaseme ja madala marginaali tõttu.

“Pikaajalise investorina ei oleks ma sellise äri omamisest eriti huvitatud,” märkis ta.

Optimismi oleks väga keeruline välja lugeda ka Handelsbanken Capital Marketsi analüütiku Karri Rinta jutust. Tema soovitus aktsiale on “müü”, hinnasiht 5,5 eurot.

“Soovitus on oluline. Prae-

ÄP KUUPÄEV

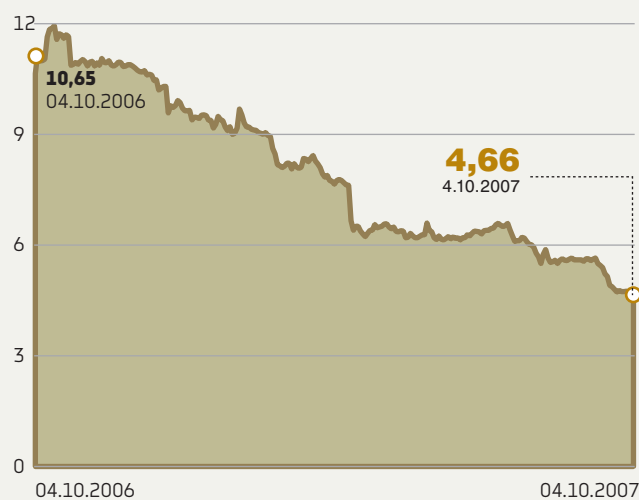
05.10

► avaldab majandusaasta esimese poole tulemused Norilsk Nickel. Analüütikud ennustavad firma kogu aasta kasumiks keskmiselt 41,87 rubla aktsia kohta.

ÄP STATISTIKA

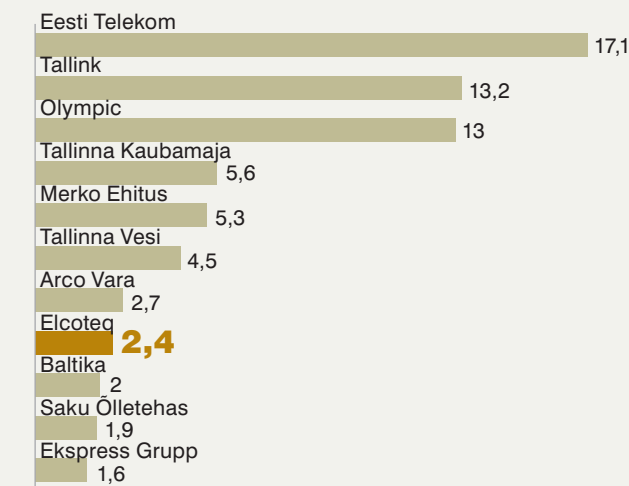
Elcoteqi aktsia on aastaga kaotanud enam kui poole oma väärtusest

► aktsia hind kroonides

Elcoteq on keskmise suurusega ka Eesti olulisemate börsifirmadega võrreldes

► firmade turuväärtus miljardites kroonides

Allikad: Bloomberg, Äripäev

Elcoteqist?

gusel juhul oleme küll allpool minu sihthinda, aga ma ei näe ikka midagi, mis võiks asjad Elcoteqi jaoks paremaks muuta,” nukuks Rinta. Ta selgitas, et Elcoteq muutub üha vähem konkurentsivõimeliseks, kuna rivaalideks on suuremad ettevõtted, millel on rohkem ressursse, rohkem toodangut ja mis asuvad ka madalate kuludega regioonides nagu Hiina või India.

Päästaks ehk Aasia konkurendi poolne ülevõtt

“Kui Elcoteq tahab kommunikatsiooniseadmete alal jätkata, peavad nad mingit moodi kasvama suuremaks. Minu arvates on neil väga raske jääda finantsiliselt tugevaks,” vii-

tas Rinta Elcoteqi oodatavatele viletsatele majandustulemustele.

Nii Michael Schroeder kui ka Karri Rinta näevad Elcoteqi jaoks väljapääsuna n-ö partneri leidmist ehk ülevõttu mõne Aasia konkurendi poolt. “Pankrotini on veel väga pikk maa, sest bilanss on korras ja sularahasüste lühiajaliselt ei vajata. On võimalik, et mõni Aasia konkurent võtab Elcoteqi üle,” rääkis Schroeder, kelle arvates võiks Elcoteq huvi pakkuda eelkõige tänu oma tugevatele kliendisuhetele Nokia. Mõlemad analüütikud tõid siin paralleele mobiilikorpuste tootja Perlosega, millele tegi ostupakkumise Taivani ettevõtte Lite-On.

ÄRIPÄEVA KOOLITUSED 2007

10. oktoobril

ETTEVÕTTE TULEVIKU PLANEERIMINE

Kuidas maandada äririskid strateegilise analüüsi abil?

Koolitaja on tuntud juhtimiskonsultant, ettevõtte Pro Konsultatsioonid juhataja ja EBSi lektor **Mait Raava**.

Koolituse hind on 4500 krooni (km-ga 5310 krooni).

17.–18. oktoobril

EDUKAS KLIENDISUHETE JUHTIMINE

Kuidas kliendisuhete juhtimise abil edu saavutada?

Koolitaja **Indrek Saul**.

Kahepäevase koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni).

17. oktoobril ja 24. oktoobril

TEENINDUSJUHI TÕHUSAD TÖÖVÕTTED

Kuidas saab teenindusjuht tagada teenindusmeeskonna edu?

Koolitaja on **Mart Raik**.

Koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni).

24.–25. oktoobril

KÕNELEMINE – SEE ON IMELIHTNE!

Kuidas muuta oma kõne veenvaks ja meeldejäävaks?

Koolitaja on näitleja, õppejõud ja Invicta treener **Martin Veinmann**.

Kahepäevase koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni).

1.–2. novembril

KASUMLIKKUSE MÕISTMINE JA JUHTIMINE

Kuidas panna kuluarvestus tööle ettevõtte eesmärkide heaks?

Koolitaja on konsultatsioonifirma Optime OÜ juhataja ja

juhtimiskonsultant **Rein Parelo**.

Kahepäevase koolituse hind on 8450 krooni (km-ga 9971 krooni).

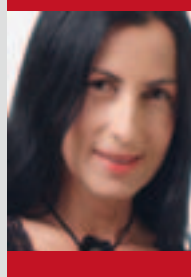
21.–22. novembril ja 4. detsembril

VÄGA EFEKTIIVSE INIMESE 7 HARJUMUST

Kuidas arendada koostööd ettevõtte eesmärkide saavutamiseks?

Koolitaja on rahvusvaheliselt sertifitseeritud FranklinCovey' konsultant **Silva Laius**.

Kolmepäevase koolituse hind on 13 900 krooni (km-ga 16 402 krooni).

22.–23. novembril

MÜÜGIJUHTIMISE PSÜHHOLOOGIA 3 REEGLIT

Kuidas aidata oma müügitöötajatel tippu tõusta?

Koolitaja on treener – konsultant **Aira Tammemäe**.

Kahepäevase koolituse hind on 10 450 krooni (km-ga 12 331).

27. novembril ja 6. detsembril

KOOSOLEKUD – MIDA JÄTTA, MIDA VÕTTA?

Kuidas korraldada vaid tõeliselt kasulikke koosolekuid?

Koolitajad on Tallinna Ülikooli psühholoogia professor **Mare Pork** ja

juhtimiskonsultant **Heiti Pakk**.

Kahepäevase koolituse hind on 9950 krooni (km-ga 11 741 krooni).

► Täpsemat koolituste tutvustust vaata aadressil www.aripaev.ee/koolitus

Hind sisaldab koolitusmaterjale, lõunasööke ja kohvipause ning üht Äripäeva juhtimisraamatut. Juhul, kui korraga registreerub ühest maksjaettevõttest rohkem kui üks osaleja, on osalemise hind 10% soodsam. Info telefonil 667 0413 või elektronposti aadressil koolituskeskus@aripaev.ee. Registreerimine aadressil koolituskeskus@aripaev.ee, koduleheküljel

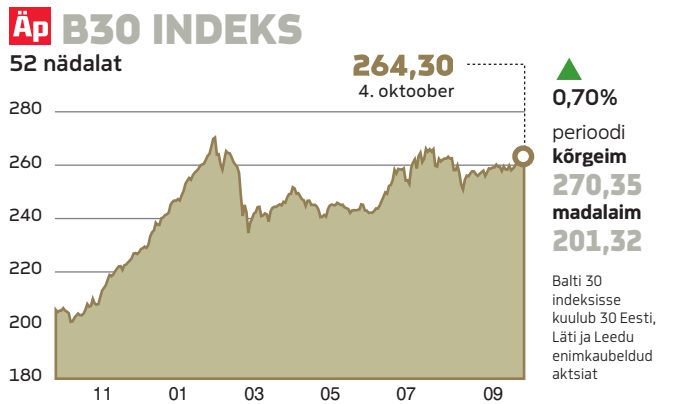
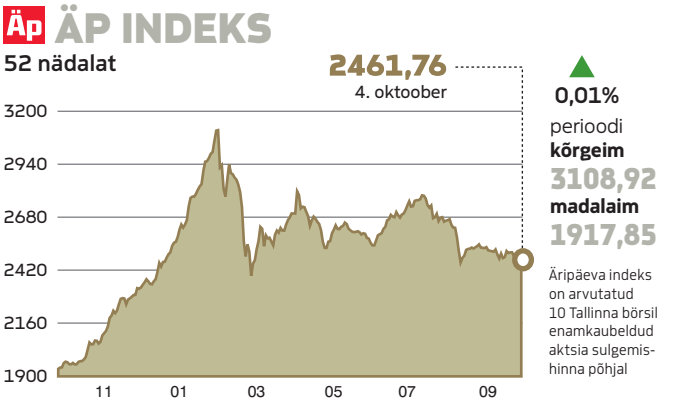
► www.aripaev.ee/koolitus või telefonil 667 0413. **NB!** Kohtade arv on piiratud!

Äripäev

ÄRIPÄEVA KOOLITUSKESKUS

► WWW.ARIPAEV.EE/KOOLITUS

INVESTEERIMINE BÖRS 23

Fondivalitsejad

Avaron Asset Management, Narva mnt 5–58, Tallinn 10117 tel 664 4205, faks 664 4201, info@avaron.ee, www.avaron.ee

East Capital Asset Management AB Pikk 67–1a, Tallinn 10133 tel 646 1675, faks 646 1674, tallinn@eastcapital.com, www.eastcapital.com

ERGO Varahalduse AS Lauteri 5, Tallinn, tel 667 9200, faks 667 9201

Finter Fund Management Company S.A., 33, avenue J.F. Kennedy, P.O. Box 91, L-2010 Luxembourg, tel +352 44 10 1065 67 fax +352 44 10 1060 02, funds@finter.ch, www.finter.ch

AS Hansa Investeeringufondid Liivalaia 8, Tallinn 15 038, tel 631 0336, faks 626 0636, fondid@hansa.ee

LHV Varahaldus AS Tartu mnt 2, Tallinn 10 145, tel 680 0435, faks 680 0402, vara@lhv.ee, www.lhv.ee

Nordea Rahastoyhtiö Hobujaama 4, Tallinn 10 151, tel 628 3300

Sampo Baltic Asset Management Narva mnt 11, Tallinn, tel 630 2295, faks 630 2275,

funds@sampopank.ee, www.sampo.ee

Trigon Funds Pärnu mnt 15, Tallinn 10 141, tel 667 9208 faks 667 9221, fond@trigon.ee, www.trigon.ee

SEB Ühispanga Fondid Tornimäe 2, Tallinn 15 010, tel 665 6565, faks 665 7122, fondid@seb.ee, www.seb.ee

Suprema Varahaldus (Evli Fund Mngt Co) Tartu mnt 2, Tallinn 10145, tel 640 5720, faks 640 5701, fondid@suprema.ee, www.suprema.ee

Maaklerifirmad

Hansapank Liivalaia 8, Tallinn tel 613 1659, faks 613 1545

LHV Tartu mnt 2, Tallinn tel 680 0401, faks 680 0410;

Sampo Pank Narva mnt 11, Tallinn tel 630 2104

SEB Eesti Ühispank Tornimäe 2, Tallinn tel 665 6622, faks 665 6802

SBM Pank Pärnu mnt 12, Tallinn tel 680 2500, faks 680 2501

Suprema Tartu mnt 2, Tallinn tel 640 5784, faks 640 5701

ÄP BÖRSID

USA börsid

aktsia	sulgemis-hind	muutus		52 nädala		p/e
		%		min	max	
Adv. Micro Device	13,23	0,23	11,27	25,69	-	
AIG	68,91	-0,06	60,00	72,97	10,7	
Alcoa	37,64	-3,11	26,39	48,77	12,7	
Altria Group	69,88	-0,10	56,81	72,20	14,4	
Amazon.com	92,46	0,10	31,30	94,26	126,7	
Amgen	55,52	-0,93	48,30	77,00	14,0	
Apple	157,92	-0,33	72,60	159,18	44,6	
Boeing	104,72	-1,14	77,77	107,83	22,09	
Bristol Myers Squibb	29,74	2,16	23,93	32,35	25,6	
Caterpillar	78,56	-1,36	57,98	87,00	15,7	
Chevron Corporation	91,48	-1,17	62,22	95,50	11,1	
Cisco Systems	32,45	-1,70	23,26	33,38	26,0	
Citigroup	47,89	0,06	44,66	57,00	10,6	
Coca-Cola	57,57	-0,60	43,72	58,33	22,6	
DaimlerChrysler	102,54	-0,73	49,53	103,75	-	
Dell	27,58	-0,65	21,61	29,61	21,9	
Du Pont	49,38	-1,24	42,73	53,90	16,2	
Eastman Kodak	27,38	-1,16	21,93	30,20	25,4	
eBay	39,33	0,00	28,30	39,91	35,8	
Exxon Mobil	91,33	-0,99	64,84	93,99	13,2	
FedEx	105,29	-1,14	99,30	121,42	15,7	
Flextronics	11,27	-0,09	10,64	13,26	13,9	
Ford Motor	8,43	-1,63	6,85	9,70	-	
General Electric	41,55	-1,35	33,90	42,15	19,8	
General Motors	37,49	1,19	28,49	38,66	-	
Google	584,02	-0,06	403,05	596,81	51,6	
Hewlett-Packard	50,36	-1,33	37,10	51,15	18,4	
Home Depot	33,87	1,53	31,85	42,01	13,4	
IBM	116,40	-1,66	81,63	119,60	18,1	

Frankfurdi börs

aktsia	sulgemis-hind	muutus		52 nädala		p/e
		%		min	max	
Adidas-Salomon	45,75	-0,87	34,50	48,16	19,0	
Allianz	165,38	0,23	136,14	180,29	8,5	
BASF	95,09	-0,43	63,30	100,75	13,9	
Bayer	55,26	-0,52	38,60	59,39	24,3	
BMW	46,42	1,44	40,40	51,49	12,2	
Commerzbank	30,19	1,04	26,12	38,20	10,2	
Daimler	73,09	0,36	38,58	73,59	16,9	
Deutsche Bank	95,53	0,03	87,16	118,51	6,4	
Deutsche Lufthansa	20,86	0,43	16,71	22,83	8,2	
Deutsche Post	20,43	2,41	19,81	26,33	12,5	
Deutsche Telekom	13,62	-0,95	12,18	14,83	27,8	
Infineon	11,40	-2,98	9,18	13,63	-	
Metro	63,75	0,76	44,60	68,60	23,6	
Münich Re	134,27	-0,39	112,35	142,75	8,6	
Siemens	97,98	-0,77	66,26	112,10	26,3	
Volkswagen	160,82	0,34	67,36	162,30	17,9	

hinnad kella 18.00 seisuga, EUR, allikas Bloomberg

03.10

aktsia	sulgemis-hind	muutus		52 nädala		p/e
		%		min	max	
Intel	25,81	-2,16	18,75	26,58	29,0	
International Paper	35,80	-0,64	31,05	41,57	19,7	
JP Morgan Chase	47,00	-0,34	42,16	53,25	10,7	
JDS Uniphase	15,24	0,00	12,41	19,66	154,1	
Johnson & Johnson	66,10	0,08	59,72	69,41	16,5	
Juniper Networks	35,78	-2,34	16,57	37,57	60,6	
McDonalds	56,11	0,29	39,48	56,44	21,3	
Merck	52,15	1,03	41,24	55,14	19,5	
Merrill Lynch	76,00	0,50	66,94	98,68	8,5	
Microsoft	29,45	-0,83	26,60	31,84	19,6	
3M	94,19	0,32	72,90	94,99	19,7	
Morgan Stanley	67,00	1,36	54,90	75,50	8,3	
Motorola	18,78	0,32	15,61	26,30	31,3	
Novartis	54,55	-0,93	51,19	61,60	-	
Oracle	21,57	-1,29	15,97	22,17	20,9	
PepsiCo	73,47	-0,39	61,15	74,25	23,0	
Pfizer	25,08	0,56	23,13	28,50	12,1	
Procter & Gamble	70,41	-0,45	60,42	71,00	23,2	
Prudential	98,21	-0,88	75,87	103,27	13,8	
Starbucks	26,54	-0,23	25,22	40,01	32,0	
Sun Microsystems	5,76	-0,52	6,78	4,50	27,9	
Texas Instruments	36,11	-1,42	28,24	39,63	22,4	
Time Warner	18,73	0,75	17,77	23,15	20,8	
Wal-Mart Stores	45,13	0,58	42,09	52,15	15,1	
Walt Disney	34,72	-0,14	30,37	36,30	18,7	
Wells Fargo	37,00	1,01	32,66	37,99	14,2	
Verizon Commun.	45,24	-0,22	33,99	45,64	19,8	
Yahoo!	27,17	0,82	22,27	33,61	53,3	

sulgemishinnad USD, allikas Bloomberg

Tokio börs

aktsia	sulgemis-hind	muutus		52 nädala		p/e
		%		min	max	
Bridgestone	2 640	-0,38	2 185	2 725	19,6	
Hitachi	774	-0,26	650	947	-	
Honda Motor	3 950	0,77	3 430	4 940	12,2	
Matsushita	2 150	1,18	1 912	2 670	21,6	
Mitsubishi Motors	188	0,53	155	218	-	
NEC	564	-1,23	504	697	126,3	
Nissan Motor	1 198	-0,17	1 048	1 557	10,7	
Nomura Holdings	2 115	1,20	1 726	2 870	22,9	
NTT	558 000	0,54	481 000	680 000	16,2	
NTT DoCoMo	164 000	-1,20	160 000	229 000	15,8	
Sharp	2 065	-1,90	1 881	2 445	22,2	
Sony	5 760	-2,37	4 340	7 190	45,7	
TDK	10 190	-1,83	8 520	11 990	19,2	
Toyota Motor	6 820	-0,73	6 130	8 350	13,3	
Toshiba	1 072	-1,74	700	1 185	25,1	

sulgemishinnad, jeen, allikas Bloomberg

Stockholmi börs

aktsia	sulgemis-hind	muutus		52 nädala		p/e
		%		min	max	
ABB	172,50	-1,15	96,25	177,00	-	
Autoliv	392,00	0,26	359,00	438,00	-	
Assa Abloy	136,75	-0,73	127,25	166,00	21,1	
AstraZeneca	342,00	2,55	310,50	485,50	-	
Electrolux	147,25	0,68	100,92	190,00	17,9	
Ericsson	26,14	-0,91	23,64	29,90	14,7	
Hennes & Mauritz	404,50	-0,86	306,00	450,00	26,3	
Holmen	235,50	-3,68	232,50	345,00	13,5	
Investor	171,00	0,00	147,25	189,50	2,8	
Nordea	113,10	1,07	93,9	119,3	9,8	
Sandvik	138,25	-0,90	80,84	150,50	19,4	
Skanska	138,00	-0,36	116,30	165,50	17,7	
SKF	136,75	-1,97	100,54	153,50	13,7	
SEB	217,50	0,23	186,00	250,50	10,8	
Securitas	85,75	0,59	79,25	113,75	397,3	
Svenska Handelsb.	202,00	-0,49	181,50	223,00	10,3	
Swedbank	228,50	0,66	198,50	285,00	9,9	
Tele2	137,00	2,81	73,50	141,00	-	

hinnad kella 18.00 seluga, SEK, allikas Bloomberg

Londoni börs

aktsia	sulgemis-hind	muutus		52 nädala		p/e
		%		min	max	
Barclays	654,00	2,19	570,50	794,00	8,5	
BHP Billiton	1712,00	-2,00	866,00	1843,00	15,2	
British Airways	423,75	-0,24	362,50	579,75	10,5	
BP	564,00	1,26	504,50	619,00	10,6	
BT	303,75	-0,41	260,75	338,00	8,4	
HSBC Holdings	956,00	2,19	858,50	1028,50	12,4	
Lloyds TSB	572,50	1,33	508,00	622,00	10,3	
Marks & Spencer	640,00	1,11	561,00	759,00	16,4	
Reuters	647,50	0,08	419,75	659,50	27,3	
Rio Tinto	4142,00	-1,50	2382,00	4374,00	16,0	
Royal Bank of Scot.	566,00	2,17	501,50	725,00	8,2	
Royal Dutch Shell	1938,00	-0,82	1600,00	2173,00	9,2	
Unilever	1532,00	-0,33	1264,68	1722,00	15,3	
Vodafone	169,90	-0,70	123,00	179,80	-	

hinnad kella 18.00 seisuga, GBP, allikas Bloomberg

Moskva kauplemissüsteem

aktsia	sulgemis-hind	muutus		52 nädala		p/e
		%		min	max	
Gazprom	11,36	10,72	8,60	11,90	10,5	
Lukoil	84,20	-1,35	70,00	92,00	9,6	
Rostelekom	10,57	-0,75	4,90	10,70	131,9	
Surgutneftegaz	1,37	0,00	1,04	1,53	15,3	
UES	1,19	-0,83	0,71	1,47	14,5	

sulgemishinnad, USD, allikas Bloomberg

04.10

Sampo Baltic Asset Management, Sampo Rahastoyhtiö Oy

	ost	müük	NAV	riski-aste	% aasta algusest	tootlus (p.a) %			fondi maht
						12 kuud	3 aastat	5 aastat	
Pension 25, EEK	13,50	13,78	13,64	1,18	5,17	9,29	6,66	-	104 270 084
Pension 50, EEK	16,15	16,47	16,31	2,09	9,02	16,33	10,83	-	1 221 701 626
Pension Intrress, EEK	11,39	11,63	11,51	0,34	2,58	3,51	2,59	-	25 970 881
Pensionifond, EEK	19,30	19,68	19,49	8,82	11,56	21,81	13,87	12,12	37 231 163

24 BÖRS RAHATURG/KAUBAD

ÄP VALUUTA

USD ▲

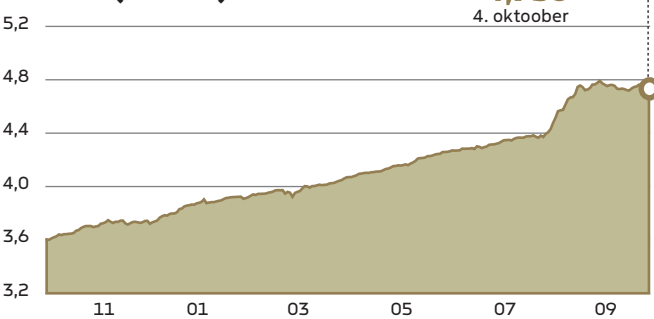
11,09 kr

SEK ▲

1,70 kr

ÄP INTRESS

Euribor (6 kuud)

India ruupia härgab

India ruupia kallines eile USA dollari suhtes enam kui üheksa aasta tugevaima tasemeni. Valuutakauplejad arvestavad sellega, et Aasia suuruselt neljas majandus suudab meelitada aktsiatesse kopsaka raha.

Nõnda suur pole India ettevõtete aktsiaid ostvate välis-

vestorite ülekaal müüjate suhtes varem olnud. Sel aastal on aktsiatesse voolanud 13,6 miljardit dollarit. Üleeile tõusis India börs kümnendat börsipäeva jutti, kuid eile andis indeksi veidi järele.

“Ruupia elab oma elu,” ütles ING Vysya Banki asepresident ja rahaturuüksuse juht R. K. Gurumurthy. “Aktsia-

korrektsioon tooks ruupiale lühiajalise tagasilöögi, kuid pikaajaline trend on tugevama ruupia poole.”

Ruupia kallines dollari vastu 9,49ni, mis on kõrgeim kurss pärast 3. aprilli 1998. India majandus kasvas aastast 9,4% – pea 20 aasta kiireimas tempos.

Romet Kreek

Kommertspankade intressitooted

pank	jooksev hoius %		tähtajaline hoius %								
	keskmiselt kuu jäägil	kuu püsijäägil	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	2 aastat	3 aastat	min summa
Sampo Pank	0,25	0,25**	4,25	4,35	4,40	4,40	4,40	4,55	4,25	4,20	1000/5000(4)
Krediidipank	0,30	0,30	4,15	4,15	4,20	4,35	4,50	4,65	4,65	4,65	1000/3000(4)
SEB Eesti Ühispank	0,20	0,25	3,80	3,82	3,85	3,95	4,02	4,10	4,16	4,20	2000*
Hansapank	0,20	-	-	-	3,65	3,80	3,85	4,00	4,15	4,15	3000
Tallinna Äripank	-	0,20	4,00	4,00	4,05	4,30	4,70	4,90	4,90	-	1000
Tallinna Äripank (3)	-	0,20	4,00	4,00	4,05	4,30	4,70	4,90	4,90	-	100 000
Nordea Pank (6)	kuni 1,70	-	4,55	4,55	4,55	4,55	4,55	4,80	-	-	5000
Parex Pank	2,00	-	4,40	4,45	4,50	4,60	4,90	5,10	-	-	10 000
SBM Pank	0,25	0,30	4,45	4,50	4,55	4,65	4,95	5,15	4,80	-	5000
BIG (5)	-	-	-	-	-	4,80	-	5,15	5,25	5,30	5000
BIG (5)	-	-	-	-	-	4,95	-	5,30	5,40	5,50	100 000
DNB Nord Pank	0,25 (7)	-	4,35	-	4,45	4,60	4,75	4,85	4,85	4,85	5000

pank	tähtajaline hoius %, USD							tähtajaline hoius %, EUR						
	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa	1 kuu	2 kuud	3 kuud	6 kuud	9 kuud	1 aasta	min summa
Sampo Pank	4,50	4,50	4,55	4,60	4,45	4,35	-	3,75	3,85	3,90	3,90	4,00	4,00	-
Krediidipank	5,00	5,00	5,00	5,10	5,15	5,20 100/200 (4) USD	-	3,80	3,85	3,90	4,00	4,15	4,20	100/200 (4) EUR
SEB Eesti Ühispank	4,70	4,71	4,72	4,75	4,78	4,80	200 USD	3,65	3,68	3,70	3,76	3,82	3,90	200 EUR
Hansapank	-	-	4,40	4,50	4,30	4,30	266 USD	-	-	3,53	3,62	3,75	3,90	192 EUR
Tallinna Äripank	4,60	4,60	4,65	4,70	4,55	4,45	100 USD	3,75	3,80	3,80	3,90	4,00	4,05	65 EUR
Nordea Pank (6)	4,85	4,85	4,90	4,80	4,65	4,50	300 USD	4,00	4,20	4,40	4,40	4,30	4,30	320 EUR
Parex Pank	5,30	5,40	5,50	5,50	5,50	5,50	780 USD	4,40	4,45	4,50	4,60	4,95	5,10	640 EUR
SBM Pank	4,45	5,15	5,20	5,35	5,45	5,50	500 USD	4,45	4,50	4,55	4,65	4,95	5,15	350 EUR
DNB Nord Pank	5,10	-	5,10	5,10	-	4,90	300 USD	3,90	-	3,95	4,00	-	4,15	300 EUR

kursid on päeva jooksul korrigeeritavad * maks 24 999 EEK ** juurililine isik (3) personaalpank, klientidele (4) kontoris (5) intressimakse hoiustamisperioodi lõpus (6) internetipanga tähtajalistele hoiustele (7) päevalõpu kontojäägil

Börsikaubad

Kütused Rotterdami sadamates (CIF), USD/t	
Nafta*	76,85
Kerge kütetöli	679,75-681,5
Masuut	374-378
Bensiin	689-693
Diislikütus	709,75-711,5

*Brenti segu Londoni rahvusvahelisel naftabörsil

Allikas: Bloomberg

Värvilised metallid, USD/t 3. okt. seisuga	
Alumiinium	2441,5 ost 2442,0 müük
Nikkel	31000,0 31005,0
Plii	3672,0 3677,0
Tina	15740,0 15750,0
Tsink	3105,0 3110,0
Vask	8300,0 8301,0

Väärismetallid, USD tr.oz	
Kuld	725,50
Hõbe	13,2200
Plaatina	1357,00
Pallaadium	359,00

1 tr.oz=31,105 g, Londoni fiksingud

Kohv, 3. oktoobri seisuga	
Arabica (USC)/lb	135,70
Robusta (USD)/t	1933,00
1 LB = 453,59 g; LIFFE, CSCE	
Suhkur	
valge suhkur(USD/t)	276,50
toorsuhkur (USC/lb)	9,84
1 LB = 453,59 g; LIFFE, CSCE	

04.10

Eesti Panga kursid

04.10

valuuta	tähis	EEK	valuuta	tähis	EEK
Bulgaaria lev	BGN	7,998750	Suurbritannia nael	GBP	22,521800
Euro	EUR	15,646600	Sveitsi frank	CHF	9,405900
Leedu lilt	LTL	4,531570	Taani kroon	DKK	2,099230
Läti lilt	LVL	22,241500	Tšehhi kroon	CZK	0,567015
Norra kroon	NOK	2,033470	Ukraina grivna	UAH	2,193130
Poola zlott	PLN	4,145560	USA dollar	USD	11,086300
Rootsi kroon	SEK	1,700660	Venemaa rubla	RUB	0,443530

Arvelduskonto ja reservhoiuse intressid

% päevasaldolt	klient	hõbeklient	kuldklient
Nordea Pank			
arvelduskonto, eraisikud			
kuni 50 000 EEK	0,15	0,30	0,60
50 000–250 000 EEK	0,25	0,50	1,00
üle 250 000 EEK	0,45	0,85	1,70
reservhoiuse, eraisikud			
kuni 50 000 EEK/kuni 3196 EUR	3,95/3,45	4,25/3,75	4,55/4,05
50 000–250 000 EEK/3196–15 978 EUR	4,05/3,55	4,35/3,85	4,65/4,15
üle 250 000 EEK/üle 15 978 EUR	4,15/3,65	4,45/3,95	4,75/4,25

Pankade ülekandekursid

04.10

Parex Pank	RUB	LTL	LVL	USD	EUR	SEK
ost	0,4421	4,5179	22,1680	11,0777	15,6466	1,6989
müük	0,4465	4,5451	22,3010	11,1555	15,6466	1,7091

Pankade kontaktandmed

SEB Eesti Ühispank Tornimäe 2, Tallinn, tel 665 5100
Hansapank Liivalaia 8, Tallinn, tel 631 0310, faks 631 0410
Eesti Krediidipank Narva mnt 4, Tallinn, tel 669 0900, faks 661 6037
Tallinna Äripank Vana-Viru 7, Tallinn, tel 668 8088, faks 668 8089
Nordea Pank Hobujaama 4, Tallinn, tel 628 3300, faks 628 3201
 e-post: tallinn@nordea.com, www.nordea.ee
Sampo Pank Narva mnt 11, Tallinn,

tel (24h) 680 0800, e-post: info@sampopank.ee, www.sampo.ee
SBM Pank Pärnu mnt 12, Tallinn, tel 680 2500, faks 680 2501
Parex Pank Roosikrantsi 2, Tallinn, tel 770 0000, faks 770 0001, e-post: parex@parex.ee
Balti Investeeringute Grupi Pank Rüütli 23, Tartu, tel 668 1888, faks 737 7581, e-post: big@big.ee, www.hoius.big.ee
DnB NORD Pank Tartu mnt 10, Tallinn, tel 686 8500, faks 686 8501, e-post: info@dnbnord.ee, www.dnbnord.ee

Äripäeva seminar

Mida peab ettevõtja teadma igapäevastest müügilepingutest?

Seminar toimub 17. oktoobril 2007 Tallinnas, hotellis Radisson SAS

Seminar võtab põhjalikult vaatluse alla müügilepingu olemuse ja sisu ning jagab näpunäiteid müügilepingu osapooltele, kuidas lugeda ja koostada lepinguid. Seminari üks osa keskendub kinnisvara müügilepingutele.

Seminar on suunatud inimestele, kelle töö nõuab süvendatud teadmisi müügilepingutest: ettevõtete juhtidele, ettevõtjatele, ettevõtete juristidele, müügijuhtidele, müügidirektoritele.

Esinejateks on Advokaadibüroo Aivar Pilv advokaadid ja vandeadvokaadid.

Täpne päevakava www.aripaev.ee/seminar

Hinnainfo:

Seminari hind kuni 12.10.2007 registreerumisel 2792 krooni (km-ga 3294,50 krooni). Hiljem registreerujatele 3490 krooni (km-ga 4118,20 krooni). Hind sisaldab seminari materjale, hommikukohvi ja lõunasööki. Mitme osaleja registreerumisel ühest maksjaettevõttest kehtib soodustus 10%.

Info telefonil 667 0237

Loeng I : Müügileping

Müügilepingu olemus, sõlmimine, poolte kohustused, lõp-

pemine
Margo Lemetti,
 vandeadvokaat ja partner

Loeng II : Müügileping

Müügilepingu rikkumine ja õiguskaitsevahendid lepingu rikkumisel

Britta Oltjer,
 advokaat

Loeng III : Kinnisvara müügileping

Eelleping, broneerimisleping, müügileping, asjaõigusleping, hüpoteek

Ilmar-Erik Aavakivi,
 vandeadvokaat

Radisson SAS
 HOTELS & RESORTS

Äripäev

ADVOKAADIBÜROO AIVAR PILV
 LAW OFFICE AIVAR PILV

ÄP NUMBER

1370

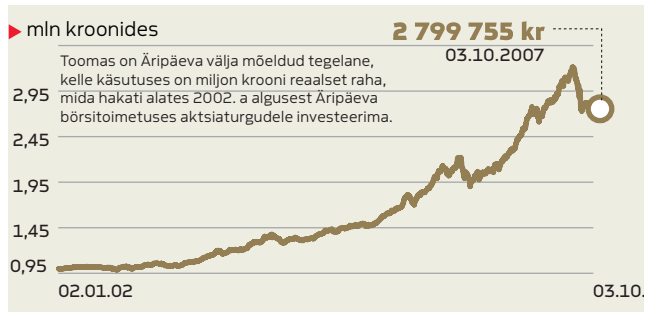
► miljonit USA dollari suuruse puhaskasumi teenis Standard Chartered esimesel poolaastal, seega mullusest 26 protsenti enam.

ÄP NUMBER

50%

► pangaaktsiat katvatest analüütikutest soovib väärtpaberit osta, 39 protsenti hoida ja 10 protsenti müüa. Aktsia keskmine hinnasiht on 274,46 Hongkongi dollarit.

ÄP TOOMASE MILJON

Standard Chartered – võimalus Aasias

► Romet Kreek, Äripäeva analüütik

Ostsin Hongkongi börsilt Suurbritannias asuva peakontoriga Standard Charteredi aktsiat, kuna seal on tehingukulud mitu korda madalamad.

Tegu on nn Briti panga, mille aktsia kuulub turuväärtuselt FTSE 100 indeksi esimesse veerandisse. See pank on väga selge fookusega: Aasia, Lähis-Ida ja Aafrika. Sellest regioonist tuleb 90% panga kasumist.

Ostmisel olid alternatiivideks HSBC ja Citigroup. Citigroup on vaatama üleilmselt haardele liialt USA keske, HSBC aga on maailma regionaalne pank, kuid pole enam kindla fookusega.

Standard Charteredi tugevuseks on see, et ta on tegutsenud piirkonnas üle 150 aasta. Liiga levinud on arvamus, et Hiina ja Aasia sõltuvad USA majandusest. Kuid Hiina ekspordib Euroopasse rohkem kui USAsse. Kaudselt on sõltuvus olemas, Euroopa sõltub ekspordist ja USA on ta oluline kaubanduspartner. Aasia riikide vaheline kaubavahetus on aga kaks korda suurem, kui Aasia ja USA kaubavahetus. Aasias ja Aafrika rahvaarv kasvab, eeldatavasti paraneb ka nende heaolu. Kasv on Aasias.

Kaupade, toorainete, teenuste, investeeringute, inimete ja raha liikumine kogub hoogu just selles kandis, kus pank tegutseb.

Pangad saavad majandusarengust ulatuslikuma osa, kui mingi regiooni investeeriva fondi kaudu – paljud ettevõtted pole börsil, küll aga võivad nad olla panga kunded. Kui kundedel läheb hästi, läheb ka pangal hästi. Kui pangal läheb hästi, võiks panga aktsia hind seda peegeldada.

Panga võib jagada tinglikult kaheks suureks üksuseks – tarbijapangandus (jaepangandus) ja hulgipangandus (korrespondentpankade teenindamine, korporatiivpan-

► Standard Charteredi Korea peahoone.

Foto: Standard Chartered

ÄP VÕRDULUS

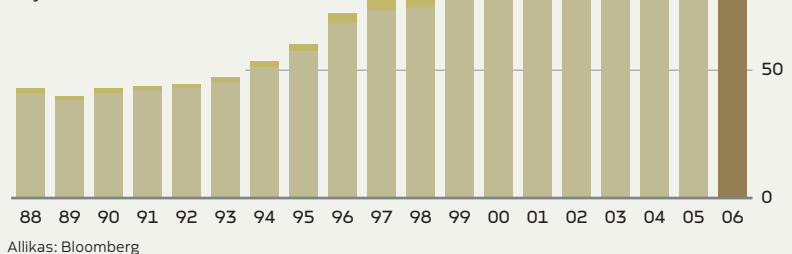
Standard Chartered – aktsia kui Ameerika mäed

► aktsia hind Hongkongi dollarites

Panga kasv on muljetavaldav

► panga bilansimaht ja omakapital, miljardit USA dollarit

Allikas: Bloomberg

ÄP STATISTIKA

Üle 90% kasumist tuleb Aasiast ja Aafrikast

	tegevuskasum mln USD	kasv, %	osa kasumis, %	töötajad
Aafrika	640	16	7	5070
Ameerika ja Suurbritannia	579	4	7	1955
Lähis-Ida	1070	32	12	7186
Hongkong	1615	9	19	4825
Korea	1522	59	18	6023
Singapur	622	29	7	3385
Malaisia	371	11	4	4024
India	817	38	9	15092
Muu Aasia	1384	31	16	11645
Kokku	8620	26	100	59205

gandus, rahvusvaheliste arvelduste kliiring, valuutatehingud jms). Tarbijapanganduse maksueelne kasum oli 2006. aastal 1,322 mld dollarit, hulgipanganduses oli see 1,849 mld dollarit.

Standard Chartered tegutseb 50 riigis, tal on üle 1400 kontori ja 60 000 töötajat (nagu pank uhkustab, on töötajaskonnas esindatud üle saja rahvuse). Panga turuväärtus on 41 mld USA dollarit ja varasid on 297 mld dollarit.

Pank on suhteliselt uni-kaalne, kuna tal on rohkem kliendihoiuseid kui neile antud laene. See muudab panga suhteliselt immuunseks rahaturul valitsevate probleemide suhtes. Välismaised pangas kasutavad meelsasti arvelduste tegemiseks Standard Charteredi, hoiustades seal ka vabu vahendeid, mida saab raha vajavatele pankadele laenata.

Äsja teatas pank krediit-

kaardikompanii ja reiskorraldajalt American Expressi pangandusüksuse (AEB) ostmisest. Standard Charteredile annab see võimaluse tugevdada positsiooni olemasolevatel turgudel, saada paarile uuele turule, laiendada kliendibaasi ja kiirendada privaatpanganduse üksuse ülesehitamist. Dollarimaksete arveldusmahult saab Standard Chartered ülemiselt 6. kohale. Ülevõtja teenindab enam kui 1500 panka,

ÄP AASTA

1986.

► aasta oli Standard Charteredile otsustav. Lloyds Bank võttis ette vaenuliku ülevõtmise, kuid pank pääses sellest vaevaliselt. See kannustas müüma ülearuseid üksusi USAs ja mujal ning keskendumata laias laastus sellele, millega pank praegu tegaleb.

AEB 1700 panka 120 riigist. Tänu AEB-le saab Standard Chartered hakata pakkuma pankadele euro- ja jeeni arvelduste vahendust.

Terve AEB saadakse kätte vaid 860 mln dollari eest, mida on vähem kui Standard Charteredi poolaastakasum. AEB osteti 1,5kordse raamatupidamisväärtuse või 14,3kordse hinna/kasumi suhtega. Standard Charteredi suhtarvud on vastavalt 2,4 (P/B) ja 17,4 (P/E).

ÄP PORTFELLID

Äripäeva arvamus- ja börsitoimetajate investeeringud

► osakaal protsentes

Tõnis Oja

► Apple	32
► ConocoPhillips	21
► Nokia	16
► Hansa	
Ida-Euroopa Aktsiafond	13
► Starbucks	11
► Kalev	5
► General Electric	1
► Olympic EG	1

Raivo Sormunen

► raha	43
► TEO LT	18
► Ericsson	15
► Google	10
► Partygaming	10
► kuld	4

Romet Kreek

► raha	42
► BIGi võlakirjad	10
► Standard Charteredi aktsiad	9
► investeerimishoiused	8
► Southern Copperi aktsia	7
► Southern Copperi välja kirj. müügioptsioon	6
► Beazer Homes aktsia	5
► kullafondi aktsia	4
► Microsofti välja kirj. müügioptsioon	2
► Nike'i välja kirj. müügioptsioon	2
► KB Home'i aktsia	2
► Hongkongi indeksaktsia	2
► Beazer Homes'i välja kirj. müügioptsioon	1
► Lennari aktsia	1
► Pulte Homes aktsia	1
► Tribune'i ostuoptsioon	0

Peeter Teder

► raha	93
► Tallinna Vesi	7

Tarvo Vaarmets

► City Service	23
► raha	20
► East Capitali Türgi fond	18
► Tallinna Kaubamaja	17
► Olympic EG	10
► Okmetic	6
► Ekspress Grupp	6

Mati Feldmann

► Arco Vara	100
-------------	-----

26

AUTO

| uued mudelid | müük | hooldus |

UUDIS Honda uuendas Asimot

Honda näitas oma humanoid-roboti uuendatud versiooni. Uuenduse tulemusena on lisandunud mõned funktsioonid, samuti kohendati mõnevõrra Asimo välimust. Uus robot suudab joosta kuni kuus kilomeetrit tunnis, vajadusel võtab ta ka kurve.

KARLA AUTO
www.karla.ee

BOSCH
SERVICE

PETERBURI TEE NR. 38

Tiguani trumppäss: diiselmootoriga automaat

► Ardo Kalda, Budapest

Volkswagen Tiguan suudab üllatada igas mõttes, kuid põhitrump on ikkagi see, et erinevalt Jaapani konkurentidest suudetakse kohe lansseerimise järel pakkuda diiselmootorit ja automaatkäigukasti.

Väikemaastur on Volkswageni jaoks väga oluline mudel, sest täidab tühimiku mudelirivis kohal, kus konkurentide näitel asetsevad väga olulised müügihitid. Välimuselt on auto justkui mõne hulga professori juures käinud Touaregi, mida teadlane oma imeaparaadiga kahandas. Üldiselt volkswagenlikult rahuliku välimusega auto ei kriiska kuskilt nagu mõni segase ideeauto koopia. Kõik on vaoshoitud ja rahulik nagu rahvaauto esindaja mudelitel ikka.

Salong on meenutus mujalt. Meelde tuleb Golf Plus, kust armatuur tõepoolest laenatud on. Iseenesest on kõik täiesti viisakas ja kurta eriti ei saa. Ruumi on piisavalt nii juhil kui ka kõigil kaasreisijatel, istu sa siis ees- või tagaistmel. Istmed ise võiks aga suuremat külgtuge pakkuda, sest kohati tekkis kiirelt kurvi võttes tunne, et istmelt ärallibsemine pole kaugel. Pagasiruum on samuti piisavalt mahukas, et sinna saaks rahulikult ka suuremaid asju panna.

Üle nn lamavate politseini-ke sõites tundus, et vedrustus on autol üsna pehme. See pani mõtlema, et mis saab siis kiiremates kurvides, kas ukseingid kraabitakse asfaldil ära? Juba esimesed kilomeetrid mägiteed näitasid, et nii see ikka pole. Loomulikult pole tegemist mingi maanteetele naelutatud sportautoga, kuid masin on piisavalt jäik, et tulla toime ka karmi-ka käega juhi esitavate väljakutsetega.

► Välimuselt on Tiguan nagu vähendatud Touaregi ja sisu on laenatud Golf Plusist.

Fotod: Ardo Kalda

Tiguani pakutakse kahe erineva ninaga. Õigupoolest lastakse ostjail valida kahe esistange vahel: üks on rohkem linnaliku olemisega ja teine pakub suurt tõusunurka maastikul.

Selline asi pani mõtle-

ma: miks? Kas siis linnatänavate uued kuningad saavad siis hakkama ka maastikul? Tiguani demonstratsioonil oli pandud tugev rõhk näitamisele, et saab küll.

Võtan siinkohal julguse kokku ja väidan, et mahamärgitud offroad-rada, millel au-

tosid proovida sai, lähimad konkurendid ei läbiks.

Jõuallikatest saab valida nii bensiini- kui ka diiselmootorite vahel, kuid see pole üldse oluline.

Erinevalt konkurentidest saab Tiguani näol soetada eurooplaste ammu ihaldatud

kombinatsiooni – diiselmootori automaatkäigukastiga. Meil hitistaatuses olevad linnamaasturid Honda CR-V ja Toyota RAV4 sellist varianti veel paraku pakkuda ei suuda. Eestisse saabub Tiguan umbes kolme kuu pärast.

Ajakirjaniku sõidukulud tasus Volkswagen

Äp MIS ON MIS

Volkswagen Tiguan

- Mootor: 2,0 turbodiisel
- Võimsus: 140 hj
- Pöördemoment: 320 Nm
- Kiirendus 0–100 km/h: 10,7 s
- Tippkiirus: 182 km/h

Kütusekulu 100 km kohta

- Linnas: 9,7 l
- Maanteel: 6,3 l
- Kombineeritud: 7,5 l

Mõõdud

- Pikkus: 4457 mm
- Laius: 1809 mm
- Kõrgus: 1686 mm
- Hind: alates ca 385 000 kr

Allikas: Volkswagen

Äp KONKURENDID

Toyota RAV4

- Mootor: 2,2 turbodiisel
- Võimsus: 136 hj
- Pöördemoment: 310 Nm
- Kiirendus 0–100 km/h: 10,5 s
- Tippkiirus: 180 km/h

Kütusekulu 100 km kohta

- Linnas: 8,1 l
- Maanteel: 5,6 l
- Kombineeritud: 6,6 l

Mõõdud

- Pikkus: 4395 mm
- Laius: 1815 mm
- Kõrgus: 1720 mm
- Hind: bensiinimootoriga alates 365 900 kr

Allikas: Toyota

Honda CR-V

- Mootor: 2,2 turbodiisel
- Võimsus: 140 hj
- Pöördemoment: 340 Nm
- Kiirendus 0–100 km/h: 10,3 s
- Tippkiirus: 187 km/h

Kütusekulu 100 km kohta

- Linnas: 8,1 l
- Maanteel: 5,7 l
- Kombineeritud: 6,5 l

Mõõdud

- Pikkus: 4525 mm
- Laius: 1820 mm
- Kõrgus: 1675 mm
- Hind: bensiinimootoriga alates 349 000 kr

Allikas: Honda

ÄP AUTOVEEBI AUHINNAMÄNG

Kui pikk on Kia cee'di tehasegarantii?

► Igal nädalal loosib Äripäev autoveebi lugejate vahel välja auhinna.
► Eelmise nädala auhinnamängu vastus: Peugeot'! on

Eestis 14 müügi- ja teeninduskeskust. Auhinna võitis Pille Kaljurand. Palju õnne!
► Järgmisel nädalal läheb loosi KIA nahkmappide

komplekt.
► Võitja avalikustatakse Äripäeva paberlehes ja veebis 12.10.07.

KAMPAANIA

Goodyeari uus talvise liiklusohutuse kampaania

Goodyear alustas teisipäeval Eestis talvist liiklusohutuse teavituskampaaniat "Taly on siin!", mille eesmärk on juhtida tähelepanu vajadusele valmistada oma sõiduk aegsasti ette algavaks talvehoo-

ajaks ning sellega liiklusohutust suurendada. Kampaania eesmärk on pöörata inimeste tähelepanu liiklusohutuse tagamisele talvistele ilmastikuoludele üleminekul. Paljud sõidukijuhid lähevad talverehvidele üle liiga hilja. Nii tekib liikluses esimeste külmadega kõigile tuttav kaos, suureneb õnnetuste arv ning liiklusturvalisus kannatab oluliselt.

Müük Toyota on kindlalt oma troonil tagasi

Möödunud kuu suurim edeneja oli Ssang Yong

Möödunud kuu üllatajaks number üks võib kindlalt pidada Ssang Yongi, kelle müük kasvas möödunud aastaga võrreldes pööraselt.

► Eelmise kuu üllataja Ssang Yong Kyrone. Foto: Ardo Kalda

Numbrid näitavad, et Ühinenud Autokeskused müüs kolm autot ja tervelt kaks-kümmend läks selle margiga alles hiljuti tegutsema hakanud ning nüüd rohkelt tegude vilja lõiganud Kommesti Autokeskustest. Viimases Ssang Yongiga tegelev Meelis Telliskivi nentis, et nad võtsid margi müügi väga jõuliselt ette.

Silmapaistvate numbrite tagamaal on praegu käiv kampaania, kus automaatkäigukasti ja diiselmootoriga mudelit, mis on ühtlasi ka täiesti normaalse varustusega, müüakse hinnaga alla 400 000 krooni.

Honda sel aastal enam Toyotat ei ohusta

Tabeli esiosas suuri muutusi pole. Ikka istub kuninga kohal Toyota ja seda olenemata asjaolust, et võrreldes mullusega, on müük hoopis alanenud.

Honda erilisi lähenemise märke enam ei demonstreeri. Suvised üllatuse kordust võib ehk väiksel määral täheldada järgmisel aastal, kui Honda toob turule täiesti uue Accordi. Põhitrumbiks saab aga olema diiselmootorile automaatkäigukasti pakkumine.

Aasta jooksul kaetakse suur hulk mudelirivist, kuid paraku

jääb vast viimaseks CR-V, mille nelikveole seda lihtsalt raskem teha.

Mazdal suured lootused tõusma hakata

Üle kahesaja auto põmmutas ka Citroën. Sellega trampis mark kannaga selgelt vastu maad ja näitas, kes Prantsuse markidest on siinmail kuningas.

Miinusena on esitsas veel Mazda, kuid selle margi juures hakkame varsti väga suuri tõusunumbreid nägema, sest peatselt jõuab turule uus Mazda 2 ja lähitulevikus ka eeldatavasti müügihitiks kerkiv Mazda 6. Lisaks lansseeriti äsja maastur CX7, nii et mudelirivi tähtsaimad kohad on uute autodega kaetud.

Saksa premium-brändidest on kindlalt esimeseks tõusnud Audi. Seoses uue A4 tulekuga on loota, et müüginumbri suurenemine veelgi. Kõvasti on tagasi andnud Lexus, kes kaotab suurele kolmikule juba palju.

Ardo Kalda

ÄP EDETABEL

Toyota müük languses

► sõiduautode müügitabeli september 2007

mark	sept 2007	sept 2006	muutus, %
Toyota	298	342	-13
Honda	226	187	21
Citroën	201	154	31
Volkswagen	180	165	9
Mazda	132	156	-15
Škoda	125	124	1
Ford	93	72	29
Opel	92	89	3
Hyundai	90	80	13
Peugeot	82	85	-4
Nissan	79	61	30
Kia	78	26	200
Renault	68	97	-30
Seat	50	31	61
Suzuki	44	58	-24
Audi	40	44	-9
Chevrolet	38	38	0
BMW	37	45	-18
Mercedes-Benz	36	21	71
Mitsubishi	34	27	26
Subaru	31	32	-3
Volvo	28	30	-7
Fiat	25	14	79
Lexus	23	33	-30
Ssang Yong	23	2	1050
Land Rover	17	7	143
Jeep	16	15	7
Chrysler	15	14	7
Dacia	13	19	-32
Dodge	9	2	350
Cadillac	6	4	50
Saab	4	13	-69
Mini	4	1	300
Porsche	3	0	
Alfa Romeo	3	0	
Hummer	1	0	
kokkuvõte	2244	2090	7

Allikas: AMTEL

Müük Mingit jahenemist pole näha

Suurim tõusja on Leedu

► Rein Reinpõld, Brani Instituut

Juuli-august ja veebruar on automüüjatele hingedõmbamise kuud, sest just siis jõuab registrisse kõige vähem uusi sõidukeid. Nii oli ka sel aastal kõigis Baltimaades. Ehkki aastataguse kuuga võrreldes on müüginumber endiselt suurem – kasv Eestis 7%, Lätis 21%, aga Leedus juba 56% –, siis suve tippkuus augustis on langus suur. Eestis ja Lätis müüdi salongides ca 500 sõidukit vähem.

Leedus sellist müügikao-tust pole ja seal on kõik kasvunumbrid suisa uskumatult suured – käimas on uute sõidukite ostubuum. Iga kuu müüakse nii palju rohkem uusi sõiduautosid, et Leedu autoturg kasvab Baltimaist kõige kiiremini. Sealkandis on 50–70protsendine kasv täiesti loomulik. Seni teadsime Leedut eelkõige kasutatud autosid vahendava riigina.

Eestiga sama liberaalne kasutatud autode import ja sama suur käibemaks teevad Leedust soodsa ostukeskkonna, sellele lisandub logistiliselt hea asukoht. Lätis läheb ca 2-liitrise bensiinimootoriga auto registreerimine 20%

ÄP STATISTIKA

Läti läks Eestist mööda

► Uute sõiduautode registreerimine 2007 august

► Läti 2662
► Eesti 2531
► Leedu 1907

kallimaks Leedust ja 18% Eestist, sest Lätis kehtib auto registreerimisel lisamaks.

Praegu registreeritakse Lätis rohkem uusi autosid kui Eestis. See on normaalne, sest Lätis on miljon elanikku rohkem. Lätlaste ülekaal pole siiski proportsionaalne, aga või jaksame siis meie miljoni lisälätlasega uute autode ostmisel võistelda!

Kes otsib automüügist analoogiat kinnisvaraturul toimuvaga, seda suvekuude tulemuste põhjal paraku ei leia.

Muidu nii tundlik näitaja nagu automüük ei peegelda ostude edasilükkamisi või loobumisi raskete aegade kartusest. Juuli ja august on alati väiksema müügiga kuud olnud, neile järgneb müügi sügisene elavnemine.

Siiski mõjutab üldine majandusfohn – kõrge inflatsioon, pankade laenuitingimused ja ka psühholoogiline faktor – sügisese oste ja elavnemine tuleb ilmselt väiksemas mahus kui seni.

Kõige coolim toode!

Esimene on kohal!

UUS! tomtom G0720

Täpne Eestis kaardi ja aadressiotsinguga GPS!

- WideScreen LCD puutetundlik ekraan
- Täpne Baltikumi kaart
- Eesti keele hääletamine
- Sõitajate funktsioon

TOMTOM

WAYPOINT | EUROONICS | Elion | Auto 100

Ametlik veeb: www.gps.ee

Hea juhi autosalong

Teostatud tööd: välispesu, salongikoristus, nahahooldus, klaasivaha "aquacontrol"

AUTOPPLUS EESTI OÜ Järve keskus, Pärnu mnt 238, Tallin | broneeri tel 614 0390 | www.autoplus.ee

28 AUTO

UUS 2008!

PREMIUM MOTORS
Member of Premium Motors Group Ltd

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Hummer H2
6,2 L V8
Keskmine kütusekulu 17,8 l / 100 km
CO₂ pääst 385 g/km
Hind 1 150 000 kr

WWW.PREMIUMMOTORS.COM

PREMIUM MOTORS
Member of Premium Motors Group Ltd

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Hummer H3 Alpha
5,3L
Keskmine kütusekulu 15l/100km
CO₂ pääst 375g/km
Hind 819 000 kr

WWW.PREMIUMMOTORS.COM

PREMIUM MOTORS
Member of Premium Motors Group Ltd

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Chevrolet Tahoe LT2
keskmine kütusekulu 14 l / 100 km
CO₂ pääst 360g/km
Hind 779 000 kr

WWW.PREMIUMMOTORS.COM

PREMIUM MOTORS
Member of Premium Motors Group Ltd

Pilt on illustreeriva tähendusega.

GMC Acadia SLT-2
Keskmine kütusekulu 9–14 l / 100 km
CO₂ pääst 349 g/km
Hind 797 000 kr

WWW.PREMIUMMOTORS.COM

PREMIUM MOTORS
Member of Premium Motors Group Ltd

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Gemballa GT 550 Premium Edition
Keskmine kütusekulu 16 l / 100 km
CO₂ pääst 325g/km
Hind 2 200 000 kr

WWW.PREMIUMMOTORS.COM

PREMIUM MOTORS
Member of Premium Motors Group Ltd

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Gemballa GT400 Avalanche
Keskmine kütusekulu 14 l / 100 km
CO₂ pääst 300 g/km
Hind al 3 500 000 kr

WWW.PREMIUMMOTORS.COM

PREMIUM MOTORS
Member of Premium Motors Group Ltd

Pilt on illustreeriva tähendusega.

Wiesmann GT
4,8 l
Keskmine kütusekulu 12 l / 100 km
CO₂ pääst 325 g/km
Hind al 2 000 000 kr

WWW.PREMIUMMOTORS.COM

WWW.PREMIUMMOTORS.COM

Eesti turule jõudis uus Euroopa müügihiit – Fiat Bravo.

Uus Fiat Bravo on tehniliste lahenduste poolest Euroopa kõige kaasaegsem linnauto. Ainukese keskklassi autode tootjana pakub Fiat süsteemi "Blue & Me", mis võimaldab autosalongis iPodi, teiste MP3-mängijate dokkimist jm. Bravol on maksimaalsed viis tähti EuroNCAP turvatestis. Luukpäraga Bravo on saadaval ainult viiekselise kerevarandiga. Hind alates 215 000 krooni.

Lisainfo www.fiat.ee

EURO NCAP
★★★★★

FIAT

Jeep Patriot 2,0 CRD, CO₂ emissioon 108 g/km, keskmine kütusekulu 6,7 l / 100 km

Uus JEEP® PATRIOT
Proovi tõelist Jeepi

Vaata lisaks www.jeep.ee või külasta Chrysler, Jeep ja Dodge esindusi üle Eesti.

Jeep | SILBERAUTO

LuxBUSS

tel 51 88 755
56 52 283
luxbuss@gmail.com
www.luxbuss.ee

Ärireisid, transfeerid, pidulikud üritused

Mugav, kõrge, mahukas luksusklassi mikrobuss.

nahksisu • konditsioneer
DVD • külmkapp
toonklaasid

TOP AUDIO

KAUPLUS ROCCA AL MARE KAUBANDUSKESKUSE E- korpuses
avatud iga päev 10 - 21 tel. 65 45 125

MURETU AUTOREISI TAGAB KAASAEGNE NAVIGATSIOONISEADE!

Eestikeelne menüü ja hääljuhendamine!
Huvipunktid kõikjal Euroopas! 3D-vaade!

Suur valik erinevaid navigatsiooniseadmeid.

Garmin, Becker, TomTom ja Sikura

Hinnad alates 3900 kr.
Tule ja vali endale sobivaim!

Sisaldab Eesti kaarti!

Keskmine kütusekulu 16,2 l/100 km, CO₂ 345 g/km

al. 690 000.-

FORD F150

AmeerikaAuto* www.ameerikaauto.ee
Tel 699 9229

GARANTII, HOOLDUS, VARUOSAD, LISAVARUSTUS, TEHNOÜLEVAATUS

Sõpruse puustee 27

ISUZU

Isuzu D-max

Hind alates 259 000.-

D-max – parima hinna ja kvaliteedi suhtega 4veoline pikap. Saadaval 2,4 ja 5 istekohaga mudelid. Suur kandejõud, võimsad mootorid, väike kütusekulu ja palju lisasid. Järelveetava haagise mass lubatud 3000 kg. Kõik see teeb Isuzu D-max pikapi asendamatuks tööriistaks ja sõiduvahendiks paljudele.

Reneks Kaubandus OÜ
Suur-Sõjamäe 36, Tallinn
tel 646 5140
www.reneks.ee

RENEXS

Teie armastus jääb kestma!

Teie õnnelikule püsisuhtele prantsuse autodega aitavad kaasa CLEAN FILTER õli, õhu-, kütuse- ja salongifiltrid, mis vastavad prantsuse autotootjate kõrgetele standarditele.

VARUOSAD PRANTSUSE AUTODELE:

TAKET
sinu professionaalne partner

Tallinn: Kadaka 86C tel: 672 0000
Punane 18D tel: 672 0002
Paavli 5 tel: 681 0945
Tartu: Vasara 50E tel: 799 8020
Pärnu: Savi 3 tel: 446 5075

www.taket.ee

www.jawa.ee www.jawa.ee www.jawa.ee www.jawa.ee www.jawa.ee

JAWA

OÜ BAROS • JAWA ESINDAJA EESTIS
Nõmme tee 103, Tallinn • tel 671 8127 • info@jawa.ee

Mootorrattaste hooldus ja remont! Varuosad. Kiire ja soodne!

Sügise soodushinnad!

**MOOTORRATTAD
MOPEEDID
ROLLERID
ATVD
KROSSIKAD**

www.jawa.ee www.jawa.ee www.jawa.ee www.jawa.ee www.jawa.ee

30

MESSID

| messikalender | nõuanded |

Äp TSITAAT

Mess on puhas nõusolekuturundus.

Mikael Jansson, Scandinavian Survey Group

Rootsi messiguru: mess koondab kogu turu ühte ruumi

Peamine on see, kuidas toodet esitleda

Äp

Katrin Rohtla
katrin.rohtla@aripaev.ee

"Aktiivne tegevus toob kümme korda paremad tulemused kui passiivselt messil osalemine," rääkis üleile Eestis esinenud Rootsi messiguru Mikael Jansson.

"Mess on puhas nõusolekuturundus. Inimesed reisivad ja maksavad pileti eest, et teie firmaga tutvuda," kõneles vaimustunult sel kolmapäeval Eesti Kaubandus-Tööstuskoja korraldatud seminaril Rootsi messiguru Mikael Jansson. "Siin saab brändi tutvustada kõigi viie meele abil. Turundus ei saa olla otsesem," lisas üle 20 aasta messinduses töötanud ja messiteemalise raamatu välja andnud Jansson.

Samas ainult messil osalemine veel edu ei taga. "Edu saladus on aktiivne tegevus, mis toob kümme korda parema tulemuse kui passiivselt messil osalemine," täheldas Jansson. Seetõttu peab messimeeskond olema avatud ja aktiivne. Harjutada tasub ka suhtlemisoskusi. "Kontakteerudes ei tohiks alustuseks esitada küsi-

must, millele saab vastata jaa-tavalt või eitavalt. Võiks hoopis küsida "Miks te messile tulite?" toonitas Jansson.

Eelturunduses on tähtis osa kutsetel. Näiteks saatis üks Rootsi firma klientidele välja kutsed, et nende stendis saab süüa hommikust ja jätta pealisriided kappi. Nii tagasid nad, et nende boks on esimene ja viimane, mida klient messil külastab.

Ka soovitas Jansson juba enne messi toimumist planeerida aega messijärgseks tööks kontaktidega ning täita oma lubadused. "Kui oled lubanud nädala jooksul ühendust võtta, siis ka tee seda," rõhutas ta kontakti säilitamise tähtsust.

Kuna messidel osaleb sadu või isegi tuhandeid firmasid, soovitas balticEVENTi tegevdirektor Noora Olsson eelnevalt läbi mõelda, millega teistest stendist eristuda. Näiteks keset talve Helsingis toimunud messil "Kongressi 2007" eristumiseks otsustas balticEVENT korraldada pikniku ja saatis kutsed, mis sarnanesid kujunduselt passidele. "Nii oli kerge messil vestlust alustada ja küsida, on sul pass Balti piknikule?" naeris Olsson.

► "Inimesed reisivad ja maksavad pileti eest, et teie firmaga tutvuda," ilmutas tunaeile Eestis esinenud Rootsi messiguru Mikael Jansson oma messivaimustust.

Foto: Eesti Kaubandus-Tööstuskoda

Kuna messil on tähtis osa suhtlemisel, peavad töötajad end hästi ja ilusana tundma. Nii riietusid balticEVENTi töötajad keset talve valgetesse piknikukostüümidesse ja olid päevitunud jumega, sest kreemitasid end eelnevalt isepäevitua kreemiga ning kogu meeskond käis ka maniküüris ja pediküüris. Messipäevade õhtuti said meeskonnaliikmed massaaži.

Mitmeid aastaid automes-

sidel osalenud Nissan Nordic Europe'i Balti regiooni juhi Margus Miku kogemusel on peamine mitte see, mida esitletakse, vaid kuidas seda tehakse. "Hea idee on väärt miljoneid ja selle leidmiseks tuleb kaasata kogu meeskond," kommenteeris ta. Ka soovitas Mikk vaadata messiboksile kliendi pilguga. "Ära unusta, et külastaja tuleb messile mõnusalt aega veetma, mess on meelelahutus," arvas ta.

Äp TASUB TEADA

Mida ei tohi boksis teha

- Ära söö või joo boksis
- Ära lobise omavahel ega mobiiliga
- Ära istu boksis
- Ära hiline boksis
- Ära vaidle kliendiga
- Ära jäta boksi valveta.

Allikas: Jakob Saks, Talavera Consultores S.L.

Suuremal stendil võiks olla mitu erisugust ala

- Pilgupüüdja
- Näited, kuidas toode kliente on aidanud
- Tooteuudised
- Suhtlemis- või puhkeala
- Ala ürituste jaoks

Allikas: Mikael Jansson

VÄLISMESSIKALENDER

www.karol.ee

MESSIREIS
VÕTIEDULE

EHITUSMATERJALIDE MESS

BATIMAT

PARIIS 05.–10.11
Reisipaketi hind al 7990 kr
e-post vadim@karol.ee

EHITUSMATERJALIDE JA EHITUSTEHNICA MESS

BUDMA / BUMASZ

POZNAN 22.–25.01.2008
Reisipaketi hind al 9990 kr
e-post alla@karol.ee

TOITLUSTUSE, HOTELLINDUSE JA RESTORANISUSTUSE MESS

IGEHO

BASEL 17.–21.11
Reisipaketi hind al 7245 kr
e-post kai@karol.ee

AUTOTARVIKUTE, AUTOREMONDI- JA HOOLDUSSEADMETE MESS

AUTOMECHANIKA

SHANGHAI

SHANGHAI 05.–07.12
Reisipaketi hind al 16 590 kr
e-post vadim@karol.ee

KLIIMA- JA KÜTTESEADMETE MESS

AQUA-THERM

PRAHA 20.–24.11
Reisipaketi hind al 6990 kr
e-post alla@karol.ee

KÜLMATEHNICA, KÜTTE- JA KLIIMASEADMETE MESS

MOSTRA

CONVEGNO

MILANO 11.–15.03.2008
Reisipaketi hind al 9390 kr
e-post kristiina@karol.ee

KODU- JA SISUSTUSTEKSTIILI, SEINAKATETE JA TAPEETIDE MESS

HEIMTEXTIL

FRANKFURT 09.–12.01.2008
Reisipaketi hind al 8290 kr
e-post vadim@karol.ee

MÖÖBLIMESS

IMM

KÖLN 14.–20.01.2008
Reisipaketi hind al 7250 kr
e-post kristiina@karol.ee

KASIINODE JA MÄNGU-AUTOMAAJADE MESS

ICE

LONDON 22.–24.01.2008
Reisipaketi hind al 6900 kr
e-post maarika@karol.ee

KAUPLUSESISUSTUSE JA -SEADMETE MESS

EUROSHOP

DÜSSELDORF 23.–27.02.2008
Reisipaketi hind al 8990 kr
e-post kristiina@karol.ee

INFOTEHNOLOOGIA JA TELEKOMMUNIKATSIOONI MESS

CEBIT

HANNOVER 04.–09.03.2008
Reisipaketi hind al 10 460 kr
e-post merike@karol.ee

VALGUSTITE, ELEKTRIKAUPADE, HOONE- JA KODUAUTOMAAJATE MESS

LIGHT+BUILDING

FRANKFURT 06.–11.04.2008
Reisipaketi hind al 8590 kr
e-post vadim@karol.ee

MESSID 31

EESTI MESSIKALENDER 2007

Oktoober					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Ilu Sõnum 2007	05.10	07.10	Eesti Näituste messikeskus	XI rahvusvaheline kosmeetika-, juuksehooldus-, stiili-, moe- ja moelisandi-, ehte- ja pesumess	Eesti Näituste ASi projektijuht Katrin Mäe, tel 613 7325, katrin@fair.ee, www.fair.ee
Tartu Ehitusmess 2007	18.10	20.10	Tartu Näituste messikeskus	ehitusmaterjalid ja -seadmed	AS Tartu Näitused, Karin Poolak tel 742 1662, karin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Tööriist 2007	18.10	20.10	Tartu Näituste messikeskus	tööriistad ja -seadmed, turvatehnika	AS Tartu Näitused, Karin Poolak tel 742 1662, karin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Tallinna Toidumess 2007	31.10	02.11	Eesti Näituste messikeskus	XII Tallinna rahvusvaheline toidu- ja joogimess	OÜ Profexpo tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
November					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Instrutec 2007	14.11	16.11	Eesti Näituste messikeskus	XIII Tallinna rahvusvaheline tootearendus-, tootmistehnika-, tööriista-, allhanke- ja tehnohooldusmess	Eesti Näituste ASi projektijuht Epp Sultsmann, tel 613 7335, epp@fair.ee, www.fair.ee
Puidutehnoloogia 2007	14.11	16.11	Eesti Näituste messikeskus	V puidu- ja saetööstuse tehnoloogia, masinate, seadmete ja tööriistade mess	Eesti Näituste ASi projektijuht Epp Sultsmann, tel 613 7335, epp@fair.ee, www.fair.ee
Kinnisvara 2007	17.11	18.11	Saku Suurhall	kinnisvaramess	Eesti Expo OÜ, Kaupo Saarmann tel 671 3090, kaupo@eestiexpo.ee, www.eestiexpo.ee
Elukvaliteet 2007	22.11	24.11	Tartu Näituste messikeskus	ökomess, roheline majandus, roheline elamine	AS Tartu Näitused, Aare Loodus, tel 742 1662, aare@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Teeviit 2007	29.11	01.12	Eesti Näituste messikeskus	noorte infomess	Eesti Noorsootöö Keskus, projektijuht Kätlin Viksne, tel 638 0761, katlin.viksne@entk.ee, www.teeviit.ee

EESTI MESSIKALENDER 2008

Veebruar					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Tourest 2008	15.02	17.02	Eesti Näituste messikeskus	XVII rahvusvaheline turismimess	Eesti Turismitähtade Liit, projektijuht Merily Peterson tel 631 3013, info@etfl.ee, www.etfl.ee
Intellektika 2008	15.02	16.02	Tartu Näituste messikeskus	üld-, kõrg-, kutse- ja eriharidus, ümberõpe, tööhõive, raamatud, õppevahendid	AS Tartu Näitused, Karin Poolak, tel 742 1662, karin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Enerex / Electro / Autronic / Lamp / Heveco / Itecom 2008	27.02	29.02	Eesti Näituste messikeskus	IX rahvusvaheline elektri- ja soojusmajanduse, valgustehnika-, info- ja telekommunikatsioonisüsteemide mess	Eesti Näituste ASi projektijuht Siimu Loogma, tel 613 7311, siimu@fair.ee, www.fair.ee
Biomass ja bioenergia 2008	27.02	29.02	Eesti Näituste messikeskus	Rahvusvaheline biomassi ja bioenergia tootmise ja kasutamise mess-konverents	Eesti Näituste ASi projektijuht Siimu Loogma, tel 613 7311, siimu@fair.ee, www.fair.ee
Sisustus 2008	29.02	02.03	Tartu Näituste messikeskus	mööbli-, sisustuse- ja sisekujundusmess	AS Tartu Näitused, Margus Kikkul, tel 50 42 575 margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Märts					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Hambaravimess 2008	06.03	07.03	Eesti Näituste messikeskus	X rahvusvaheline hambaravitehnika-, hambakirurgia- ja hambahooldusmess	Eesti Näituste ASi projektijuht Reet Sink, tel 613 7450, reet@fair.ee, www.fair.ee
Mere ja vaba aja mess 2008	14.03	16.03	Eesti Näituste messikeskus	mere ja vaba aja mess	Bell-Marine OÜ, projektijuht Kristjan Niidas, tel 50 22 765 kristjan@meremess.ee, www.meremess.ee
Peo- ja pulmamess	22.03	23.03	Eesti Näituste messikeskus		TT Product OÜ, kontaktisik Tiia Tamberg, tel 52 59 144, tiia@florest.ee, http://peomess.florest.ee
Suvi 2008	28.03	30.03	Tartu Näituste messikeskus	puhkus, harrastused, vaba aeg	AS Tartu Näitused, Andres Ojanurm, tel 742 1662 andres@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee

* Spetsialistidele ** Külalisüritus

Motoexotika	28.03	30.03	Tartu Näituste messikeskus	mootorrattad, auto- ja moto-klubid, matkaautod, paadid jne.	AS Tartu Näitused, Margus Kikkul, tel 50 42 575 margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Tööturg 2008	29.03	30.03	Saku Suurhall	tööturumess	Eesti Expo OÜ, Marve Kadastik tel 656 7068, marve@eestiexpo.ee, www.eestiexpo.ee
Aprill					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Eesti Ehitab 2008	02.04	05.04	Eesti Näituste messikeskus	XII rahvusvaheline ehitustehnoloogia-, materjalide, -masinate, -seadmete, teabe, kinnisvaraarendus- ja hool-dusmess	Eesti Näituste ASi projektijuht Epp Sultsmann, tel 613 7335, epp@fair.ee, www.fair.ee
Pärnu Kodu 2008	04.04	06.04	Pärnu Tennisehall (Tammsaare pst 39), Pärnu	kodu- ja sisustusmess	Eesti Expo OÜ, tel 656 7016, info@eestiexpo.ee, www.eestiexpo.ee
AgroEst 2008	12.04	13.04	Saku Suurhall	põllumajandusmess	Eesti Expo OÜ, tel 656 7121, info@eestiexpo.ee, www.eestiexpo.ee
Metsatehnika demonstratsioon	17.04	17.04	Tartu Näituste messikeskus	demonstratsioon Tartumaal Tiksoja metsas	AS Tartu Näitused, Aare Loodus, tel 742 1662 aare@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Maamess 2008	17.04	19.04	Tartu Näituste messikeskus	mets, aed, põld, toit	AS Tartu Näitused, Aare Loodus, tel 742 1662 aare@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Motorex 2008 Baltics Motor Show	22.04	27.04	Eesti Näituste messikeskus	Baltimaade rahvusvaheline autotehnikanäitus	Eesti Näituste ASi projektijuht Ingrid Pihela, tel 613 7318, ingrid.pihela@fair.ee, www.fair.ee
Mai					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Interjöödr 2008	09.05	11.05	Eesti Näituste messikeskus	XI mööbli- ja sisekujundus-mess	Eesti Näituste ASi projektijuht Reet Sink, tel 613 7450, reet@fair.ee, www.fair.ee
Naine 2008	09.05	11.05	Tartu Näituste messikeskus	ilu, mood, sport, tervis, kodu, pere	AS Tartu Näitused, Kristin Mägi tel 742 1662, kristin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Aiandus ja Haljastus 2008	09.05	11.05	Eesti Näituste messikeskus	XV aiandus- ja haljastusmess	Eesti Näituste ASi projektijuht Keete Puri, tel 613 7449, keete@fair.ee, www.fair.ee
Logistika 2008	10.05	11.05	Saku Suurhall	logistikamess	Eesti Expo OÜ, tel 656 7016, info@eestiexpo.ee, www.eestiexpo.ee
Öllelaager 2008	16.05	16.05	Tartu Näituste messikeskus	öllefestival	AS Tartu Näitused, Margus Kikkul, tel 50 42 575 margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
September					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Lillemess 2008	12.09	14.09	Tartu Näituste messikeskus	mess, näitused, Eesti meistri-võistlused lilleseades	AS Tartu Näitused, Kristin Mägi tel 742 1662, kristin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Motoshow 2008	26.09	28.09	Tartu Näituste messikeskus	autod, varuosad, lisaseadmed, tuuning, autode audio-süsteemid	AS Tartu Näitused, Margus Kikkul, tel 50 42 575 margus@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Oktoober					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Ilu Sõnum 2008	aeg täpsustamisel		Eesti Näituste messikeskus	XII rahvusvaheline kosmeetika-, juuksehooldus-, stiili-, moe- ja moelisandite, ehte- ja pesumess	Eesti Näituste ASi projektijuht Katrin Mäe, tel 613 7325, katrin@fair.ee, www.fair.ee
Tartu Ehitusmess 2008	16.10	18.10	Tartu Näituste messikeskus	ehitusmaterjalid ja -seadmed	AS Tartu Näitused, Karin Poolak tel 742 1662, karin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Tööriist 2008	16.10	18.10	Tartu Näituste messikeskus	tööriistad ja -seadmed, turvatehnika	AS Tartu Näitused, Karin Poolak tel 742 1662, karin@tartunaitused.ee, www.tartunaitused.ee
Tallinn Foodfest 2008	30.10	01.11	Eesti Näituste messikeskus	Tallinna toidufestival	Profexpo OÜ, tel 626 1347, info@profexpo.ee, www.profexpo.ee
November					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Rakvere Oma Kodu	03.11	04.11	Rakvere Spordihall (Kastani pst 12) Rakvere	kodu- ja sisustusmess	Eesti Expo OÜ, Martin Michelson, tel 656 7121, martin@eestiexpo.ee, www.eestiexpo.ee
Instrutec 2008	19.11	21.11	Eesti Näituste messikeskus	XIV Tallinna rahvusvaheline tootearendus-, tootmistehnika-, tööriista-, allhanke- ja tehnohooldusmess	Eesti Näituste ASi projektijuht Epp Sultsmann, tel 613 7335, epp@fair.ee, www.fair.ee
Puidutehnoloogia 2008	19.11	21.11	Eesti Näituste messikeskus	VI puidu- ja saetööstuse tehnoloogia, masinate, seadmete ja tööriistade mess	Eesti Näituste ASi projektijuht Epp Sultsmann, tel 613 7335, epp@fair.ee, www.fair.ee

Äripäev ei vastuta võimalike muudatuste eest messikalendris.

32 MESSID

VÄLISMESSIKALENDER 2007

Oktoober						
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info	
Face to Face - messi marketing	10.10	10.10	Helsingi	koolitus messi eksponentidele	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	
Home style 2007	11.10	13.10	Šiauliai Arena (J. Jablonskio tn 1š), Leedu	kodu- ja sisustusmess	Lietuviškos Muges tel +370 52127563, jolita@lietuviskosmuges.lt, www.lietuviskosmuges.lt	
PacTec 2007 *	16.10	18.10	Helsingi	pakendi ja pakkematerjalide käitlemine	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	
FoodTec 2007 *	16.10	18.10	Helsingi	toiduainetööstuse seadmed	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	
Piscina	17.10	20.10	Barcelona	basseinide, basseiniseadmete, spaade ja saunade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Autoshow / transped	18.10	21.10	Praha	autode, autotarvikute ja lisavarustuse mess / logistikamess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
HOST	19.10	23.10	Milano	hotellinduse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Invex	22.10	26.10	Brno	infotehnoloogia mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
China Int. Hardware Show	23.10	25.10	Shanghai	tööriistade, rauakaupade, lukkude, suluste ja aiamööbli mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Prestige	23.10	25.10	Dubai	moemess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Studia 2007 *	24.10	25.10	Helsingi	haridusmess õppimisvõimalustest Soomes ja välismaal	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	
BauFach	24.10	27.10	Leipzig	ehitusmaterjalide mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
K	24.10	31.10	Düsseldorf	plastitöötuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Helsingi raamatumess 2007 **	25.10	28.10	Helsingi	raamatud, kirjastused	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	
Vein, söök & hea elu **	25.10	28.10	Helsingi	vein ja hea söök, toimub esmakordselt	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	
CIEF II. Phase	25.10	30.10	Guangzhou	impordi- ja ekspordimess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Building Materials & Construction Equipment Fair	27.10	30.10	Hongkong	ehitusmaterjalide, ehitustehnika ja siseviimistluse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Hong Kong Int. Furniture Fair	27.10	30.10	Hongkong	mööbli- ja mööblitarvikute mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Eco Expo Asia	27.10	30.10	Hongkong	keskkonnakaitsemess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Hanseboot	27.10	04.11	Hamburg	jahtide, paatide, kaatrite ja veesportivarustuse	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Hong Kong Int. Lighting Fair	28.10	31.10	Hongkong	elektrikaupade ja valgustimess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Hardware & Home Improvement Fair	28.10	31.10	Hongkong	rauakaupade, lukkude, suluste ja tööriistade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Interbuild	28.10	01.11	Birmingham	ehitusmaterjalide, ehitustehnika ja siseviimistluse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
World Food Ukraine	29.10	02.11	Kiiev	toidumess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
FSB	31.10	02.11	Köln	maastikukujunduse, spordi- ja puhkerajatiste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Safety & Security Asia / Fire & Rescue Asia	31.10	02.11	Singapur	turva- ja kontrolliseadmete mess / tuletõrjetehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Ipack	31.10	03.11	Istanbul	pakenduse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Aquanale	31.10	03.11	Köln	basseinide, basseiniseadmete ja saunade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
November						
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info	
DigiExpo 2007 **	02.11	04.11	Helsingi	digitaalne ajaviitetehnika	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	
SkiExpo 2007 **	02.11	04.11	Helsingi	Põhjamaade suurim talisportidmess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	
Batimat	05.11	10.11	Pariis	ehitusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Fatex	06.11	08.11	Pariis	õmblustarvikute, rõivaste ja allhanke mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Vision	06.11	08.11	Stuttgart	identifitseerimis- ja pilditööstustehnoloogia, turvaseadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Composites Europe	06.11	08.11	Stuttgart	komposiitmaterjalide ja plastitöötuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Ökotech	06.11	09.11	Budapest	keskkonnakaitse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Metal Working China	06.11	10.11	Shanghai	metallitöötuse ja tööpinkide mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Eicma Moto	06.11	11.11	Milano	mootorrataste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Wire Asia	07.11	09.11	Peking	kaablite, juhtmete ja traatide mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Hungaromed + DENT	07.11	10.11	Budapest	meditsiinitehnika, tervishoiu, hambaravi ja hambatehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Eicma Bici	08.11	11.11	Milano	jalgrattamess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee	
Tervis + Heaolu**	09.11	11.11	Helsingi	tervis ja elutarbelised teenused	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee	

* Spetsialistidele ** Külalisüritus

Mood + Ilu**	09.11	11.11	Helsingi	mess moe ja ilu teemadel	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Mebel / ZOW Moscow	12.11	16.11	Moskva	mööbli-, mööblitarvikute ja -tekstiili mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Productronica	13.11	16.11	München	elektroonikatööstuse seadmete ja elektroonikakomponentide mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Brau Beviale	14.11	16.11	Nürnberg	öle-, jookide ja joogitööstuse seadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Medica	14.11	17.11	Düsseldorf	meditsiinitehnika ja tervishoiu mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Stomatoloogia 2007*	15.11	17.11	Helsingi	näitus ja koolitus hambaars tidele	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Farmaatsiapäevad 2007*	16.11	18.11	Helsingi	ravimipäevad	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
IFE Foodapest	20.11	22.11	Budapest	toidumess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Poleko	20.11	23.11	Poznan	keskkonnakaitse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Aqua-Therm	20.11	24.11	Praha	keskkonnakaitse, kliima ja kütteseadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Operatiivpäevad 2007 *	21.11	23.11	Helsingi	kirurgide päevad	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
ELMA 2007 *	23.11	25.11	Helsingi	Helsingi maamess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Käsitöö 2007 **	23.11	25.11	Helsingi	käsitöömess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Mets 2007 **	23.11	25.11	Helsingi	metsandust tutvustav mess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Horeq	24.11	27.11	Madrid	hotellinduse, toitlustuse ja restoranisustuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Tusid	28.11	02.12	Istanbul	hotellinduse ja restoranisustuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Auto ja autoteenindus*	29.11	01.12	Helsingi	autoteeninduse, hoolduse ja varuosade mess	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Helsinki Motor Show 2007 **	29.11	02.12	Helsingi	autonäitus	OÜ Profexpo tel 626 1347, www.profexpo.ee
Energy	30.11	03.12	Istanbul	energeetika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

Detsember

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Turntec	05.12	07.12	Frankfurt	keermestus- ja freesitehnika, treimistehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Automechanika	05.12	07.12	Shanghai	autotarvikute, ja lisavarustuse, autoremondi ja hoolduseadmete ning autotankla ja pesulaseadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Euromold	05.12	08.12	Frankfurt	tootearenduse, rakiste, stantside ja tööriistatööstuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

VÄLISMESSIKALENDER 2008

Jaanuar

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
PSI	09.01	11.01	Düsseldorf	reklaaminduse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Heimtextil	09.01	12.01	Frankfurt	kodu- ja sisustustekstiili mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Domotex	12.01	15.01	Hannover	põrandakatete, vaipade ja vaipkatete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
ICE / ATEI	22.01	24.01	London	kasiinode, arvutimängude ja meelelahutusteenuste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Budma / Bumasz	22.01	25.01	Poznan	ehitusmaterjalide ja ehitustehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Paperworld	23.01	27.01	Frankfurt	bürootarvete, kontoritehnika, paberi ja paberikaupade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Christmasworld	23.01	27.01	Frankfurt	jõulukaunistuste, peotarvete ja pürotehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
BaltDeco 2008	24.01	26.01	Siemens Arena (Ozo str. 14, Vilnius) Leedu	rahvusvaheline disaini ja mööblimess	Lietuviškos Muges tel +370 52127563, jolita@lietuviskosmuges.lt, www.lietuviskosmuges.lt
Medizin	25.01	27.01	Stuttgart	meditsiinitehnika, haiglavarus-tuse ja ravimite mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Textilveredlung & Promotion	25.01	27.01	Stuttgart	tekstiilitrüki, reklaamtekstiili, äri- ja reklaamkingituste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Beautyworld	25.01	27.01	Frankfurt	kosmeetika, parfümeeria ja juuksehooldusvahendite mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
ISPO Winter	27.01	30.01	München	talispordikaupade ja rõivaste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
ISM	27.01	30.01	Köln	maiustuste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

Veebruar

üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Stockholm Furniture Fair	06.02	10.02	Stockholm	mööblimess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Fruit Logistica	07.02	09.02	Berliin	puu- ja juurviljade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Spielwaremesse	07.02	12.02	Nürnberg	mänguasjade, peotarvete ja lastekaupade mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Ambiente	08.02	12.02	Frankfurt	lauanõude, sisustustarvete ja mööbli mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

Äripäev ei vastuta võimalike muudatuste eest messikalendris.

Intergastra	09.02	13.02	Stuttgart	hotellinduse, restoranisustuse ja toitlustuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Kabo Autumn	12.02	14.02	Brno	jalatsimess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Polagra-Premiery	15.02	17.02	Poznan	põllumajandustehnika ja põllumajandussaaduste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
BioFach	21.02	24.02	Nürnberg	looduskosmeetika, biotoodete ja toiduainete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
EuroShop	23.02	27.02	Düsseldorf	kauplusesisustuse ja -seadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Märts					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Intermasz	04.03	06.03	Poznan	rõiva-, tekstiili- ja jalatsitööstuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
CeBIT	04.03	09.03	Hannover	infotehnoloogia ja telekommunikatsiooni mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Dach+Wand	05.03	08.03	Stuttgart	katusematerjalide ja puitehituse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Practical World	09.03	12.03	Köln	tööriistade, rauakaupade, lukkuste ja suluste mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Domotex Asia / China Floor	11.03	13.03	Shanghai	põrandakatete, vaipade ja vaipkatete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
R+T Asia	11.03	13.03	Shanghai	aknakatete, päikesevarjude, uste ja väravate mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Mostra Convegno	11.03	15.03	Milano	kütte-, kliima- ja ventilatsiooni-seadmete mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

Musikmesse	12.03	15.03	Frankfurt	muusikariistade, -tarkvara ja muusikatööstuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
ProLight+Sound	12.03	15.03	Frankfurt	lava-, valgustus-, ja helitehnika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Tube / Wire	31.03	04.04	Düsseldorf	torude, kaablite, juhtmete ja traatide mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Aprill					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Fensterbau/Frontale	02.04	05.04	Nürnberg	akende, uste ja fassaadide mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Light + Building	06.04	11.04	Frankfurt	valgustite, elektri kaupade, hoone- ja koduautomaatika mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Hannover Messe	21.04	25.04	Hannover	tööstusmess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee
Juuni					
üritus	algus	lõpp	koht	teema	info
Moto 2008	05.06	08.06	Siemens Arena (Ozo str. 14, Vilnius) Leedu	auto- ja tehnikamess	Lietuviškos Muges tel +370 52127563, jolita@lietuviskosmuges.lt, www.lietuviskosmuges.lt
Drupa	29.05	11.06	Düsseldorf	trükiseadmete, pakenduse, paberi- ja tselluloositööstuse mess	Karol AS tel 614 3086, info@karol.ee, www.karol.ee

Ardo Reinsalu

“Praktiline ajajuhtimine”

Ardo Reinsalu

Praktiline ajajuhtimine

Ajajuhtimise liikluseeskiri igapäevaseks kasutamiseks

Äripäev

OKTOOBRI

KLUBIRAAMAT

Ajajuhtimise liikluseeskiri igapäevaseks kasutamiseks

Äripäev

232 lk

“Kui liikluses peavad ühele tänavale mahtuma ära eri kiiruse ja suurusega sõidukid, jalakäijad ja ühis-transport, siis meie piiratud ajalisse ressursi on raske mahutada kõiki kohtumisi, telefonikõnesid, e-kirju ja koosolekuid. Ajajuhtimises ei nõua aga keegi juhiluba. Seetõttu on tavalised möödarääkimised, üksteise aja raiskamine, konfliktid, asjatud koosolekud, lõputud telefonikõned, hilinemised, tegemata tööd jms. Seda kõike saab parandada lihtsa ajajuhtimise reeglite järgimisega.”

Ardo Reinsalu, autor

Raamatust on abi, kui:

tunned, et vaba aega võiks rohkem olla;

tööl on inimesi või olukordi, mis raiskavad sinu aega;

elu tempo on pidevalt kiirenev ja raske on kõigega toime tulla;

õpiksid mõne uue oskuse, kui selleks oleks ainult aega;

tervise spordiga ei jõua tegeleda, kuna selleks ei jätku aega.

Hind Äripäeva Raamatuklubi liikmele või liitumisel klubiga 299 krooni.

Tavahind 375 krooni. Lisainfo raamatuklubi kodulehelt

www.aripaev.ee/raamatuklubi, telefonil 6670108 või klubi@aripaev.ee

Äripäev

34 REKLAAM

ARIPAEV.EE annab teada!

Täna KUUMAL TOOLIL!

MIHHAIL KORB

Kristiine linnaosa vanem

Mis oli Kristiine Prismalt alkoholi müügi õiguse võtmise põhjus?

Online-intervjuu täna kell 11-13
Küsi julgesti ja ole kohal!

NB! Küsimusi saab esitada kuni 13!

www.aripaev.ee

2. novembril 2007 Tallinna Toidumessil
Eesti Näituste messikeskuse konverentsisaalis

Äripäev

Toitlustuse sügisseminar

- Autasustamine – Äripäeva Toitlustusettevõtete TOPi parimaid
- Kas me teame, mida me sööme?
Helir-Valdor Seeder, põllumajandusminister
- Milleks süüa restoranis?
Linnar Priimägi, Tallinna Ülikooli reklaami ja imagoloogia osakonna dotsent
- Kuidas võib mõjutada majanduskonjunkturi muutus minu ettevõtet?
Marje Josing, Konjunkturiinstituut
- Pilvepiirilt alla - kuidas tulla toime ülekuumenenud palgaootustega?
Gerly Tuisk, CV Keskus ASi personali- ja värbamiskeskuse juhataja

Seminari hind kuni 26.10.2007 on 2792 krooni (km-ga 3295 krooni).
Hiljem registreerujatele 3490 krooni (km-ga 4118 krooni).
Registreerides samaaegselt ühest ettevõttest mitu inimest, kehtib lisasoodustus 10%
Info ja registreerimine telefonil 667 0237 või www.aripaev.ee/seminar
Kui olete registreerunud, aga ei saa mingil põhjusel osaleda, teatage palun sellest vähemalt 2 päeva enne seminari toimumist e-posti aadressil seminarid@aripaev.ee

TERVIS

| liikumine | toitumine | lõõgastus |

Äp NUMBER

No ma arvan, et ka minu erakonnas võiks näiteks kaks Marti, Laar ja Nutt, rahulikult kamba peale nelikümmend kilo alla võtta.

Erki Nool, poliitik, pärast südameintervisele pühendatud päeva Toompeal, 28.09.2007, SL Öhtuleht

Maraton – tehtud!

42,195 km läbiti 3–6 tunniga

Äp

Signe Sillasoo
signe.sillasoo@aripaev.ee

Märtsis treeningutega alustanud 17 Äripäeva jookshuvilisest sai Berliini maratoni finišikoridoris medali kaela 13.

Algselt võimatuna näinud ettevõtmine sai pärast kuid kestnud treeninguid edukalt lõpule viidud.

Maratoni läbimine oli kõigi jaoks peale Raivo Sormuneni esmakordne kogemus. Äripäeva parim maratonaar kaotas uue maailmarekordi, 2:04:26, jooksnud Haile Gebrselassiele ligi pooleteist tunniga.

Püstitatud sihid said täidetud

Pea kõigi tiimiliikmete kevaldel püstitatud eesmärgid said täidetud. Ka tulemustega oli suurem osa jooksjatest rahul, lõpuni rühkimine oli nii mõnegi jaoks suur eneseületus.

“Üle finišijoone jõudes oli tunne, et olen kõikvõimas. Andke mulle ükskõik mis takistus ja ma ületan selle lenneldes,” sõnas Moonika Krošetskina lõbusalt.

Plaan treeningutega jätkata ja tulevikus uuesti 42,195 kilomeetrit läbi joosta on enamikul tiimi liikmetest. Äripäeva naisjooksjatest maratoni parima ajaga läbinud Sirje Rank võtaks uue katsumuse järgmisel korral hea meeleaga ette mõnes teises linnas: New Yorgis, Amsterdamis või Pariisis.

Maratoni suudavad läbida paljud harrastussportlased

Sportlik jonn innustab Raul Lobanovit, Rivo Sarapikku, Virge Lahet ja mitmeid teisi püüdma järgmisel korral läbida distants veelgi parema ajaga.

Tiimi märtsist treeninud Rein Rospel jäi grupiga rahul. “Omaette saavutus oli juba finišeerida,” sõnas ta ning lisas kõigi huviliste hirmu peletamiseks, et ligi 90% Berliini maratoni läbinutest olid meie tiimiliikmete sarnased hobi-

► Äripäeva maratonaarid: tagareas vasakul Virge Lahe, Sirje Rank, Tene Hook, Rivo Sarapik, Tarvo Vaarmets, Raul Lobanov. Esireas vasakult Moonika Krošetskina, Raivo Sormunen, Signe Sillasoo ja Sten-Aleks Pihlak.

Foto: Maris Ojasuu

Äp NUMBER

48 076

► osalejat startis 29.–30. septembril Berliinis toimunud laste-, rulluisu- ja jooksumaratoniil.

Äp LOE VEEBIST

► apmaraton.blogspot.com

Äp NUMBER

2:15:50

► ajaga läbis proua Evelin Ilves Berliini rulluisumaratoni.

Äp KOMMENTAAR

► Meelis Atonen

Rajal võitlesin iseendaga ja enda seatud eesmärgiga, milleks oli lõppaeg 3:15. Kihlvedu Äripäevaga tuli motivaatorina meelde alles päris lõpus, kui tuli juba eneseuhkus appi võtta. Aga maratoni viimasel viiel kilomeetril on iga ärritaja hea. Liigene enesekindlus ei ole minu kaubamärk, ei spordis ega elus.

Loogilist konkurendile mõtlemist jätkus alles finišis ja seal tundus, et minu tulemus peaks edu tagama. Lõpliku töö edastas üks hea tuttav. Maraton on liiga raske ala, et selle ajal närvikodi tunda.

Äp STATISTIKA

Grupi parim läbis 42kilomeetrise distantsi kolme ja poole tunniga

	Aeg
Raivo Sormunen	3:33:14
Raimo Ülavere	3:52:47
Harry Tuul	3:59:01
Raul Lobanov	4:15:26
Tarvo Vaarmets	4:26:39
Rivo Sarapik	4:53:58
Sirje Rank	5:03:59
Sten-Aleks Pihlak	5:12:19
Tene Hook	5:29:48
Virge Lahe	5:54:00
Moonika Krošetskina	5:54:00
Aivar Hundimägi	6:04:09
Signe Sillasoo	6:18:13

Äp TAUST

► Atonen vedas tiimiga kihla Riigikogulane Meelis Atonen lubas maksta igale Äripäeva maratonaarile, kes teda jooksus võidab, 5000 krooni.

Äp KOMMENTAAR

Mida päev edasi, seda rohkem mõtlen järgmisel aastal veel ühe maratoni läbimisele, sest kevadel püstitatud eesmärk kogu maratoni vältel joosta ei täitunud. Aivar Hundimägi

Tulemusega olen rahul. Peaesmärk oli läbi joosta ajaga alla nelja tunni. Seda siiski ei täitnud, eks üritan järgmisel korral uuesti. Raul Lobanov

Olen tulemusega väga rahul ja enda üle uhke. Kena on vaadata, et läbitud aeg algab numbriga 5, mitte 6. Virge Lahe

Publik ja teised jooksjad andsid hästi palju jõudu. Samas ei olnud pärast lõpetamist tunnet, nagu

Paljudel plaan joosta ka järgmisel aastal

oleks mingi tõeliselt suure asjaga hakkama saanud. Lihtsalt käte võtmise asi, ega see nüüd nii raske ka pole. Tene Hook

Jooks sujus päris latusalt. Tunded olid valdavalt positiivsed, sest keskendusin oma vaevade asemel rajaäärsetele ergutajatele. Sirje Rank

Ene võistlust pabistasin ikka hullu moodi. Nägin õudusunenägusid, ei saanud magada, täisvärk ühesõnaga. Üle finišijoone jõudes oli tunne, et olen kõikvõimas. Moonika Krošetskina

Tulemus on mulle kui vastupidavusalades mitte kõige kirkamale esinejale igati meelepärane. Kuus tundi rajal rassimist

olid eneselegi üllatuseks päris mõnusad. Signe Sillasoo

Jooks oli kergem kui arvasin, publiku ergutuse saatel jooksmine on hoopis midagi muud kui üksik metsas kilomeetrite nühkimine. Raimo Ülavere

Algselt planeeritud kohanumber (16 547 – toim.) jäi küll napilt saavutamata, kuid plaan viie tunniga maraton läbida sai laias laastus teoks. Sten-Aleks Pihlak

Ei osanud eelnevalt midagi oodata. Raske oli küll. Vingerpussi keeras jooksu ajal spordigeel, mis kõhu segamini löi. Nii oligi aeg-ajalt tunne, et jätan selle kõik pooleli. Rivo Sarapik

36

NOORE

| õpingud | raha | karjäär |

Äp TSITAAT

Võrdsus on see, et võrdselt võimekatel oleks võrdsed võimalused.

Alar Karis, TÜ rektor, 01.10.2007, Postimees

Äp VAHENDAB

Ellen Murula

Laste meelelahutus ei tohiks kellelegi haiget teha, ei küberruumis ega väljaspool seda.

Ettearvamatu internet

Suur osa meie elust on kolinud interneti. Kui nii, siis peaks seal kehtima samasugused reeglid ja normid nagu käega katsutavas maailmas.

Muidugi ei meeldi meile, kui 12aastased mängusaitidel animeeritud lambaid tulistavad või, veel hullem, täiskasvanutele mõeldud lehtedel tuulavad. Aga kuidas suhtuda näiteks sellesse, kui anonüümsete kasutajanimede alt keegi teie last või lausa teid ennast mõnitab?

Nähtus nimega cyberspace bullying on ametlikult üks vaimse vägivalla vorme ning peaks pälvima vähemalt sama palju avalikkuse tähelepanu kui kaklused koolis. Jututubade moderaatorid ei jõua igale poole, ka foorumites ei pea sõim sisaldama alati just neid roppe sõnu, mille automaatne filtrisüsteem välja praagib.

Anonüümsustunne sünnitab ka vähem vägivaldset kuritegevust. Kui keegi kasutab poes maksmiseks teie pangakaarti,

võetaks ta vahele ja karistatakse. Aga kui see keegi kasutab juba teie nime ja teie pilte ning peab teie eest teie sõpradega kirjavahetust? Tõenäoliselt ei plaani keegi rate.ee's tüütule õpetajale libakonto tegijatest ka päriselus endast 20+ aastat vanema inimese identiteedi ülevõtmist. Küsimus on pigem eetikas: selles, kust jookseb piir ja kas eelpool kirjeldatud tegevus peaks olema lubatud või karistatav. On ainult aja küsimus, millal identiteedivargus suuremate ja tõsisemate tagajärgedega mõõtmel võtab.

Üle 30aastastele on internet eelkõige asendamatu töövahend: võimalus pidada kiiret kirjavahetust, leida infot telefoniraamatut kasutamata jne. Kõige nooremate jaoks meie seast käib aga arvutiga kaasas ka meelelahutusaspekt. Me ei saa kaitsta alaealisi kõigi maailma pahede eest ja mingid asjad uurivad nad interneti abitaagi vält. Küll aga ei tohiks laste meelelahutus kellelegi haiget teha, ei küberruumis ega väljaspool seda.

Stipp seob tudengid

Ettevõtete või fondide toetused annavad kuus

Äp

Signe Sillasoo
signe.sillasoo@aripaev.ee

Ettevõtete ja fondide stipendiumid on tudengitele materiaalseks päästerõngaks, võimaldades taotleda äraelamiseks ja õppimiseks vajalikku lisaraha ning kindlustades endale tihti lisaks ka töökoha.

Tallinna Tehnikaülikooli tudeng Anti Palmi on üks paljudest stipendiaatidest, kel on õnn saada ühe Eesti ettevõtte antavat stipendiumi.

Agarat noormeest toetab eelmisest aastast tee-ehitusfirma Baltifalt, kes kannab noormehe pangaarvele igakuiselt 2000 krooni.

Head hinded on stipi saamiseks olulisimad

Antud stipendiumit väljaandva Baltifalti juhatuse liikme Peeter Tamme kinnitusele on kõige olulisemaks stipi saamise kriteeriumiks ikkagi hinded ja kohustus hästi õppida.

Edukad akadeemilised tulemused on eeliseks ka firmasest tööle saamisel. Kõik eelmajaitud nõuded on Anti Palmi praegu ka täitnud.

“Stipendiumide jagamise tingib ettevõtte vajadus kvaliteetse juhtimiskaadri järele. Oma osa on kindlasti ka soovil lihtsustada üliõpilaste hariduse omandamist,” selgitab Peeter Tamm, miks nende ettevõtte on otsustanud noori õppureid toetada.

Stipendium seob õppuri ettevõttega

“Pärast lõpetamist peaksin minema ettevõttesse tööle sama kauaks, kui stipendiumit saanud olen. Poolte kokkuleppele on võimalik sellest ka loobuda, kuid hetkel ei näe ma selleks vajadust,” selgitab Anti Palmi.

Noormehe hinnangul olisuvine tööots Baltifaltis igati positiivne kogemus, mistõttu jätkab ta seal sügisest tööd ka õpingute kõrvalt.

Kandideerimisprotsess Baltifaltist stipendiumi saamiseks Anti arust midagi keerulist polnud. Lihtsalt tuli saata CV ja väljavõte juba läbitud ainete kohta ning loomulikult käia ettevõttes ka vestlusel. Noormehe meelest on aga hulgaliselt spetsiifilistest nõudmistest ja tingimustest

tega stipendiumikonkursse, kus kandideerimislavendi suudavad ületada üksnes priimused.

“Olen vaadanud kooli kodulehelt stipendiumide nimekirja. Mõne tingimused tunduvad minu jaoks väga ulmelised, kuna seal nõutakse keskmist hinnanet üle 4,” sõnab ta ning tõdeb seejärel, et on oma praeguse stipiga rahul.

Stipendiumi kui lisaraha taotlemise vajaduse tingib ka tõsiasi, et riiklik õppetootus on Eestis püsinud juba viimased viis aastat 800 krooni kuus. “Stipendiumidel pole midagi viga, need peavadki olema väljavallitutele. Aga see, et õppetootus nii naeruväärselt väike on, vot see on patt, tõrvatilk tõrvatõrres,” mainib Anti.

Rakverest pärit noormehe jaoks on tee-ettevõtte toetus oluline materiaalne abivahend.

“Stipendium on minu puhul kindlasti päästerõngas. Stipp pluss õppetootus võimaldaksid ääri-veeri äraelamist, kuid põhimõtteliselt iseseisvat elu niimoodi majandada küll ei saa. Lisa teenimiseks tuleb kooli kõrvalt aega näpistada,” tunnistab Anti tänapäeva tudengite peamist muret.

Ainult stipendiumist pikka aega ära ei ela

Ka Tartu Ülikooli tudeng Mario Saare, kes on läbinud edukalt kaks arvukate kandidaatidega stipendiumikonkursi, on sama meelt, et pikka aega ei ole stipendiumiraha eest ära elada võimalik.

“Stipendiumid on enamasti suurusjärgus 10 000 kuni 20 000 krooni. Kindlasti on sellistest summadest abi igapäevaste või -kuiste kulude katmisel, kuid seda ainult lühiajaliselt,” sõnab ülikoolilinnas tudeeriv Mario.

Ta leiab, et pigem võiks seda raha kasutada mõne suure asja tarbeks: reisimiseks, korraliku arvuti või uue külmkapi ostuks.

Nii Anti kui ka Mario tõdevad, et pole leidnud minimeeritud hädid veebisaitide, kust pakutavate stipendiumide kohta rohkem uurida saaks.

Enamus firmade ja fondide pakutavast toetusetaabest jõuab noorteni meilitsi või õpejõudude vahendusel.

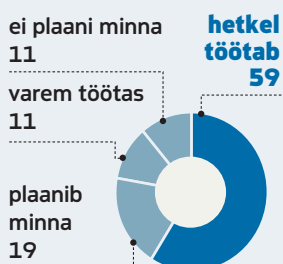
► Firmast Baltifalt stipendiumi saav Anti Palmi käib loengute kõrvalt ka

Äp STATISTIKA

Äp NUMBER

Üle poole tudengitest töötab äraelamiseks

► osakaal protsentides

Allikas: Eesti Üliõpilaskondade Liit

67

► protsenti Tallinna tudengitest käib ülikooliõpingute kõrvalt tööl. Tartuga võrreldes on seda 20 protsenti rohkem. 94 protsenti töötavatest noortest on vanemad tudengid, kes omandavad ülikoolitarkust kaugõppes.

Äp TASUB TEADA

► Valik Eesti ettevõtete ja fondide stipendiumeid:

► **Hansapanga majandus-, IT- ja -haridusstipendiumid**
► Summa: alates 20 000 krooni
► Info: www.hansa.ee/stipendiumid

► **Skype Technologies stipendium**
► Summa: 30 000 krooni
► Info: www.ttu.ee

► **Stipendiumi liikumispudega üliõpilastele**
► Summa: 10 000 krooni
► Info: www.tlu.ee

► **Harald Raudsepa stipendiumid**
► Summa: 34 500 krooni
► Info: www.revelia.ee

► **Eesti Põlevkivi stipendium TTÜ mäainseneri eriala tudengitele**
► Summa: 15 000 krooni
► Info: www.ep.ee

► **Sihtasutuse Eesti Rahvuskultuuri Fondi stipendiumid**
► Info: www.erkf.ee

Äp KONKURSS

Tallinna Keskraamatukogu hiiremattide kujundamise konkurss ootab huviliste töid

1.oktoobrist ootab Tallinna Keskraamatukogu IT-osa-kond kõigi huviliste töid hiiremattide kujundamise võistlusele. Osaleda soovijatel on lubatud esitada konkursile üks värviline või mustvalge kavand. Kavandi kujundu-

se võib esitada nii paberile joonistatuna, graafiliselt disainituna kui digitaalselt töödeldud fotona. Võistlustööde esitamise tähtaeg on 7. novembril. Lisainfo www.keskraamatukogu.ee/hiirematid.

Äp KUUPÄEV

08.10

► toimub Euroopa Noored Eesti büroo projektikirjutamise seminar. Lisainfo <http://euroopa.noored.ee>.

Äp LOE VEEBIST

ÄP² noorterubriik on üleval ka veebis. Loe ja kommenteeri! Ligipääs vaba!

► www.aripaev.ee/noored/

ettevõttega kuni 4000 lisakrooni

ettevõttes poole kohaga tööl.

Foto:

Äp KOMMENTAAR

Stipendiumid ei ole tudengile reaalne rahaline väljapääs. Õppetoetus, mida riik või ülikool ise väljastab, ei ole ka nii märkimisväärne, et kõik hädas olevad tudengid abi saaksid. Paraku on ka stipendiumite arv piiratud, mistõttu see ei sobi kõigile väljundiks.

Ühelt poolt soovivad üliõpilased lihtsustada enda tudengiaastaid, mistõttu kandideeritakse firmade antavatele stipendiumidele.

Teisalt nõuavad eraettevõ-

tete jagatavad stipendiumid sidususepinguid. Väga tihti ei taha aga osa tudengeid ennast nii varakult kindla ettevõttega siduda, mistõttu eelistavad nad tihtilugu fondide stippe.

Täppisteaduste tudengitel on rohkem võimalusi taotleda eraettevõtetelt stipendiume. Teistes valdkondades on rohkem riiklikke stipendiume.

Ave Jalakas, Tartu Ülikooli Üliõpilasesinduse avaliku poliitika spetsialist

Äp LOE VEEBIST

► www.archimedes.ee
► www.hm.ee
► www.rajaleidja.ee

Äp NUMBER

2000

► krooniga toetab firma Baltifalt igal kuul parimaid teedehitust õppivaid tudengeid.

Konverents Ettevõtluse vastu tundis huvi 700 noort

Noored ettevõtjateks

Kolmandat aastat korraldatud konverents “Õpilasest ettevõtjaks” innustas kahe konverentsipäeva jooksul ligi 700 noort ettevõtlikkusele ja heade ideede realiseerimisele.

Nii Tartus kui ka Tallinnas toimunud konverentside saalid olid ettevõtlushuvilisi noori pilgeni täis. “Edu põhjuseks on ehk see, et pakume noortele teenust, mida haridussüsteem pakkuda ei suuda,” tõi ettevõtmise korraldaja Tarvi Tiits välja noortekonverentside menu põhjuse.

“Meie tööpõld ei oleks päris kindlasti nii lai, kui Eesti haridussüsteem suudaks pakkuda noortele rohkem ettevõtlustemaatikaga seonduvat,” lisas ta.

Konverentsid innustavad

Lisaks ettevõtlusteadmistele jagamisele ja õpetlikele ettekannetele on aastate vältel olnud korraldajate peamiseks eesmärgiks innustada noori konverentsil osalejaid enda häid ideid julgelt teoks tegema. “Ettevõtmise keskne idee ei ole see, et kõik kohe oma äri hakkaksid tegema. Pigem soovime ärgitada noori võtma vastu otsuseid, vastutama, lahendama probleeme

ja haarama initsiatiivi,” lisas konverentsi teine eestvedaja, Anu Vunk.

Tarvi Tiitsi kinnitusel näitab ettevõtmise “Õpilasest ettevõtjaks” kolmeaastane korraldamiskogemus, et järjepidev töö ja konverentsidel räägitu on ärgitanud mitmeid noori ettevõtlikkusele ja andnud motivatsiooni ka päris oma ettevõttega alustamiseks.

Ettevõtluspisik ürituselt

“Olen ise ehe näide. Eelmisel aastal asusin õppima TTÜsse majandust, teadmata, kas see on õige valik. Olles koolis tutvunud majanduskliimaga ja käinud ära ka sügisel toimunud konverentsil, tundsin, et olen omas elemendis. Et see on just see, mida edasi tahan teha,” selgitas Vunk ja kinnitas, et sai ürituselt positiivse tõuke.

Agaratest noortest koosnev MTÜ Õpilasest Ettevõtjaks plaanib jätkata konverentsidega kindlasti ka järgmisel aastal.

“Millises vormis ja kuidas need täpselt toimuvad, on praegu veel vara öelda,” tunnistas Tiits, ent mõtteid ja tulevikuplaane neil on. Tema sõnul on töös ettevõtluse tugiportaali loomine ning plaan aidata õpilasfirmad oma toodetega suurte poekettide müügiriistadele.

Signe Sillasoo

Mina ja raha Kuidas majandab noor inimene

Aasta välismaal õpetas säästma

18aastane Marie Vinter veetis eelmise õppeaasta vahetusõpilasena Šveitsis. Saadud kogemus ühes Euroopa kalleimas riigis õpetas neiu niii säästlikkust kui ka rahakogumist.

Oma endise kooli, Saue gümnaasiumi, vahetas Marie alanud õppeaastal Jakob Westholmi vastu, sest tundis, et vajab muutust. Ühtegi otsust neiu kahetsema ei pea, sest nii koolivahetuse kui ka kogemusterikka aastaga välismaal on ta väga rahul.

Käesoleval õppeaastal kannab Marie isa igal kuul tütre pangaarvele 2000 krooni, millest 650 läheb treeningute eest tasumiseks. Mõnel kuul on neiu kulutused küll kokkulepitust suuremad, kuid tüdruku vanemad on mõistlikud ning toetavad teda igal võimalikul moel.

Marie mõtles õppeaasta alguses hakata lisaraha teenimiseks kooli kõrvalt kaks korda nädalas restoranis tööl käima, ent isa-ema soovitusel loobus tütarlaps peagi viimasel kooliaastal töölemineku mõttest ja on rahul, et endale lisakoormust ei haaranud.

Poodides käies on hinnad Marie jaoks olulised, ent kui midagi ikka väga meeldib, on ta nõus ühe silma kinni pigistama ning suurema summa välja käima. “Ma ei eelista odavaid ega kalleid asju. Põhiline on, et ese oleks ilus ning meelepärane,” arutleb neiu.

Kõige rohkem kulutab Marie oma taskuraha nädalavahetustel. Üsna kallid on nii teatri- kui ka kinopiletid ning ainuüksi sissepääs öoklubisse on umbes 100 krooni.

Maarja Kell

Äp KOMMENTAAR

Võin julgelt väita, et konverents meeldis mulle. Hästi korraldatud, sujuv, apsakaid ei olnud ning mis kõige tähtsam, esinemised ei olnud liiga pikad. Hea oli ka see, et kõik toimus reaalselt kohapeal. Ei olnud tuima ettelugemist, vaid pigem elavad situatsioonid muhedeate ja lõbusate esinejatega.

Selliseid üritusi on noortele kindlasti vaja, eelkõige juba silmaringi laiendamiseks. Ka edasiseks tegutsemiseks annab säärane üritus kindlasti julgust. Koju jõudes jooksis mul endalgi peast mõte läbi, et küll ma olen tubli, et enda jaoks midagi põnevat tegin.

Kõik esinejad tegid kõvasid motivatsioonisüste, rääkides kõigest heast ja põnevast. Reaalsest etapilisest tegutsemisest küll juttu ei olnud, pigem käis ettevõtlusmaastikul toimuva entusiastlik kirjeldamine, kuid usun, et sinna kogunenud noortele hakatistele piisas sellest täiesti.

Anne-Mai Angerjärv, tudeng

Äp LOE VEEBIST

► www.ettevotja.ee

Äp VÕRDLU

Kõige enam raha kulub Mariel meelelahutusele

► Marie keskmys sissetulekud ja väljaminekud kuus, kroonides

► sissetulekud taskuraha vanematelt 2000

► väljaminekud	
trenn	650
toit	400
riided ja ehted	150
meelelahutus	800

ARVAMUS

Äp ÄRILAUSE

Oma töötajad avalik-õiguslikku asutust kritiseerida ei tohi.

Margus Allikmaa, rahvusringhäälingu juht

Postimees, 04.10.2007

toimetuse seisukoht | kommentaarid |

Äp PALJU ÕNNE!

REEDE

Mati Meos 61

Fortum Tartu juhatuse esimees

Toomas Annus 47

Merko Ehituse nõukogu esimees

Andrus Liima 46

Napali tegevdirektor

Teet Rütmaa 40

Kommest Auto juhatuse liige

Ruth Laatre 39

Rimi Eesti Foodi tegev-
direktor

LAUPÄEV

Enno Poldre 60

autoajakirjanik

Paul Muttanen 58

Falck Ida-Eesti juhataja

Urmas Sule 44

Eesti Haiglate Liidu juhatuse

esimees

Rain Laatre 36

Microsoft Estonia esinduse
juht

Mait Sooaru 35

Itella Informationi juhatuse
esimees

Einar Pähkel 33

Viisnurga juhatuse liige

PÜHAPÄEV

Raimond Lunev 52

Haapsalu Tarbijate Ühistu ju-
hatuse esimees

Rein Trei 52

Silikaadi direktor

Juhan Viise 42

Aru Grupi juhatuse esimees

Aili Umblia 39

RR Lektuse juhatuse liige

Indrek Veevo 34

Tamro Eesti juhatuse liige

Äp TOIMETAJA VEERG

Kristi Malmberg

On vähe asju, mis mõjuksid demotiveerivamalt kui teadmine, et sinu palk on väiksem kui teistel.

Unustage ära kiire palgatõus

Äripäeva rubriigi "Luubi all" tänane lugu Eesti suurimate keskmiste palgadega ettevõtetest tekitab kindlasti nii kadedust, viha kui ka meeleharmi. Mõnes üksikus ehk ka rõõmu firmade hea käekäigu pärast. Palk ei pruugi ju olla kõige olulisem motivaator töö tegemiseks, kuid on vähe asju, mis mõjuksid demotiveerivamalt kui teadmine, et sinu palk on väiksem kui teistel.

Kadetsed ei peaks

aga väga muretseda ja sappi neelama. Olen üsna veendunud, et aastad 2006 ja 2007 jäävad paljude ettevõtete ajalukku kui ühed kiireima palgatõusu aastad üldse. See aeg on nüüd kohe mööda saamas ja kui sinu palk

on teinud sel ajal hüppe, võid rahulolevalt mõmiseda. Järgmise paari-kolme aasta jooksul ootavad meid ees hoopis muud asjad kui kiire palgatõus.

Näiteks tööjõukulude kärpimine, koondamised ja pankrotid. Seda ka neis ettevõtetes, mis troonivad tänase palgamaksjate TOPi eesotsas. On väga tõenäoline, et seal saavutatud palgatase jääb püsima mitmeks aastaks, liikudes ülespoole heal juhul mõni protsent aastas. Tagasi tulevad tööpuudus, konkurents ja normaalsed teenindajad.

Ses mõttes on palgaTOP paljusküsimboolne märk külluseajast, mida mõne aasta pärast heldimusega meenutame. Nagu ikka ilusaid aegu, mis pöördumatult möödas.

Schengen annab ehtsa ajavõidu

Eesti liitub 21. detsembril Schengeni viisa- ja õigusruumiga. Veel üks organisatsioon, veel üks vers-
tapost.

Kuivõrd meil polnud juba varem Schengeni riikidega viisasad vaja, on praktilisest kasust suurem Eesti riigi maine tõus.

Oleme võetud üpris auväärsete riikide klubisse, mille piires võib inimene vabalt ringi liikuda.

Inimene, kes on saanud loa siseneda ühte Schengeni ruumi riiki, võib vabalt liikuda ka teistes Schengeni riikides. Piiridel pole vaja teha rutiinset passi- ja tollikontrolli, võib-olla tuleb ainult autol kiirust maha võtta.

Sedasama on Eesti turist kogenud

näiteks Rootsi-Norra või Soome-Norra piiril, kui sõit läks tegelikult Euroopa Liidu piiridest välja – aga midagi ei juhtunud, keegi sinu vastu huvi ei tundnud.

Sama situatsioon, suunaga siii poole, võib soodustada välituristide Eestisse sattumist, kui teatakse, et Helsingist Tallinna saabudes pole ees enam mingeid formaalsusi.

Või Lätist Eestisse tulekul – polegi autode pikka järjekorda, vaid vaba läbisõit.

Äp JUHTKIRI

President Toomas Hendrik Ilvese sõnul peab Eesti kuulumine Schengeni ruumi võtma eestimaalastelt äärematunde lõplikult.

Seega lisandub viisavabadusele oluline tegur – ajavõit.

Schengeni riigi staatus säästab meie piirivalvurite aega ja tegemisi, nad saab ümber paigutada näiteks Eesti-Vene piirile.

Kuigi veoautodele järjekorrad Eesti-Vene piiril ei tulene meist.

Schengeni viisa- ja õigusruum ei hõlma tervet Euroopa Liitu. Näiteks Suurbritanniat – riiki, mis suhtub sissetulijatesse suure ettevaatusega.

Ent Suurbritannia on meie jaoks ikkagi ülemereterritoorium, kuhu niisama kõrvalpõike korras ei satu, vaid minnakse konkreetse eesmärgiga.

Schengeni ruum töötab kõige paremini just kõrvalt paiknevate riikide jaoks – väisad ühte, aga kui tuleb tahtmine, põikad ka teise.

Tuleb välja, et Schengeni ruumi abiga oleme ühes organisatsioonis ka selliste rikaste heaoluriikidega nagu Šveits, Norra, Island ja Liechtenstein.

Võib-olla saab mõjutab see ka Eesti-Vene piirileppe sõlmimist, kuivõrd meie seljatagune on järjest tugevam?

President Toomas Hendrik Ilvese sõnul peab Eesti kuulumine Schengeni ruumi võtma eestimaalastelt lõplikult äärematunde.

"Loodan, et omavalitsused ja ettevõtjad kasutavad tarmukalt Schengeni võimalusi," ütles Ilves.

Veel üks huvitav asi: Brüsselist Tallinna lend on nüüd nn siselend. Võib küsida: kas siselend Belgia või Euroopa Liidu jaoks?

Aga võib-olla hoopis Eesti-sisene lend, kui ennast tagasihoidlikkusega mitte koormata.

Äp LOE ÄRIPÄEVAST

"Piiriületus läheb mugavamaks"

► lk 6 tänane kaanelugu

Äripäev

Peatoimetaja:

Meelis Mandel

Väljaandja: AS Äripäev

Pärnu mnt 105, 19094 Tallinn

telefon: (372) 667 0195, (372) 667 0222,

faks: (372) 667 0265, (372) 667 0165

Trükk AS Kroonpress

Toimetuse:

e-post: aripaev@aripaev.ee

tel: (372) 667 0111, faks: (372) 667 0265

Korrespondendid: Tartus Väinu Rozental,

vainu.rozentel@aripaev.ee, Washingtonis

Kertu Ruus, kertu.ruus@aripaev.ee,

Riias Harry Tuul, harry.tuul@aripaev.ee

Reklaamiosakond:

e-post: reklaam@aripaev.ee,

tel: (372) 667 0105, faks: (372) 667 0200

Seminariid ja käsiraamatud:

tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290

Raamatuklubi ja infolehtede toimetuse:

tel: (372) 667 0207, faks: (372) 667 0290

Tellimine ja levi:

e-post: register@aripaev.ee,

tel: (372) 667 0099, faks: (372) 667 0300

Tiraaž: 25 600

Tellimine internetis www.aripaev.ee/tellimine

Tellimishind 12 kuuks 3062 kr

Äripäev veebis: www.aripaev.ee

Toimetuse võtab endale õiguse kirju ja kaastõid vajaduse korral lühendada. Toimetuse kaastõid ei tagasta. Kõik ajalehes Äripäev ja tema lisades avaldatud artiklid, fotod, teabegraafika (sh päevakajalised, majanduslikul, poliitilisel või religioosel teemal) on autoriõigusega kaitstud teosed ning nende reprodutseerimine, levitamine ning edastamine mis tahes kujul on ilma ASI Äripäev kirjaliku nõusolekuta keelatud.

Kaebuste korral ajalehe sisu kohta võite pöörduda Pressinõukogusse, pn@eall.ee või tel (372) 646 3363.

ÄP RETRO

Ühe sovhoosi agronoom küsib teiselt:
"Oktoober käes. On sul peet-kaalikas võetud?"
"Ei ole, töölisel joovad," lõõb see käega. "Küll külm võtab..."

► Eesti Rahvusringhäälingu korrespondent USAs Nee-me Raud liitus meediakriitikutega.

ÄP TREND

Meediakriitika laieneb

Ajakirjanikud on infoallika-te leidmisel passiivsed, usub Eesti Rahvusringhäälingu korrespondent USAs Neeme Raud.

Tema sõnul on Ameerika ajakirjanikud üha laisemad ja lugusid jutustatakse igavalt. On täheldatud tendentsi, et samaaegselt kanalite arvu kas-

vuga kahaneb lugude ja teemade arv. Õnneks käib Nee-me Raua kriitika lombitagus-te kolleegide pihta, nii et meil teda ebakollegiaalsuses põhjust kahtlustada pole. Ootamatult teravalt kritiseeris aga kodumaist Eesti Televisiooni teleajakirjanik Vahur Kersna. Kritiseerimiseni!

Tallinn väärrib rohkem tuntust regiooni finantskeskuseks

Kui nimetada maailma mõjukaid finantskeskusi, satuks loetelu New York, London, Tokyo, Hongkong, Frankfurt, Pariis, Zürich ja Dubai. Kiire areng on aga mitme näita ja osas viinud Londoni mõjukaima rahanduskeskuseks New Yorgist isegi mööda. Kas ka Eesti pealinn oleks siit midagi õppida?

Kindlasti: suurlinna ja riigi valitsuse hea koostöö teenib kogu maa eduka arengu huve. Septembri keskel Londonit külastades oli meeldiv kuulda, kuidas maailma ühe panganduskeskuse linna New Yorgist isegi mööda. Kas ka Eesti pealinn oleks siit midagi õppida?

Londoni lordmeer J. B. Stuttard oli huvitatud just pangandusalasest koostööst Tallinnaga ja lubas toetust seminari korraldamisel, kus tutvustatakse Tallinna finantssektorit. Ürituse korraldamise Londonis leppisime kokku sooviga tutvustada Tallinna kiiret arengut ja rahvusvahelise koostöö võimalusi laiemalt, näidates ka meie potentsiaali piirkonnas ühe tõusva rahanduskeskuseks. Sellele tuleks kasuks Tallinna lülitamine Londonis valmivasse finantskeskuste raportisse, milles lordmeer lubas samuti oma kaasabi.

Tallinna arengus oleme jõudnud etappi, kus on vaja vaadata kaugemale kodukandist, otsida uusi kontakte ja uusi võimalusi teadmisesega, et meile on kasulik tunda teiste kiire arengu põhitõdesid. Kuidas on Londoni areng olnud nii edukas, et isegi New Yorgis tehakse tööst tööd selle põhjuste uurimiseks? Võiks mõelda, kuidas saaks Tallinna ja Eesti finantssektori arengut kiirendada, et me suudaks oma regioonis edukalt konkureerida näiteks Riiga.

Alustuseks peaks ilmselt tegema selgeks, mis on kõige olulisemad tegurid finantsteenuste sektori edukaks arenguks. Valdakond areneb väga kiiresti, selle osakaal rikkuse loomises ja inimeste tööhõives on kaalukas ja kasvab. USAs arvestatakse, et igast sajast töötavast ameeriklasest on viis tegevad finantsteenustes. Maail-

ÄP VAHENDAB

► Toomas Vitsut, Tallinna volikogu esimees, Keskerakond

Et Londoni lordmeer John Boothman Stuttard märkis Eesti edumaad internetipanganduses, siis tundub meie positsioon päris hea.

ma võimsamates riikides on aru saadud, et rahandussektorist sõltub täna palju ja see on kogu majanduse arengu üks vedureid. Analüüsima USA suurima rahanduskeskuse seisu ja väljavaateid, tellisid New Yorgi linnaapea M. Bloomberg ja USA senaator C. Schumer põhjaliku uurimuse, milles toodi välja ka põhitegurid edukaks konkurentsiks Londoniga.

Mõjuka rahanduskeskuse tekkes, positsiooni hoidmises ja edukas konkurentsis teistega on esmatähtsad kolm tegurit: andekate töötajate olemasolu ja juurdevool, paindlike seadustega õiguslik keskkond ja valdkonna regulatsioon, mida teostab riigivõim.

Ameeriklaste raportis tõdetakse, et New York edestab Londonit ühega kolmest põhitegurist, kuid jääb tugevalt maha kahes. USA suurlinnas on palju talendikaid töötajaid ja ka uusi on peale tulemas, kuid seadused ja reeglid on küllalt jäigad ning võimuregulatsioon pole alati selge ja ettevõtlussõbralik. Need on New Yorgi miinused Londoni kõrval.

Kuna New Yorgi liidriroll maailma finantskeskuste seas on USAs mitte ainult majanduslik ja rahanduslik teema, vaid ka rahvusliku uhkuse küsimus, siis võetakse seda väga tõsiselt. Kavatakse edendada riigi ja erasektori ning linna, osariigi ja föderaalvõimude koostööd, et New York muutuks rahanduskeskuseks atraktiivsemaks.

Samas ei seisa paigal ka London. Kasuks tuleb Briti valitsuse küllalt paindlik sisserännupoliitika, mis soodustab haritud inimeste juurdevoolu. London on mitmes osas ees ka IT rakendamisel asjaajamises, näiteks uute firmade registreerimine on seal kiire ja paindlik. Et Londoni linnaapea märkis Eesti edumaad internetipanganduses, tundub meie positsioon päris hea.

Stabiilsus, usaldusvärsus ja koostöö on tähtsad märksõnad majanduse edukaks arenguks. Ka Eesti riik võiks toetada pealinna püüdlusi kujuneda piirkonna üheks rahanduskeskuseks. Selleks meil on hulk eeldusi, lootust annavad ka avarduvad välis-

kontaktid ja rahvusvaheline koostöö. Kui Tallinn oleks laiemalt tuntud ühe kiiresti areneva ja poliitiliselt stabiilse riigi usaldusväärse rahanduskeskuseks, tõuseks sellest tulu kogu Eestile. Aprillikriis ja püsivad pinged suhetes idanaabriga ei tule neile püüdlustele kasuks.

Kahjuks kohtab välismaistes majandusanalüüsides küllalt sageli arvamust, et Eesti majanduskasvu pidurdumine ja skeptilised väljavaated on osalt tingitud pingestunud vastasseisust Venemaaga, milles oleme majanduslikult päris tundlikud.

Näiteks viitab sellele Danske Banki majandusprognoos. Muidugi ei saa olla mingit kapitulatsiooni Moskva poliitilise ja majandusliku surve ees, kuid arukalt asju ajades ja vastasseisude teravnemist ise hoogustamata võiksime ELi abiga saavutada tänasest enam. Tõdeme, et Londoni või New Yorgi linnavõimude laadis hea koostööni riigivõimuga on meil veel palju arenguruumi.

Pahatihti kipub Eesti valitsuse suhtumises pealinnas argistesse majandusasjadesse jääma peale parteilise jonn, mitte aga riigimehlike suhtumise. Viimane kahtlusväärne näide tänase keskvalimuste vimmast Tallinna linnavõimude suhtes on justiitsministri äsjane mõtteavaldus.

Kommenteerides Eesti tänavust langust korruptsiooni tajumise edetabelis mitme koha võrra, teatas justiitsminister, et selles on süüdi eelkõige Tallinn, kus linnavõim toimivat läbipaistmatult ja kus olevat seega soodus pinnas korruptsiooniks. Karm üldistus nii ränga etteheitega oli ministril varnast võtta, kuigi küsimus vajaks hoopis sügavamalt analüüsi.

Kindlasti ei tule valitsuse liikme sellised süüdistused kasuks Tallinna mainele laiemalt ega aita kaasa Eesti arengu jaoks nii vajalikule asjalikule koostööle riigi ja pealinna vahel. Kas head koostööd riigi ühistes huvides tuleb tõesti minna õppima välismaale? Suure potentsiaaliga ja kiiresti arenev Tallinn väärrib seda kindlasti. Pealinna hea nimi, tuntus välismaal ja avarduv koostöö tulevad aga kasuks kogu Eestile.

ARVAMUS 39

Eksklusiivne sukeldumissafari Egiptuses.

27.10–03.11.2007 Elamine 4* laevas.

TALLINN • TARTU
travel@sebak.ee
tel 53 076 612
www.sebak.ee

SEBAK
SUVELDUMISSAFARI
SPRING CENTRUM IN ESTONIA

Müüa 3000 m²
ÄRI- JA TOOTMISMAAD
Tartust 3 km
Viljandi suunas
soodushinnaga
299 kr/m²
Tel 56 643 950

Valmisfirma (OÜ, AS)
kätte 1 päevaga!
Äriühingud alates 5900 kr

Altius Consult
Tõnismägi 3a
Tel 646 3760
info@altius.ee
www.altius.ee

Valmisfirmade müük, äri- ja mittetulumusühingute asutamine

Firma kätte 24H jooksul! Suur nimevalik

www.wasp.ee
info@wasp.ee
Tel. 6 77 01 55
Mob. 51 12 061

wasp project

W3

Uudiste edastaja nr 1
www.w3.ee

Ehituse eri

ilmub 8. novembril

Reklaamipinna broneerimine 19. oktoobrini

5. novembril ilmub Äripäeva ajakiri

OMA MAJA

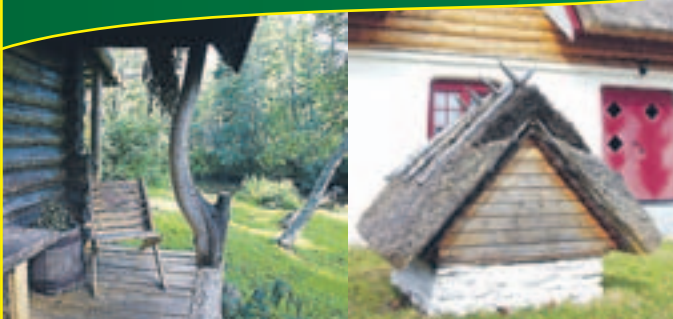
- Omanäoline kodu
- Väikemaja ehitus
- Katusekatted
- Vana maja renoveerimine
- Energiasäästlikkus
- Elektrigeneraator ja päikesepatareid
- Aeda avanevad ruumid: verandad, terrassid jne.
- Sisustus: moodne köögitehnika

Reklaamipinna broneerimine
19. oktoobrini

Projektijuht
Gert Laasme

Tel 667 0176
faks 667 0200
gert.laasme@aripaev.ee

Äripäev

40

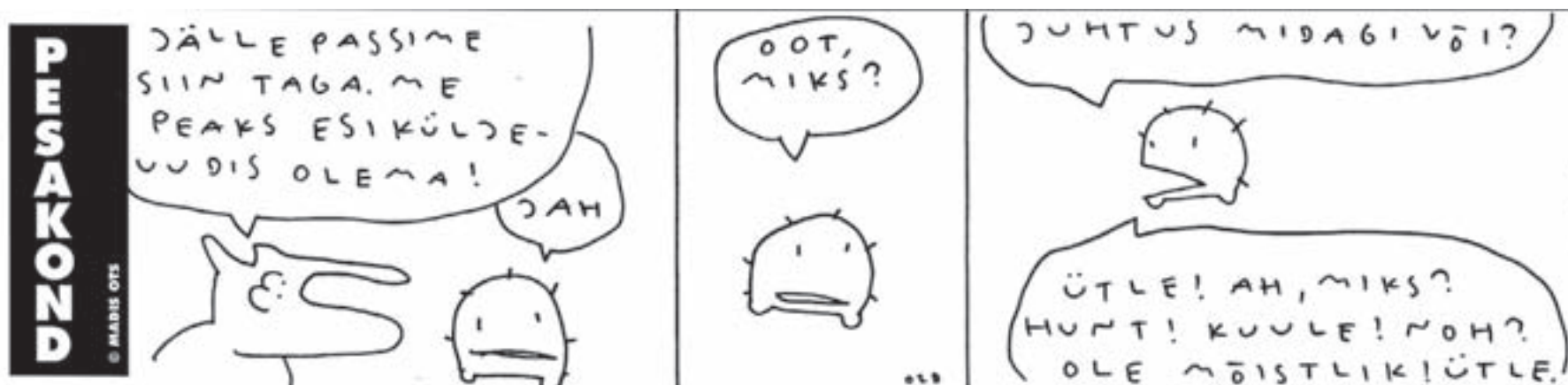
ÄRAPÄEV

Äp MÕTLEB

G4S, Geeneli-ess.
Geen-ELi-ESS.
Peaasi, et mul
segi ei läheks.

| Pesakonna ärid | Äraudised |

Äp LAEN

► Pangad hakkavad alates novembrist laenu pakkuma ka seniste laenusaaajate esivanematele. Esimene Uue Kodu Päev kõikide pankade kõikides kontorites on juba 2. novembril, hingedepäeval. Koos kodulaenuga, mille pikus pole enam aastates, vaid sajandites, pakutakse esivanematele veel soodsat paketti: pensioniplaani ja laenu uue elu alustamiseks.

Äp NUMBER

22

► senti minut hakkab tarbijatele maksma elektrikatkestuse aeg. Elektrikatkestuse korral peab seda likvideerima asuma, mis on Eesti Energiale täiendav kulu, kuid seni ei ole kliendid selle eest maksanud sentigi, teatab Eesti Energia. Uueks aastaks paigutatakse klientidele uued kahetariifsed arvestid, mis mõõdavad nii seda aega, mil elektrit on, kui ka elektrikatkestuse kestust. Kel on seni tihti katkestusi olnud, võib valida ka katkestuse püsikuludega paketi, sel juhul on tariif 11 senti pimeduse minuti eest.

Intervjuu Alusta taas algusest: AA

Eesti saatatus on eriline – muretseda

Äp Rohke Debelakk
arapaev@aripaev.ee

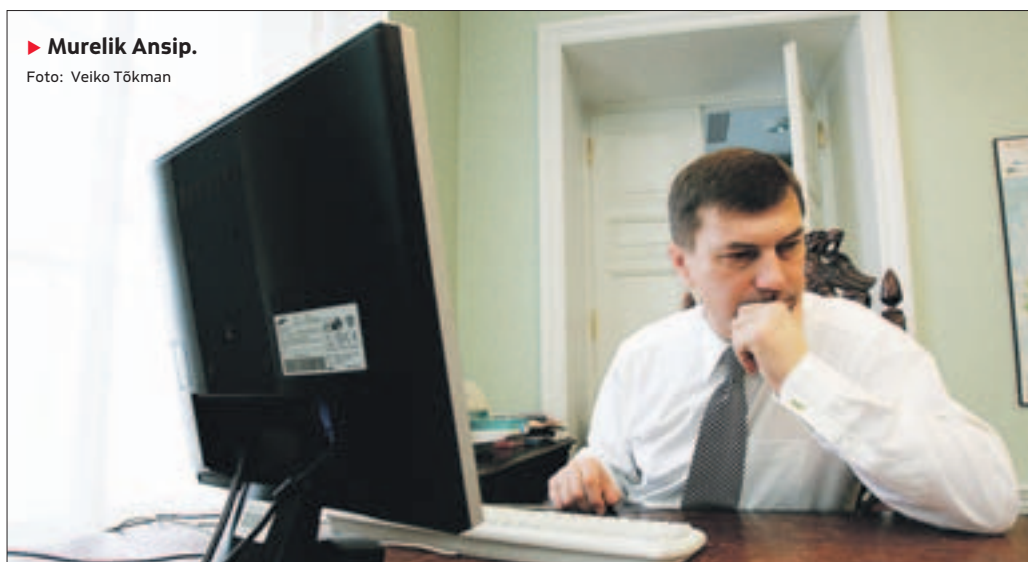
Härra peaminister, täna ei tulnud ma Teie jutule kui ajakirjanik, vaid kui lihtne Eesti Vabariigi kodanik, kes on mures riigi saatuse pärast. Viimased kuud on Eesti majanduse tuleviku kohta nii palju hirmutavat räägitud, et päris kõhe hakkab.

Näen jah, et olete päris valge näost. Jutud, jutud! Kui neid jutte saaks müüa, oleks Eesti juba ammu maailma rikkaim riik. Ja seda muret müüa! Inimesed aina muretsesivad, see on kohe eestlase põhitegevus. Kui inimesed maailmas ostavad või soetavad endale näiteks maja või auto, siis eestlane muretsseb need endale. Peaks endale uued kingad muretssema, uued riided muretssema. Nii on kõigega. Ja ka lapsi muretsetakse. Kui sünnipäevaks kooki tehakse, siis ka ikka muretsenast.

Olari Taal kirjutas hiljuti väga tõsistest väljavaadetest.

► Murelik Ansip.

Foto: Veiko Tõkman

Ma arvan, et Taaliga on see lugu, et tema on ennast igas mõttes kindlustanud mitmeks eluks ette ja tal on tõesti mure. Nimelt muret pole! Ja seliseid inimesi, kel muret pole, on meie riigis tuhandeid ja tuhandeid ja tuleb aina juurde. Aga eesti inimene pole ju sellega harjunud, et muret pole. Kui nüüd terendab ees teistsugune tulevik, hakkab inime-

ne paratamatult kartma. Kujutage ette, mida eestimaalased on endale viimastel aastatel lubada saanud! Suurem osa meist võib poest osta, mida tahab, reisida iga hetk, kuhu tahab.

Kinnisvarahinnad ju langevad, reaalne mure?

Kuulsin täna jah, et Edgar (Edgar Savisaar – toim.) müüb

oma inimestele linnas kortereid juba paar tuhat krooni tükk. Teisalt, kujutad ette, kui kriminaalkurjategija saab teada, et talle kingitakse eluase! Linna poolt. See võib inimese segadusse ajada tõesti. Ja tööinimesed – prügivedaja saab palka 30 000!

Pange tähele: nii mõnelgi mehel saavad ideed tegelikult juba 20 000 peal otsa ning

siis on jälle kuklakratsimist ja muidugi muret. Emad ei pea poolteist aastat tööl käima ja isad võivad ka endale puhkuse võtta.

Et kõik läheb leppe reega?

Olge nüüd mureta, valitsus on kõigele mõelnud. Me saime oma kabinetis aru, et tegutseda tuleb, ja kiiresti. Tähepanelik inimene on juba aru saanud, et hinnad toidupoos on tõusnud. Ja mitte vähe. See on üks meie õnnestumisi. Maksud tõusevad, teiseks. Kolmandaks, suur tööjõupuudus. See tekitab muret tööandjatele. Kaob majanduse konkurentsivõime ja pike-mas perspektiivis toob kaasa hoopis tööpuuduse. See omakorda toodab uut muret.

Mida ei taibanud küsida, mida soovite veel lisada?

Meil on valimislubadustega ka õnneks nii, et juba on selgelt näha: kõike me kindlasti täita ei suuda. Ja väga hea.

Jagatud mure on pool muret. Muretssemiseni!

KODUKLIIMA SALONG

SOOJUSPUMBAD

TALLINNAS
Vesse keskus
Peterburi tee 62a
60 54 533
60 54 534

TALLINNAS
Keskladu ja esindussalong
Veerenni 53a/Töökoja 1
646 22 30

TARTUS
Sepa keskus
Turu 45b
77 511 60
77 511 36

PÄRNUS
ESPAK
Papiniidu 4
442 78 28
443 22 99

JÕHVIS
Jõhvi kaubanduskeskus
Keskväljak 6, 0 korrus
337 67 79

VILJANDIS
Leviahituse vastas
Leola 58
433 83 32

HULGIMÜÜK
Veerenni 53a/Töökoja 1
priit.parn@abckliima.ee gsm: 50 79 299

www.abckliima.ee

SOOJUSPUMBAD - /õhk-õhk/ - /õhk-vesi/ - maa - KONDITSIONEERID - tava ja disain - PÕRANDAKÜTE - RADIAATORKÜTE - KESKUSTOLMUIMEJAD - VENTILATSIOONISEADMED - ÕHUNIISUTID - ÕHUKUIVATID - ÕHUPUHAUSTID - ÕHUIONISAATORID